

srimad bhagavatam

Deze tekst is uitsluitend voor persoonlijk gebruik. Commercieel gebruik is niet toegestaan. Evenmin is het toegestaan de tekst te wijzigen, bewerken, geheel of gedeeltelijk te publiceren, of anderszins te vermenigvuldigen. Toegestaan is het kopiëren van citaten of kleine tekstgedeelten voor studie- en discussiedoeleinden.

© Copyright 2003 - Stichting Ars Floreat

www.arsfloreat.nl

info@arsfloreat.nl

srimad bhagavatam

lessen in wijsheid

de driehoek / amsterdam

copyright en vertaling:
stichting school voor filosofie / amsterdam

oorspronkelijke titel: srimad bhagavatam, the wisdom of god. engelse vertaling door swami prabhavananda, uitg. sri ramakrishna math, madras.

de engelse vertaling is gedeeltelijk een samenvatting en gedeeltelijk een letterlijke vertaling van het oorspronkelijke werk dat hierdoor in omvang tot ongeveer de helft is gereduceerd.

isbn 90 6030 211 7

niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

no part of this book may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

inhoud

Inleiding		7
Boek I		
Inleiding		11
Een	De Suta komt in het woud van Naimisha aan	11
Twee	Vyasa en Narada	17
Drie	Koning Parikshit ontmoet Kali	21
Vier	Koning Parikshit wordt vervloekt	23
Vijf	Koning Parikshit ontmoet Suka	24
Boek II		
Inleiding		27
Een	Aanbidding en meditatie	27
Twee	Het verwerven van vrijheid	29
Drie	Het gebed van Suka tot de Heer	31
Boek III		
Inleiding		34
Een	Vidura en Maitreya	34
Twee	Het scheppingsverhaal	38
Drie	De geboorte van Kapila	41
Vier	De leer van Kapila met betrekking tot Goddelijke liefde	43
Vijf	De oorzaak van ellende en pijn en de weg tot bevrijding	46
Zes	Het pad van meditatie	48
Boek IV		
Inleiding		52
Een	Het verhaal van Dhruva	52
Twee	Utkala, de zoon van Dhruva	61
Drie	Koning Prithu	62

Vier	De stad van Koning Puranjana	69
Vijf	De Pracheta's	75
Boek V		
Inleiding		80
Een	Priyavrata, de zoon van Manu	80
Twee	De koninklijke wijze Rishaba	83
Drie	Jadabharata	90
Vier	Er is maar een Waarheid; de wijzen geven er verschillende namen aan	97
Boek VI		
Inleiding		105
Een	Het verhaal van Ajamila	105
Twee	Het gebed van Daksha	110
Drie	Narada onderwijst het ideaal van verzaking	112
Vier	Het verhaal van Chitraketu	114
Boek VII		
Inleiding		120
Een	Het verhaal van Prahlada	120
Twee	De levensfasen	126
Boek VIII		
Inleiding		134
Een	Een gebed	134
Twee	Het verhaal van de dwerg	134
Boek IX		
Inleiding		141
Een	Het verhaal van Ambarisha	141
Twee	Het verhaal van Rantideva	144
Woordenlijst		149

inleiding

De Srimad Bhagavatam behoort tot de Purana literatuur van India. De traditie vermeldt achttien Purana's, waarvan de Bhagavata Purana, beter bekend als de Srimad Bhagavatam, de vijfde is.

Volgens Amara Sinha behandelden deze Purana's vijf onderwerpen: 1. de schepping van het universum; 2. de vernietiging en herschepping ervan; 3. de afstamming en levensbeschrijvingen van goden en aartsvaders; 4. de heerschappij van de opeenvolgende Manu's gedurende de opeenvolgende grote tijdperken die Manvantara's genoemd worden; en 5. de geschiedenissen van de vorstenhuizen volgens de zonnelijne en de maanlijne.

We kunnen deze onderwerpen herkennen als een vijfvoudig gesponnen draad, waaraan allerlei legenden zijn geregen. De briljante schittering van deze legenden is echter belangrijker dan de rijgdraad.

De Puranas' hebben alle hun speciale goddelijke manifestatie, waar zij op gericht en waar zij naar genoemd zijn. De Srimad Bhagavatam heeft Sri Krishna als centrum. Hij is de Bhagavan, de volmaakte incarnatie van Vishnu, de Heerser en Instandhouder van het universum. De Srimad Bhagavatam beschrijft de luisterrijke manifestatie van deze Verheven Heer, Sri Bhagavan; de Bhagavad Gita is Zijn lied.

Fragmenten uit de levensgeschiedenis van Sri Krishna zijn verweven in de Mahabharata, het grote epos over de afstammelingen van Bharata, waarin ook de Bhagavad Gita is opgenomen. In de Srimad Bhagavatam vormt het leven van Krishna het grondpatroon, het

basisverhaal. In deze recensie van de Srimad Bhagavatam is dit levensverhaal geconcentreerd in het tweede deel. Het eerste deel bevat de voorhistorie, de geschiedenissen van koningen en stamvaders der mensheid en legenden over de eerdere belichamingen van Vishnu.

Deze geschiedenissen kunnen als historische feiten worden opgevat; belangrijker dan de historiciteit is echter de betekenis achter deze verhalen. De verhalen zijn te zien als mythen of allegorieën: een manier om iets duidelijk te maken over de Schepper en de schepping en over de taak van de mens in het geheel van die schepping.

De wereld in de Srimad Bhagavatam schijnt bevolkt te zijn door wijzen en koningen. De verhalen kunnen de indruk wekken weinig of niets met het vertrouwde alledaagse leven van gewone mensen te maken te hebben. Toch zijn ze juist voor hen bedoeld. De boodschap om waarlijk koning te zijn en geen slaaf te worden van bezittingen, familie of wat voor begeerte ook, geldt voor iedereen. De koning is het symbool van de bevrijde mens, die werkelijk in staat is te handelen.

Gehechtheid aan eigen bezit, macht, luxe, genot; gehechtheid aan het lichaam en het leven zijn, valse vormen van liefde. Steeds weer komt daarom in de Bhagavatam het thema terug om deze liefde-in-gebondenheid om te smelten tot ware liefde voor de hoogste Heer, die zijn geliefden bevrijdt uit al hun banden. Kennis en inzicht geven hierbij de kracht deze gehechtheid aan zintuiglijke objecten om te zetten in Liefde tot God.

Dit wordt graag voorgesteld als een zich werpen aan de 'lotusvoeten' van de Heer. De lotus is het symbool van zuiverheid. De lotusbloem rust op het water zonder dat er aan deze bloem enig water blijft kleven. Op dezelfde manier blijft ook de Heer onaangetast door alles wat er in de schepping plaatsvindt. Zo zuiver zijn dan enkel nog maar zijn voeten!

De Srimad Bhagavatam biedt met zijn vele gebeden de zoekende lezer de nodige hulp om deze Liefde tot de Heer te ontwikkelen. De gebeden richten de aandacht weg van het eigen kleine 'ik' naar de oneindige Heerlijkheid, Macht en Liefde van de Heer. Het doel van Liefde is altijd vereniging. Het is vanuit deze situatie van totale eenwording door Liefde, dat Kapila zegt:

„Ik ben God, de Heer van het universum. Ik ben het Zelf in alle wezens. Ik ben zonder vrees. Ik bevrijd een ieder van de zorgen van deze wereld. Uit vrees voor Mij blaast de wind; uit vrees voor Mij straalt de zon en geeft zij warmte; uit vrees voor Mij geven de wolken regen en uit vrees voor Mij brandt het vuur. Wijzen aanbidden en dienen Mij, de vreesloze. Zij hebben Mij lief en richten hun meditatie op Mij teneinde het hoogste goed te verwezenlijken. Wanneer kalmte en rust het hart binnentreden en de geest in Mij door Liefde verenigd wordt, dan is het hoogste goed bereikt."

Voor de verklaring van de Sanskrit-woorden en uitdrukkingen wordt naar de woordenlijst achter in het boek verwezen.

het eerste boek

Inleiding

Een gezelschap van wijze mannen vraagt aan Ugrasravas, een beroemde Suta, om hen te verhalen over de waarheid van de Opperste Geest en om hen over de goddelijke incarnatie van Sri Krishna te vertellen. Na een korte inleiding verhaalt de Suta hen over de Bhagavatam en hoe Vyasa het boek geschreven heeft en hoe hij het aan zijn zoon Suka leerde en Suka het op zijn beurt aan de heilige koning Parikshit onderwees vlak voor zijn dood. De Suta was daarbij aanwezig en daarom was hij in staat op zijn beurt te verhalen wat er tijdens de samenspraak tussen Suka en koning Parikshit gebeurde. De Suka begint hiermee en hij beschrijft de eerbied waarmee Suka ontvangen werd en het verzoek van de koning aan Sri Suka.

Hoofdstuk I

De Suta komt in het woud van Naimisha aan

Heel lang geleden leefden er in het Naimishawoud verscheidene grote wijzen. Op een dag toen zij bij elkaar gezeten waren na hun ochtend-reiniging, gebeden en meditatie, kwam een bekende Suta, Ugrasravas genaamd, naar hen toe. De wijzen waren zeer verheugd bij het zien van Ugrasravas. Met gepaste eerbied begroetten zij hem en spraken hem vol respect aldus toe: 'O zonde-loze, gij zijt werkelijk een bevrijde ziel. Door de genade van uw Leraar is de geest van alle heilige geschriften aan u bekend; moge het u

daarom behagen ons de leer te onthullen die aan de gehele mensheid ten goede komt. Wij bidden u tevens om ons ook te verhalen van wat gij weet over het heilige leven van de incarnatie van God, Sri Krishna. Wij weten dat de Heer van het universum op verschillende tijden verschillende vormen aanneemt om de mensheid te redden. Zij die de lofprijzingen van de Heer bezingen en over Zijn goddelijke daden en verrichtingen verhalen, worden zelf heilig.

Zelfs door Zijn heilige naam uit te spreken, verwerft men de bevrijding uit de diepste modderput van onwetendheid; men wordt onbevreesd. Angst kan die mens niet benaderen.

De wijzen die beheersing over zichzelf hebben, worden, door te liggen aan de voeten van de Heer en zich volkomen aan Hem over te geven, zo volmaakt, dat zij die alleen maar in aanraking komen met de wijzen al gezuiverd en geheiligd worden. De heilige rivier de Ganges heiligt een ieder, want zij ontspringt aan de voeten van de Heer. Louter het luisteren naar de verhalen over Zijn goddelijk werk en spel is reeds zuiverend. Dit alles weten wij reeds, maar wij zouden gaarne meer willen horen.

De grote, heilige Suta stemde toe en antwoordde als volgt: 'O eerbiedwaardige wijzen, er is niets dat een grotere of betere en meer zuiverende uitwerking heeft dan het spreken over God en Zijn goddelijk spel. De hoogste vorm van dienstbaarheid van de mens aan God is de onzelfzuchtige liefde tot God. Als men deze liefde in zich draagt, bereikt men de ware goddelijke wijsheid. Kennis die geen liefde in zich draagt, is voos. Voos is ook de Gods-dienst zelf als zij de liefde niet in zich draagt. Ja, zelfs iedere inspanning om geestelijk leven te verwerkelijken is tevergeefs als er in het hart geen liefde woont.

Godsdienst is niet bedoeld om zich van een plaats in de hemel te verzekeren. Neen, zij is niets anders dan een onderzoek naar de Waarheid der dingen, en haar

doel is de voortdurende kennis en verwerkelijking van de Waarheid.

Zij die de Waarheid kennen, noemen haar de onbegrensde, eeuwige kennis. Zij die de Veda's bestuderen noemen de Waarheid Brahman. Zij die Hiranyagarbha aanbidden, noemen haar de Universele Geest en de gelovigen noemen haar God.

De wijzen die zichzelf beheersen, en die met geloof en eerbied in hun hart de ware liefde gevonden hebben, vinden in hun eigen zelf dat Universele Zelf. O grote wijzen, deze Waarheid kan gevonden worden, ongeacht de godsdienst of de weg die de mens volgt. Maar alleen hij wordt hier gezegend die de Heer liefheeft en in wie de Heer behagen scheidt.

God is de toevlucht en de kracht van alles. Daarom is het nodig dat men over Hem hoort, en dat men Zijn lofprijzingen zingt, Hem aanbidt en over Hem mediteert. Voor de wijzen is meditatie als een zwaard dat alle knopen van slechte daden doorklieft.

Degene die goede daden verricht en die een band heeft met heilige mensen, verwerft langzamerhand geloof in de dienstbaarheid aan God (Godsdienst). Samen met dit geloof rijst het verlangen op om het Woord van God te horen. Met het oprijzen van dit verlangen wordt het horen van het Woord van God een vreugde. Wanneer men hier vreugde in schept, verdwijnt alle kwaad. Dan openbaart de Heer zichzelf, die de vriend is van hen die Hem zoeken. Hij veegt alle kwaad en onreinheid weg. Wanneer alle onreinheid is weggevaagd, rijst ware en standvastige liefde tot God op. In de geest van hen die zo gereinigd zijn, kunnen geen wellustige of hebzuchtige gedachten meer opkomen, zodat hun vreugde volmaakt is.

Wanneer de vreugde in de dienstbaarheid aan de Heer zich van de geest meester maakt, bevrijdt de mens zichzelf van de gehechtheid aan de wereld. Dan wordt de Waarheid werkelijkheid voor hem, kent hij het Zelf en is zijn ego opgelost. Zijn twijfel is verdwenen.

Deze mens is niet meer gebonden aan zijn daden (karma). Daarom zullen de wijzen de Heer ook altijd liefhebben en alleen in Hem vreugde vinden.

Het doel van alle Veda's, van alle offers, Yoga, ieder werk, alle kennis, iedere versterving, de uiteindelijke waarheid van iedere godsdienst is de Heer van de Liefde. Er is geen ander doel dan Hij.

De Heer vormde dit universum uit zijn goddelijke Maya, ofschoon Hijzelf noch vorm noch enige kentekenen heeft en boven alle Guna's staat.

Omdat Hij dit universum heeft voortgebracht, woont Hij in alle schepselen en in alle dingen. Toch raakt de schepping Hemzelf niet, want Hij is zuiver bewustzijn. Evenals water dat in verschillende kannen gegoten wordt verschillende vormen aanneemt al naar gelang van de vorm van de betreffende kan, ofschoon het water zelf ondeelbaar en vormloos is, evenzo neemt de Heer, die de ziel van het universum is, de verschijningsvorm van alle dingen aan. De God van Liefde heeft voor Zijn eigen vreugde en spel de vele duizenden vormen van Goden, mensen, dieren, vogels en alle andere levende en levenloze dingen aangenomen. De Heer is onbegrensd en onbegrensd zijn de mogelijkheden van zijn expressie.

Maar Sri Krishna, de belichaming van liefde en goddelijkheid, is Zijn speciale manifestatie.

Telkens wanneer de Waarheid in vergetelheid is geraakt in de wereld, en het kwade de overhand heeft, incarneert de Heer zichzelf om de mensheid de Weg, de Waarheid en het Leven te tonen. Een dergelijke incarnatie wordt een Avatara genoemd, een incarnatie van God op aarde.

De mens is goddelijk. Hij is in feite de onpersoonlijke Waarheid zelf. Zijn essentiële natuur is zuiver bewustzijn. Maar, gebonden door Maya, denkt de mens in zijn onwetendheid dat hijzelf dit grove, fysieke lichaam is.

Evenals de wolken in de lucht door de onwetenden

aan de hemel worden toegeschreven; en het stof der aarde dat door de wind is opgejaagd door de onwetenden aan de ruimte wordt toegeschreven, evenzo worden lichaam en geest door de onwetenden aan het onpersoonlijke Zelf toegeschreven.

Er is het grove, fysieke lichaam. Er is tevens het subtiële lichaam, dat uit de bewegende geest, het intellect en het ego bestaat. Deze lichamen worden samen de dienaren van de Opperste Geest, van het onpersoonlijke Zelf genoemd. Maar wanneer de mens door onwetendheid denkt dat de Opperste Geest identiek is aan deze dienaren, dan wordt hij gebonden zowel door zijn goede als door zijn slechte daden.

Wanneer de mens kennis verwerft en inziet dat dit grove en dit subtiële lichaam slechts dienaren zijn en geheel los staan van het ware Zelf, dan bereikt hij de realisatie van Brahman en is hij vrij. Dan wordt hij Brahman en straalt hij vol geluk in zijn eigen luister. De alwetende Heer neemt, ofschoon Hijzelf boven geboorte en de gebondenheid van karma staat, uit Zijn eigen wil de menselijke geboorte aan als Krishna of Rama. Er is een groot verschil tussen een dergelijke goddelijke incarnatie en de gewone mens. Want ofschoon de eerste als mens geboren wordt, is Hij vrij en bezit bij de geboorte alle kennis. Ofschoon deze goddelijke incarnatie in schijn beperkt wordt door een persoonlijkheid, weet Hij dat Hijzelf de onpersoonlijke Opperste Geest is die leeft in de harten van alles wat geschapen is. Hij blijft, evenals een toneelspeler op het toneel, onaangedaan door de rol die Hij speelt.

Het is werkelijk moeilijk voor de onwetenden om Zijn luister en macht te bevatten. Alleen zij die met liefde en toewijding eer bewijzen en mediteren aan de gezegende voeten van een goddelijke incarnatie kunnen de Waarheid tot werkelijkheid maken.

O gij wijzen, Gij zijt werkelijk gezegend, want gij hebt de Heer lief. Degene die de Heer aldus liefheeft, is werkelijk vrij. O eerbiedwaardige wijzen, ik zal u nu van

de Bhagavatam verhalen zoals ik het gehoord heb. De Bhagavatam is een schepping van de grote wijze Vyasa en geeft in verkorte vorm de leer van alle heilige geschriften weer. Vyasa onderwees de Bhagavatam aan zijn zoon Suka, die hoewel hij nog jong was grote wijsheid bezat en grote faam genoot. Suka onderwees op zijn beurt de Bhagavatam aan koning Parikshit. De koninklijke wijze zat in de houding van meditatie, omringd door vele geleerde Brahmins en luisterde op vrome wijze naar het heilige Woord, terwijl hij wist dat hij op het punt stond het lichaam te verlaten.

Bij het horen van de naam van Sri Suka, kon de oudste van de aanwezige wijzen, Saunaka genaamd, zich niet langer stil houden.

'Eerwaarde meester', zo sprak hij, 'ik bid u om ons van dat boek van God te verhalen, dat Sri Suka onderwees. Wanneer en hoe schiep Vyasa dit boek? Het is van belang te weten dat Sri Suka de eerste was die de leer van het boek openbaar maakte. Suka, de zoon van Vyasa was werkelijk een wijze, een kenner van Brahman, die de eenheid realiseerde temidden van verscheidenheid. Zijn geest en bewustzijn waren altijd verenigd met God. Wij hebben over hem gehoord en ook hoe hij geheel ongekleeft placht rond te lopen, omdat hij zich niet meer van zijn lichaam bewust was. Op een dag liep hij op deze wijze door het woud en kwam hij langs een meer waarin enige nymfen zich baadden. Zij keken hem aan terwijl hij voorbij liep en voelden zich niet beschaamd in zijn aanwezigheid; maar toen Vyasa voorbijkwam, die zijn zoon volgde, sprongen zij haastig uit het water en kleedden zich aan. De grote wijze was hierover verbaasd en hij vroeg de nymfen: 'Waarom handelt gij zo vreemd, mijn kinderen? Gij waart niet bedeesd voor de jonge Suka, die geheel ongekleeft was, en nu zijt ge dit wel voor mij, een oude, geheel geklede man.'

De nymfen antwoordden hierop: 'Eerbiedwaardige

heer, in u is nog steeds een spoor van sexueel bewustzijn aanwezig, maar bij uw zoon Suka is dit volledig verdwenen.¹

Nadat de Suta door dit verhaal nogmaals was aangespoord, stemde hij gewillig toe in het verlangen van de wijzen. Toen hij aan zijn lange verhaal begon, vertelde hij eerst, ook vol liefde voor de bijkomstigheden, hoe Vyasa besloot om de Bhagavatam te schrijven en hoe hij die aan zijn zoon, de heilige Suka, onderwees.

Hoofdstuk II Vyasa en Narada

Terwijl de grote wijze Vyasa mediteerde in de Badarika Asram in het Himalaya gebergte, zag hij in een visioen dat er een grote verandering op komst was, een nieuw tijdperk, en dat met deze verandering de mensheid waarschijnlijk nog wereldser zou worden en alle waarheid met betrekking tot de Opperste Geest zou vergeten. Hij dacht hier diep over na en bepeinsde wat hij eraan kon doen om de mensen te helpen. Eindelijk, na lang denken en mediteren, besloot hij de Veda's in een boek samen te brengen. Allereerst verdeelde hij ze in vier groepen en leerde ze aldus aan zijn leerlingen. Vervolgens schreef hij het grote epos, de Mahabharata, teneinde de leer van de Veda's aan te passen aan het begrip van iedereen.

Hij deed dit allemaal voor het welzijn van de mensheid, maar zelfs toen was hij in zijn hart nog niet voldaan. Hij voelde dat zijn zending nog niet voltooid was en dat de wereld nog iets anders nodig had. Terwijl hij overwoog wat hij nog meer kon doen om de mensheid te dienen, verscheen op een dag de grote wijze Narada voor hem. Vyasa begreep dat hij van de wijze Narada vertroosting zou kunnen ontvangen en vroeg hem: 'Zeer geeerde wijze, ofschoon ik de hoog-

ste Waarheid bereikt heb en de volheid van het leven, is mijn hart bedroefd om de mensheid. Gij, die grote wijsheid bezit, kent de gedachten van allen. Wees zo goed mij te zeggen hoe ik de Waarheid onder de mensen kan brengen.'

Narada:

'Vyasa, gij zijt de wijste mens van dit tijdperk. De wereld heeft nog een ander groot boek van wijsheid nodig. Schrijf het boek op een manier dat iedere versregel de glorie van de Heer zal bezingen en hierdoor een grote liefde voor Hem in de harten van de mensen zal doen ontbranden. Neem als onderwerp die ene grote Waarheid - er is geen grotere - dat in de bevrijde ziel liefde en kennis ten langen leste met elkaar verenigd worden. Om deze Waarheid op volmaakte wijze te illustreren, moet ge nogmaals het goddelijke leven van Sri Krishna, de God van liefde, vertellen. Goddelijke liefde die ons van alle kwaad en onzuiverheden bevrijdt, is het hoogste goed dat wij kunnen bereiken. De hoogste liefde en de hoogste kennis zijn in feite een. Bezing dus de luister van de Heer, prijs Hem met lofzangen, opdat de Heer van wijsheid en liefde moge wonen in de harten van allen die uw woorden lezen of aanhoren en opdat Hij hen Zijn eeuwigdurende vrede moge schenken.

Laat mij u nu van mijn vorige incarnatie vertellen en hoe ik deze vrijheid en vrede gevonden heb. Mijn moeder was een dienaar in een afgelegen oord waar grote wijzen leefden. Ik werd in hun directe omgeving opgevoed en ook ik diende hen. Terwijl ik aldus vertoefde in het gezelschap van deze heilige mensen, werd mijn hart gezuiverd. Zij bezongen voortdurend de glorie en lof van de Heer; het horen ervan deed in mijn hart een grote liefde voor Hem ontbranden, en ik werd Hem toegewijd. Op een dag werd ik door de wijzen, gedreven door hun grote

liefde, in de heilige geheimen van de wijsheid ingewijd. De sluier van onwetendheid werd van mij weggenomen en ik wist dat mijn ware Zelf goddelijk was.

Toen leerde ik deze les, dat het beste geneesmiddel tegen alle kwalen in het leven, lichamelijke zowel als geestelijke is: het opdragen van het resultaat van iedere handeling aan de Heer. Onze daden (karma) binden ons, maar door ze op te dragen aan de Heer worden wij bevrijd. Iedere handeling die wij verrichten als een dienst aan de Heer schept liefde en toewijding in ons. Deze liefde en toewijding brengen ons op hun beurt wijsheid, totdat wij tenslotte, door deze wijsheid geleid, ons aan de Heer van Liefde overgeven en over Hem mediteren. Op deze wijze verkreeg ik wijsheid en liefde; nu zou ik willen dat gij de glorie en de lof van God bezingt, zodat een ieder die het hoort, evenals ik het eeuwige geluk en de vrijheid moge vinden.'

Vyasa:

'O Narada, ga toch door met mij uw levensverhaal te vertellen.'

Narada:

'Tot de dood van mijn moeder verbleef ik in het gezelschap van de wijzen. Toen verliet ik dat oord en bezocht verschillende landen, dorpen en steden. Tenslotte begaf ik mij naar een diep woud op zoek naar eenzaamheid. Terwijl ik daar onder een boom zat op een rustige, eenzame plek, herinnerde ik mij hoe de wijzen mij geleerd hadden dat God in het hart woont. Daarom mediteerde ik over Hem en vergat de wereld in liefde tot de Heer. Naarmate mijn innerlijke blik zich verscherpte, ontwaarde ik steeds duidelijker de goede Heer van Liefde, gezeteld in de tempel van mijn hart. Ik werd door een onuitsprekelijke vreugde overstroomd, want ik kon mijzelf niet langer als van God gescheiden zien: ik had mijn eenheid met Hem

ontdekt. Maar ik verbleef niet lang in die vreugdevolle staat en al spoedig vond ik mijzelf terug in de wereld van de zintuigen.

Nogmaals trachtte ik uit alle macht die gezegende eenheid te bereiken, maar dat bleek onmogelijk. Toen hoorde ik een stem uit het niets. De Heer sprak tot mij als wilde Hij mij troosten: 'Mijn kind, gij zult mij in dit leven niet meer zien. Zij die het vuur van hun wensen nog niet geblust hebben, kunnen Mij niet zien: maar vanwege uw toewijding aan Mij, heb ik het u vergund deze ervaring voor een keer te beleven. Heiligen die Mij zijn toegewijd, geven langzamerhand al hun wensen op. Leef in het gezelschap van heiligen, wees hun dienaar en richt uw aandacht vast op Mij. Op deze wijze zult ge uw eenheid met Mij uiteindelijk verwerkelijken. Dan zal er voor u geen afgescheidenheid meer zijn, noch dood noch vernieling.'

Eerbiedig en dankbaar boog ik mij neer. Daarna zwierf ik door vele landen, loofde Zijn naam, mediteerde over Hem en bezong Zijn glorie en lof.

Na verloop van tijd gaf ik mijn lichaam op en werd ik verenigd met de Heer. Ik leefde in die gelukzalige eenheid gedurende een hele cyclus van het universum. Bij het begin van de volgende cyclus werd ik weer uitgezonden in deze wereld, waar ik nu een leven van zuiverheid en matigheid leid en door de genade van de Heer overal kan ronddwalen in iedere Loka en in iedere uithoek van de schepping. Waar ik ook ga, speel ik op mijn Vina en prijs de Heer in lofzangen en de Heer van Liefde is altijd zichtbaar in mijn hart aanwezig. Zij die mijn lofzangen van de Heer horen, vinden vrede en vrijheid.'

Toen Narada zijn levensverhaal beeindigd had, nam hij afscheid van Vyasa en ging weg.

Na het vertrek van Narada ging Vyasa, de grote wijze, naar Samyaprasa, een geheiligde plaats aan de oevers

van de rivier Sarasvati. Terwijl hij daar in meditatie verzonken was, werd zijn geest helder verlicht door Liefde voor de Heer en hij aanschouwde de Vader-Moeder God, de Almachtige. Hij beseftte hoe de mens, ofschoon in feite goddelijk en vrij, door onwetendheid zichzelf gebonden acht, maar tevens begreep hij hoe deze onwetendheid door toewijding aan Sri Krishna, de God van Liefde, verdreven kan worden. Met deze waarheid in zijn hart schreef hij voor het welzijn van de mensheid het Heilige Boek Bhagavatam. Vervolgens onderwees hij deze wijsheid aan zijn zoon Suka, die zuiver en vrij van iedere gehechtheid geboren was.

Nu moet ik u iets verhalen over koning Parikshit, de kleinzoon van Arjuna, en over de omstandigheden waaronder Sri Suka de Koning ontmoette en hem de Bhagavatam onderwees.

Hoofdstuk III

Koning Parikshit ontmoet Kali

Op een dag stond koning Parikshit, die toen heerser over heel India was, aan de oevers van de rivier de Sarasvati en zag dat iemand een stier en een koe mishandelde en pijnigde. Deze wreedheid deed de koning in toorn ontsteken. Hij vroeg die man om zijn lafhartig gedrag te verklaren en deelde hem tevens mee dat het in de macht van de koning lag hem ter dood te veroordelen voor een dergelijk wangedrag. Zonder op antwoord te wachten, richtte de koning zijn aandacht op de dieren, die nog steeds sidderden van angst. Hij sprak hen zo vriendelijk toe dat zij spoedig hun vertrouwen terugkregen.

Terwijl de koning zich nog over de toestand van de stier zorgen maakte en zich afvroeg wie hem de poten

kon hebben afgesneden, sprak de stier, die de personificatie van de deugd was, als volgt tot de koning: 'Majesteit, wij danken u voor uw welwillende bescherming. Gij vraagt u af wat de oorzaak van mijn lijden is, maar die ken ik niet. Er zijn vele verschillende meningen over de ware oorzaak van alle pijn en ellende in deze wereld. Sommigen zeggen dat wij onze gelukzaligheid en ons lijden zelf veroorzaken; anderen noemen de sterren of de stand van de planeten als de oorzaak; of zij schrijven het toe aan het lot of ook wel aan karma. Weer anderen menen dat God zelf de mensheid geluk en ellende geeft. Zelf weet ik niet welke mening de juiste is.'

De koning verbaasde zich erover dat een stier kon spreken. Maar toen hij diep over zijn woorden nadacht, leek het alsof een sluier van zijn gezicht werd weggenomen en hij herkende de stier als de personificatie van de deugdzaamheid, de koe als de personificatie van Moeder Aarde, en de man die hen pijnigde als Kali, de personificatie van het IJzeren Tijdperk, ofwel de ondeugd. Toen sprak hij de stier als volgt toe:

'Ge zijt in werkelijkheid de personificatie van de deugd en hebt alleen maar de vorm van een stier aangenomen. Uw hoeven zijn liefde, discipline, zuiverheid en trouw aan de waarheid; maar toen twijfel, gebondenheid en trots hun intrede in de wereld deden, verloor ge drie van uw poten. Nu hebt ge nog maar een poot terwijl Kali, die de personificatie is van het IJzeren Tijdperk, op het punt stond u ook deze poot, die van de liefde tot de waarheid, te ontnemen.'

Terwijl hij zo sprak, keerde hij zich plotseling met getrokken zwaard tot Kali om hem te doden; maar Kali viel aan zijn voeten, vroeg hem vergeving en smeekte om zijn leven, daar hij wist dat een koning geen enkel schepsel kan doden dat om zijn bescherming vraagt. De koning stak daarop zijn zwaard in de schede maar beval Kali zijn land te verlaten. Toen vroeg Kali de koning hem alle delen van zijn rijk te

geven waar de vier ondeugden welig tierden: het gokken, het drinken, het onmenselijk behandelen van vrouwen en wreedheid tegen dieren. Dit verzoek willigde de koning in. Maar Kali wilde zijn rijk nog verder uitbreiden en vroeg om nog meer, waarop de koning hem bovendien nog de heerschappij gaf over de valsheid, trots, lust, afgunst en vijandigheid. Als een mens niet onder de heerschappij van Kali wenst te komen, moet hij daarom deze ondeugden vermijden. Vervolgens gaf de koning de stier zijn poten terug zodat hij weer vast stond in de deugden van liefde, discipline, zuiverheid en trouw aan de waarheid.

Hoofdstuk IV

Koning Parikshit wordt vervloekt

Op een dag, toen koning Parikshit aan het jagen was in een diep woud, kreeg hij grote dorst. Terwijl hij overal naar water zocht, ontdekte hij de verblijfplaats van de beroemde heilige Samika. De heilige zat heel stil met gesloten ogen en beheerste volmaakt zijn zintuigen, geest en intellect. Hij was niet wakker, noch droomde, noch sliep hij. Hij verbleef in samadhi, de staat van bewustzijn waarin men eenheid met Brahman realiseert. Zijn ledematen en lichaam waren volkomen stil.

De koning merkte de heilige man op, die aldus gezeten was, maar hij onderkende de toestand waarin de heilige verkeerde niet, en omdat hij buitengewoon dorstig was, vroeg hij hem om wat water. De heilige Samika echter zag noch hoorde hem. Daarop werd de koning zeer vertoornd, omdat hij in de mening verkeerde dat de heilige hem opzettelijk negeerde. Nadat hij nog even op antwoord had gewacht, pakte hij plotseling een dode slang op die in de buurt lag en gooide die in zijn toorn om de hals van de heilige man, die

nog steeds in diepe samadhi verkeerde. Daarna liep de koning snel weg.

Bij deze heilige nu was zijn zoon, Sringi genaamd, aanwezig die reeds bij zijn geboorte over vele, grote krachten beschikte. Toen hij de belediging opmerkte die de koning zijn vader had aangedaan en de slang zag die nog steeds rond de hals van zijn vader hing, werd hij zeer toornig, barstte in tranen uit en vervloekte de koning met de woorden:

'De koning zal zwaar boeten voor de belediging die hij mijn vader aandeed. Over zeven dagen zal hij sterven aan een slangenbeet.'

Toen de heilige uit zijn meditatie ontwaakte, zag hij dat zijn zoon weende. Hij vroeg vriendelijk: 'Waarom weent ge, mijn zoon? Heeft iemand u kwaad gedaan?' Daarop verhaalde de jongen het gehele voorval. Toen de heilige van de vloek hoorde, werd hij diep bedroefd en sprak: 'Mijn zoon, het ene onrecht wordt niet verholpen door het andere. Helaas, de vloek kan nu niet meer herroepen worden; de woorden die over de lippen van een brahmin komen, kunnen niet meer worden teruggenomen. Moge de Heer Zijn spel spelen zoals Hij het wil. Alles is in Zijn handen.'

Hoofdstuk V

Koning Parikshit ontmoet Suka

Na zijn terugkomst in zijn paleis kreeg koning Parikshit grote wroeging over de mishandeling van de heilige Samika. Spoedig vernam hij de dodelijke vloek die Sringi over hem had uitgesproken en dit verheugde hem want hij voelde dat het een verborgen zegen voor hem was.

'Op deze wijze zal ik van mijn misdaad bevrijd worden', sprak hij tot zichzelf. 'Bovendien zal de ge-

dachte aan de dood mij bevrijden van mijn grote gehechtheid aan tijdelijke genoegens en macht. Langzamerhand ben ik steeds meer gebonden geraakt aan de wereld, maar nu zal ik deze laatste dagen die mij nog resten, wijden aan de gedachte aan de Heer.'

Toen gaf de koning zijn gehele koninkrijk en al zijn bezittingen aan zijn zoon Janamejaya en vertrok naar de oevers van de heilige rivier de Ganges om zijn einde op vreedzame wijze tegemoet te treden, zijn geest vervuld van de gedachte aan Sri Krishna, de God van Liefde. Vele heilige mannen kwamen naar hem toe en hij vroeg hen om hun zegen. Hierbij sprak hij: 'Ik kniel neer aan de voeten van alle heilige brahmins. Zegen mij opdat ik steeds meer liefde voor de oneindige Heer kan opbrengen. Welke de geboorte ook zijn moge die ik hierna zal ontvangen, ik hoop, dat ik altijd in gezelschap van heilige mensen mag verkeren en van hen die God waarlijk liefhebben. Dit is mijn enige gebed.'

Toen zijn geest bevrijd werd van alle gehechtheid aan de wereld en zijn hart gezuiverd werd door het verlangen naar liefde voor God, voelde hij zich vol vrede en kalmte. Terwijl hij aldus door heilige mensen omgeven was en met hen over God sprak, kwam Suka, de zoon van Vyasa naar dat gezelschap. Ofschoon Suka toen nog pas zestien jaar was, was hij reeds oud in kennis en wijsheid. Zijn gestalte bezat een onbeschrijfelijke gratie en schoonheid. Zijn gezicht was vol glans en zijn ogen straalden alsof zij voortdurend het eindeloze zagen. Hij droeg geen kaste-ten, noch enige kleding. Hij kon zich werkelijk even vrij bewegen als de vogels in de lucht, want hij was een ware kenner van Brahman.

Toen hij het gezelschap naderde, stond iedereen uit eerbied op. Nadat koning Parikshit aan de voeten van Sri Suka was neergeknield, vroeg hij met gevouwen handen:

'O grote meester, nu gij mij met uw heilige aanwezigheid zegent, bid ik u mij te onderwijzen in de plichten van een mens die naar bevrijding verlangt. Leer mij God te vinden.'

Op deze vraag begon Sri Suka, die alle godsdiensten en waarheden kende, hem te onderwijzen.

het tweede boek

Inleiding

De Suta vervolgt zijn verhaal en geeft de woorden van Sri Suka weer die deze gebruikte om Koning Parikshit te onderwijzen.

Hoofdstuk I

Aanbidding en meditatie

O koning, gij zijt werkelijk gezegend dat ge dit verlangen naar Waarheid en Vrijheid hebt doen oprijzen. Zeer weinigen zijn het die zich deze dingen zelfs ook maar afvragen. De meeste mensen zijn volledig in beslag genomen door het verkrijgen van louter lichamelijk welbehagen en besteden al hun tijd om goederen voor zichzelf en hun verwanten te vergaren. Ofschoon het voor ieder een waarneembaar feit is dat alles in deze wereld uiteindelijk verdwijnt, toch blijven zij steeds vasthouden aan de droom van het aardse leven en vergeten zij dat alleen de Heer eeuwig is.

De bedoeling en de luister van een geboorte in menselijke gedaante is, dat de mens de macht gegeven is, onderscheid te maken tussen het Zelf en het niet-Zelf en om een discipline te volgen die tot wijsheid leidt (Ashtanga-yoga). Het hoogste doel van het menselijk leven is om bewust verenigd te zijn met de God van Liefde.

Voorwaar, gezegend zijn de momenten in ons leven

dat wij aan God denken en Hem aanbidden. Alle andere momenten zijn vergeefs geleefd. Alles wat niet uit Liefde tot God ontsproten is, is vergeefs en heeft geen waarde. Overwin de angst voor de dood. Doorklief uw banden met de wereld door het scherpe zwaard van afstanddoen.

Gezeten op een eenzame plek, vrij van iedere verwarring brengende gedachte aan de wereld, moet men allereerst in de geest het heilige woord OM herhalen en de betekenis hiervan begrijpen. Het woord OM is een met God, ja, het is God. Alleen door deze oefening leert men de vitale energie, Prana en ook de geest beheersen. Met het onderscheidingsvermogen (buddhi) als richtsnoer en met behulp van de bewegende geest (Manas) moet men de zintuigen en de organen van de zintuigen geheel afwenden van de wereldse objecten. Laat de toegewijde leerling mediteren over de Heer. Laat hij geheel opgaan in de Heer. Dan zal er een grote stilte over hem komen en een transcendentaal geluk. Dit is het hoogste doel, de verblijfplaats van Vishnu, het koninkrijk der hemelen.

Telkens wanneer de geest weer onrustig wordt, omdat hij overmeesterd is door rajas of begoocheld door tamas, breng hem dan weer onder controle door de oefening in aandacht. Alleen deze oefening kan alle onzuiverheden schoonwassen die door rajas of tamas ontstaan zijn. De zieners en de wijzen, die allen volmaakt zijn in de oefening van aandacht, ondervinden grote vreugde in geestelijk leven en worden uiteindelijk een met de universele Liefde.

Ofschoon een wijs mens in de wereld leeft, is hij hier nooit aan gehecht. Evenmin probeert hij zijn zintuigen te bevredigen, want hij weet dat er geen werkelijke gelukzaligheid is in de genoegens van de zinnen. En evenmin gebruikt hij zijn energie om lichamelijk gemak te zoeken. Hij slaapt in de schoot van de aarde, de moeder van al het bestaan. Het hemelgewelf is zijn

dak, het gras zijn bed. De natuur geeft hem voedsel, de rivieren geven hem te drinken. Hij vereert noch de rijkdommen van de aarde noch de rijken, vergiftigd als zij zijn door de macht van weelde.

De God van Liefde leeft in ieders hart. Hij is ons eigen Zelf en daarom is Hij ons zeer dierbaar. Hij is Waarheid. Hij is onbegrensd. Hij is de almachtige Heer. Daarom moet de mens, wanneer hij bevrijd is van zijn zelf-zuchtige verlangens, Hem alleen aanbidden.

O koning, mediteer over Hem in de tempel van uw hart en verlies uzelf in het bewustzijn van het Goddelijke Wezen.

Hoofdstuk II

Het verwerven van vrijheid

Een ware yogi, die weet dat de dood nadert, plaatst zich in volmaakte kalmte in de yoga-houding en met een zuiver hart en beheerste geest wordt hij opgenomen in het bewustzijn van Brahman. Aldus verblijft hij in een staat van volmaakte rust. De tijd, de grote vernietiger die alles in het universum beheerst, wordt aldus te niet gedaan. Het universum zelf smelt ineen tot niets. Dan is de yogi zich niet langer bewust van zijn lichamelijk bestaan. God alleen is in zijn hart. Alles is God voor hem. Dit is zijn gezegende staat. Omdat hij verlangt zijn leven op te geven, laat hij de levensenergie door de verschillende centra van bewustzijn heenstromen. Allereerst worden de vitale krachten geconcentreerd in de plexus solaris (zenuwknoop bij de maagkuil) die Manipura genoemd wordt.

Hieruit rijst die energie op naar het hart, Anahata. Dan naar Visuddha, het centrum bij de keel. Vandaar rijst de levensenergie op naar Ajna, het punt tussen de wenkbrauwen.

Op dit punt kunnen dan twee dingen gebeuren. Als de yogi de bevrijding van al zijn verlangens heeft bereikt, realiseert hij de Absolute Brahman en de levenskrachten rijzen op naar het punt dat Sahasrara genoemd wordt, het centrum in het hoofd dat ook wel de deur naar Brahman genoemd wordt of de duizendbladige lotus. De yogi, die de eenheid met Brahman heeft gerealiseerd, bereikt dan de afscheiding tussen zijn Zelf en de zintuigen, de organen van de zintuigen, de bewegende geest en het lichaam en verlaat deze wereld. Zo bereikt hij wat men absolute vrijheid noemt. Dit is de onmiddellijke bevrijding.

Maar als de yogi al zijn wensen nog niet heeft afgelegd en nog enige verlangens koestert, bereikt hij, wanneer hij de levenskrachten heeft doen oprijzen naar het punt tussen de wenkbrouwen (Ajna), deze onmiddellijke bevrijding niet. Dan verlaat hij deze wereld terwijl hij nog steeds een binding heeft met de geest en de zintuigen. Hij stijgt dan op naar steeds hogere Lokas en bereikt uiteindelijk Brahma-Loka. Daar wordt hij bevrijd van al zijn verlangens en realiseert de eenheid met Brahman en op deze manier is er voor hem geen terugkeer meer. Dit wordt de weg van de geleidelijke bevrijding genoemd.

O koning, wordt daarom een yogi, want door de God van Liefde te aanbidden, worden alle wensen vervuld en bereikt men tenslotte de vrijheid. Zelfs het horen spreken over God stimuleert hoger bewustzijn en brengt ont-hechting van de voorbijgaande wereld met zich mee. Aldus moet een mens het pad van de vrijheid bewandelen, dat tevens het pad van liefde is. Gezegend is degene, die zijn leven op aarde wijdt aan de dienst en verering van God.

Hoofdstuk III

Het gebed van Suka tot de Heer

*O Gij, hoogste Heer, ik buig mij voor U neer!
Gij hebt voor Uw eigen vreugde en spel
deze schepping doen ontstaan.
Gij zijt de Allerhoogste.
Wie kan Uw oneindige glorie bezingen?
Gij zijt de innerlijke leidsman in ieders hart.
Uw paden zijn onnaspeurlijk.
Uw wegen zijn gezegend.
Gij wist alle tranen weg van hen die U toegewijd zijn.
Gij vernietigt de slechtheid van de slechten.
Zuiverheid is Uw vorm.
Gij schenkt zuiverheid en Zelf-kennis aan hen die U zoeken.
Wees nogmaals en nogmaals gegroet, Heer der heerscharen!*

*Ik prijs U, o Heer!
Gij zijt de kracht en de steunpilaar van allen die U vereren.
Gij zijt kenbaar in het hart van alle ware yogis.
Degene die kwaad doet, kan U niet vinden.
Gij zijt de Ene zonder tweede.
Gij straalt in Uw eigen luister,
in Uw stralende en gelukzalige Zelf.
Welk een zoetheid is er in Uw naam.
Welk een vreugde is er in de herinnering aan U!
Zij die Uw heilige naam bezingen en over U mediteren, worden
voor altijd bevrijd van alle kwaad.
De wijzen die bidden aan Uw voeten, overwinnen iedere angst
voor leven en dood.
Op deze wijze realiseren zij U, Gij die het hoogste doel zijt
voor allen die U zoeken.
Voor Uw aangezicht is er geen verschil in kaste, ras of geloof.*

*Al Uw kinderen bereiken de zuiverheid door Uw heilige naam.
De zielen die de stilte gevonden hebben, aanbidden U,
want zij weten dat zij een zijn met U.
Gij zijt de hoogste Heer.
Gij zijt werkelijk de Veda's.
Gij zijt de Waarheid.
Gij zijt het doel waar alle wegen naar toe leiden.
Zij die U liefhebben, mediteren over Uw gezegende vorm en
verliezen zich in de vreugde hiervan.
Spreid Uw genade over mij uit, O Heer,
en zie in ontferming op mij neer!
Gij zijt de Heer van overloed.
Gij zijt de Heer van de gehele schepping.
Gij zijt de Heer van allen die U liefhebben en U toegewijd zijn.
Zie genadiglijk neer op alle wezens!
Gezegend zijn zij die aan Uw lotusvoeten mediteren,
want zij zullen Zelfkennis verwerven.
De wijzen noemen U het onpersoonlijke zonder kentekenen.
Maar tevens noemen zij U de persoonlijke God met goddelijke
tekens.
Gij zijt beiden en Gij maakt U op beide wijzen kenbaar,
al naar gelang ons begrip.
O Heer, zie altijd genadig op mij neer!*

God is werkelijk de belichaming van tapas, zo vervolgde Suka, terwijl hij koning Parikshit toesprak. Alleen door tapas kan hij verwerklijkt worden. Men zegt, dat toen Brahma verlangde te scheppen, hij zich grote moeite gaf om te weten te komen welke kennis hij hiervoor kon verkrijgen. Terwijl hij hiermee bezig was, hoorde hij een stem uit het niets, die zeide: 'Tapa'. Hij ging op zoek naar de klank en de bron ervan, maar omdat hij niets kon ontwaren, begreep hij dat het de stem van God was. Daarom begon hij zich op tapas toe te leggen, in overeenstemming met het

gebod van de Heer, door zijn adem onder controle te brengen, vervolgens de zintuigen en tenslotte de geest. Dit hield hij gedurende vele jaren vol.

Tenslotte onthulde God, omdat Hij verblijd was door de trouwe en onafgebroken devotie van Brahma voor tapas, hem, Vaikuntha, de hemel waar geen smart noch angst aanwezig is. Toen zag Brahma God zelf in Zijn ware natuur en de God van Liefde sprak hem als volgt toe:

'O gij, Eerstgeborene, Ik ben werkelijk verheugd over u. Het hoogste goed, het hoogste doel is om Mij te kennen zoals Ik ben. Door Mijn genade hebt gij Mij leren kennen en hebt gij Mijn hoogste woonplaats aanschouwd. O gij, zondeloze, toen gij de stem hoorde die 'Tapa' tot U zei, was Ik het die sprak. Tapas is Mijn hart, ja zelfs Mijn ziel. Door de kracht van tapas alleen schep Ik dit universum, houd Ik het in stand en vernietig Ik het. Tapas is Mijn kracht. Voor dit universum was, ben Ik. Wanneer het universum vergaat, ben Ik. Ik ben in het hart van het universum, gedurende de gehele kringloop van zijn bestaan. Dit alles ben Ik. Eeuwig - zonder begin, zonder einde - ben Ik.'

Daarom, o koning, is het noodzakelijk om tapas te beoefenen, als men de Waarheid wil kennen.

het derde boek

Inleiding

De Suta gaat door met zijn verhaal en vertelt hoe Sri Suka koning Parikshit de heilige Bhagavatam begon te onderwijzen en nu herhaalt hij de eerste hoofdstukken. In deze hoofdstukken verhaalt Maitreya aan Vidura de geschiedenis van de schepping en beschrijft hij de levens van Manu, Satarupa en Kapila - de drie eerste namen van het menselijke geslacht.

Hoofdstuk I

Vidura en Maitreya

Nu zal ik u, zo ging Suka verder, de leer van de allerheiligste Bhagavatam verhalen en de samenspraak aan u doorgeven tussen Vidura en Maitreya.

Vidura en Maitreya waren twee zeer beroemde wijzen en leerlingen van Sri Krishna. Vidura had de wereld in zijn vroege jeugd reeds opgegeven en zwierf rond langs vele bedevaartplaatsen. Zijn geest was rotsvast geworteld in de gedachte aan de Heer van Liefde. Hij was een vrije ziel, die zich vervolmaakt had in de liefde tot God.

Maitreya was ook een vrije ziel en hij was geleerd in goddelijke wijsheid. Op een van zijn rondzwervingen bracht Vidura een bezoek aan Maitreya, die toen te Hardwar verbleef. Zodra zij elkaar ontmoetten, smolten hun harten samen uit goddelijke liefde voor elkaar. Zij brachten vele gelukkige

dagen in elkaars gezelschap door, sprekende over God.

Op een dag, nadat hij een tijd in gedachten verzonken geweest was, sprak Vidura: 'O grote wijze, ofschoon mensen altijd overal op zoek zijn naar geluk, is lijden hun onzalig lot. Is er iets dat gedaan kan worden om dit lijden te doen ophouden? Ik bid U, zeg mij wat het grootste goed is dat de mensheid geschonken kan worden. Er zijn mensen die door toedoen van hun slechte voorbije daden (Karma), zich erop toeleggen om het kwaad na te jagen en die nooit hun tijd wijden aan de eredienst van God en gedachten aan Hem. Daarom lijden zij. Maar heiligen zoals gij, o Maitreya, die zich louter wijden aan de liefde tot God, leven in deze wereld alleen maar voor het heil van de mensheid. Daardoor lijden zij niet. Ik bid u om mij die eeuwige kennis te onderwijzen waardoor God en Zijn liefde kenbaar mogen worden gemaakt in ieders hart, opdat ieder daardoor eeuwige gelukzaligheid moge vinden.

Vertel mij ook over de schepping van dit universum. Het is van belang om te weten hoe God - die het ene absolute bestaan is - veelvoudig werd. Zoals een bij honing van vele verschillende bloemen verzamelt, zo hebt gij de essentie van alle heilige geschriften verzameld. Onderwijs dient voor het heil van de mensheid.

Maitreya:

'Gezegende Vidura, ik dank u voor uw vraag, en ook voor de lof die gij mij toezwaait. De schepping, de instandhouding en de oplossing van het universum vormen een goddelijk spel. Het Zelf, dat het Zelf is van iedereen, vertoont zich in de schepping als veelheid. Voor de schepping en bij haar oplossing bestaat de wereld louter als het ene, absolute bestaan en dat is God. Dan is er noch de ziener noch het geziene; er

is geen subject noch object. Er bestaat alleen zuiver bewustzijn. In dat bewustzijn, dat de Absolute God is, is de macht aanwezig die zichzelf in de ziener en in het geziene, in oorzaak en gevolg, in subject en object kan verdelen. Deze macht wordt Maya genoemd.

God schiep deze wereld uit zijn Maya, dat wil zeggen de goddelijke macht die uit de drie Guna's bestaat: Sattva, Rajas en Tamas. Deze Maya die uit de drie Guna's bestaat, wordt ook wel Avyakta Prakriti genoemd, dat wil zeggen 'de nog niet gemanifesteerde, de ongemani-festeerde natuur'. De bewegende geest, het intellect, het ego, de zintuigen, de organen van de zintuigen, de subtiele elementen en de grove elementen - om kort te gaan de gehele schepping - zijn een projectie van de goddelijke Maya.¹

Vidura:

'Geeerde meester, als dit zo is, hoe kan God, die het bewustzijn zelf is en onveranderlijk, dan de Schepper genoemd worden? En waarom zou Hij moeten schiepen? Als wij zeggen dat hij deze schepping tot stand heeft gebracht voor zijn eigen genot en spel, kennen wij Hem gevoelens toe, die wij zelf bezitten. Wanneer kinderen gaan spelen, worden zij daartoe door een verlangen gedreven, maar hoe kan God, die volmaakt is, een wens hebben? Als de absolute, onpersoonlijke God, zoals ge zegt, in werkelijkheid niet de Schepper is, maar dat het zijn macht, Maya, is, die schiept, onderhoudt en weer oplost, hoe kan deze Maya dan in verband staan met God? Bovendien is de mens, of de individuele Opperste Geest, in werkelijkheid God, of een deel van God. Hoe kan er dan een band bestaan tussen hem en Maya en hoe kan hij erdoor gebonden worden? De mens is waarlijk goddelijk. Hoe is het dan mogelijk dat hij ooit begoocheld raakt en waarom wroet hij rond in ellende?'

Maitreya:

'De ware mens, de eeuwig-vrije Heer, is nooit gebonden; maar het geloof van de mens dat hij gebonden is, dat is Maya. Door deze Maya lijkt het alsof de onwerkelijkheid werkelijkheid is. Wanneer de maan in de zee wordt weerkaatst, maken de golven dat de maan niet stil aan het firmament lijkt te staan, ofschoon de maan in werkelijkheid haar vaste en stille plaats aan de hemel heeft. Het is het water van de zee dat onrustig is. Evenzo worden de kentekens van het niet-Zelf toegeschreven aan het Zelf, en wordt het Zelf erdoor bedekt. Het is de onwetende mens die, door middel van Maya, de tekens van begrenzingen en gebondenheid aan zichzelf toeschrijft. Maar deze gebondenheid is nooit in het ware Zelf aanwezig.

Wanneer men door het pad van onthechting te volgen zuiver wordt, rijzen de genade van het goddelijke Zelf en de toewijding tot de Heer samen met de liefde voor Hem op in het hart van de mens. Dan weet de mens werkelijk dat hij altijd vrij is. Om kort te gaan: wanneer een mens God liefheeft, bevrijdt hij zichzelf van alle onwetendheid en van alle ellende.'

Vidura:

'Ik dank u, o Maitreya. De ware natuur van God en van de mens is het bewustzijn zelf. Ik begreep niet hoe God altijd vrij kon zijn, Heerser van de schepping, terwijl de mens zich in gebondenheid bevindt. Maar nu begrijp ik dat Maya de dienaar is van God, maar de meester van de mens. Dit is de verklaring van de gebondenheid van de mens. Nu is het mij ook duidelijk hoe onwetendheid, die de oorzaak is van deze gehele zichtbare wereld, Maya is.

Altijd blijkt weer dat de uitersten elkaar raken. De meest onwetende mens voelt zich gelukkig en evenzo de meest verlichte mens - ieder op zijn eigen wijze. Maar zij die zich tussen beide extremen in bevinden,

die dus niet geheel onwetend zijn noch volledig verlicht, zijn ongelukkig. Zij zien in dat de aard van de wereld voorbijgaand is en zij zijn niet tevreden met de genietingen die door de wereld geboden worden, terwijl zij de gelukzaligheid van God nog niet kennen.

Alleen door in verbinding te staan met heilige mensen zoals gij, o Maitreya, en door hen te dienen, kan de mens liefde voor de Heer tot ontwikkeling brengen en tenslotte in zichzelf zowel vreugde als vrede vinden. Zeer geëerde wijze, ik begrijp dat de schepping het werk is van de Goddelijke Macht. Ik bid u mij het verhaal van de schepping te vertellen en mij te zeggen hoe alle wezens en dingen tot bestaan zijn gekomen.

Hoofdstuk II

Het scheppingsverhaal

Maitreya:

'De schepping, o Vidura, heeft geen absoluut begin. Het huidige universum is slechts een van een hele reeks werelden die reeds voorbij zijn en nog moeten komen. De kosmische energie beweegt zich heen en weer tussen een periode van mogelijkheid en van expressie. De fase van mogelijkheid staat bekend als de fase waarin de schepping is opgelost, terwijl de fase van expressie de periode aangeeft waarin de schepping zichtbaar naar buiten treedt.

Er zijn verschillende soorten schepselen. Avyakta Prakriti, of de kosmische energie bestaat uit de drie guna's. Wanneer het evenwicht tussen de guna's verstoord wordt, treden de universele intelligentie, het universele gevoel van bestaan, de bewegende geest, de zintuigen en de organen van de zintuigen, alsmede de subtiele elementen en de grove elementen naar bui-

ten. Naarmate deze kwaliteiten zich steeds weer en op verschillende wijze verbinden en vermengen, komen alle wezens tot bestaan.

Hieronder bevinden zich de Sthavara of de aan plaats gebonden wezens, zoals kruiden, heesters, klimplanten en alle andere planten. Hun bewustzijn blijft ongemantificeerd. Het enige zintuig bij deze wezens dat ontwikkeld is, is de tastzin.

Dan is er de dierenwereld wier reukzin sterk ontwikkeld is. Daarna volgt de mens. Tenslotte zijn er de Deva's, de Pitri's, de Gandharva's en de Kinnara's. Zij zijn de goden, de halfgoden, de engelen en de geesten. Al deze wezens, o Vidura, werden door Brahma geschapen.

De Schepping ontstond aldus:

Terwijl de wereld nog lag ondergedompeld in het water van de oceaan, mediteerde God op Ananta, de koning van de slangen die op het water dreef. God rustte met gesloten ogen, maar Zijn bewustzijn was geheel wakker. Hij was geheel opgegaan in de gelukzaligheid van zijn eigen Zelf. Toen het moment van de schepping naderde, voelde God een beweging in Zijn eigen wezen en uit Zijn midden rees een volgroeide lotusbloem op. De helderheid van de lotusbloem was verblindend en de hele oceaan werd door de glans ervan verlicht. Binnenin de lotus waren alle bestanddelen voor de schepping aanwezig. God zelf was erin opgenomen en Hij werd de essentie ervan. Onmiddellijk daarna rees Brahma op uit de lotus en terwijl hij zich op de lotus neerzette, keek hij overal rond om te zien of er nog andere wezens aanwezig waren. Daarom wordt hij Brahma-met-de-vier-gezichten genoemd.

Brahma herkende zichzelf niet, noch herinnerde hij zich zijn vroegere scheppingen. Dit maakte hem onrustig en in zijn hart rees een verlangen naar Kennis

op. Hij keek om zich heen en beseftte dat er in de buitenwereld geen hoop op vervulling van wensen kan zijn. Daarom trachtte hij Kennis in meditatie te vinden omdat hij begreep dat de Kennis die hij zocht in hemzelf aanwezig was. Tenslotte vond hij de Waarheid en God zelf in zijn eigen hart. Toen zag hij God overal en voelde hij zich werkelijk gezegend.

Daarna sprak God hem toe en zei:

'O Brahma, Ik gebied u: schep wederom de wereld, zoals ge reeds in het verleden vele malen gedaan hebt. Scheppen is niet nieuw voor u. Al wat geschapen moet worden, is, zoals ge weet, reeds in Mij aanwezig. De schepping is slechts een afspiegeling van hetgeen reeds bestaat.'

Intussen was een sterke wind komen opzetten, die het water in hevige beroering bracht. Daarom trok Brahma de wind en al het water van de oceaan in zichzelf tezamen door middel van de kennis en de macht die hij door het beoefenen van tapas verkregen had. Hij ontdekte nu dat hij nog steeds op de lotusbloem gezeten was en rondzweefde in de ether. Daarop ging hij het hart van de lotusbloem weer binnen en verdeelde deze in drie delen. Zo schiep hij de drie sferen: hemel, aarde en lucht.

Ook schonk Brahma de wereld de vier Veda's: de Rig Veda, de Sama Veda, de Yajur Veda en de Atharva Veda. Brahma is de verpersoonlijking van wat de filosofen de Sphota noemen, het woord OM. Ook wordt hij wel de eerstgeborene van God genoemd. De eerste menselijke schepselen van Brahma waren heiligen die, zodra zij geboren waren, in diepe meditatie verzonken, omdat zij geen belangstelling voor wereldse zaken hadden. Brahma beseftte dat het niet mogelijk was om door hen het menselijke geslacht te doen voortplan-

ten. Terwijl hij zich afvroeg hoe dit opgelost moest worden, deelde zijn eigen vorm zich in tweeen. De mannelijke persoon werd Manu genoemd, de vrouwelijke Satarupa, de ware schoonheid; en uit hen is de hele mensheid voortgekomen.

Hoofdstuk III De geboorte van Kapila

Vidura:

'Ik bid u uw verhaal te vervolgen, want ik ben verlangend meer over Manu en Satarupa te horen.'

Maitreya:

'Na verloop van tijd werden twee zonen en drie dochters uit Manu en Satarupa geboren. De zonen waren Priyavrata en Uttanapada en de dochters Akuti, Devahuti en Prasuti. Nu zal ik u over deze kinderen van Manu vertellen. Allereerst over Devahuti, want zij werd de moeder van de beroemde wijze en filosoof Kapila.

Devahuti was opgegroeid tot een schoon, jong meisje en haar ouders verlangden ernaar dat zij een geschikte echtgenoot zou vinden. Zij reisden daarom door verschillende landen en vonden tenslotte een bijzondere jonge man, die zeer geleerd was en bovendien een grote heilige. Zijn naam was Kardama en men zei dat hij uit het hart van Brahma zelf geboren was. Zodra Devahuti hem ontmoette, werd zij van liefde voor hem vervuld tot grote vreugde van haar ouders, Manu en Satarupa. Kardama was verrukt van de schoonheid van het meisje en het duurde dan ook niet lang of Manu gaf hem zijn geliefde dochter ten huwelijk en keerde vervolgens naar zijn eigen koninkrijk terug.

Door het beoefenen van tapas had Kardama grote zelfbeheersing geleerd. Hierin onderwees hij ook zijn vrouw en in devotie en meditatie leefden zij tezamen gedurende enige tijd zonder echtelijke verbintenis van man en vrouw. Maar ofschoon Devahuti gelukkig was om haar geliefde echtgenoot te dienen, verlangde zij ernaar kinderen te krijgen. Kardama gaf daarom toe aan de wens van zijn vrouw, en zij werd gelukkig gemaakt met de geboorte van verscheidene schone dochters. Maar zij verlangde ook naar een zoon. Tenslotte werd ook deze wens vervuld en werd Kapila geboren. Kapila was uitzonderlijk schoon, met lotusogen en gouden lokken. Hij werd geboren met goddelijke gaven en bezat reeds bij zijn geboorte goddelijke wijsheid en kennis van alles wat de geschriften verkondigen.

Toen nu Kardama zijn plicht ten opzichte van zijn echtgenote vervuld had, verlangde hij ernaar zich terug te trekken en de rest van zijn leven te wijden aan het beschouwen van God. Daarom nam hij het leven van een monnik aan en deed afstand van de wereld. Door zijn niet aflatende devotie realiseerde hij spoedig de eenheid met Brahman, de onpersoonlijke Waarheid, en uitstijgende boven het bewustzijn van de fysieke wereld beschouwde hij geluk en ellende, hitte en koude, succes en mislukking met gelijke ogen. Toen hij volmaakte evenwichtigheid bereikt had, konden de golven van wensen de kalmte van zijn geest niet langer beroeren. Tenslotte werd ook zijn hart verenigd met God: hij werd waarlijk een met Hem; en hij zag alle schepselen in het goddelijke Zelf en het goddelijke Zelf in alle schepselen.

Door op deze wijze de hoogste eenheid te verwerkelijken, bereikte Kardama de absolute vrijheid.

Hoofdstuk IV
De leer van Kapila met betrekking tot
Goddelijke liefde

Maitreya vervolgde:

'Devahuti had alle reden om trots te zijn op haar geliefde zoon Kapila. Hij was als vrije ziel geboren en van nature een leermeester voor de mensheid, en werd de stichter van de Sankhya filosofie. Maar Devahuti zelf had ook een diep geworteld verlangen naar de hoogste kennis en het was haar natuurlijk voorrecht om filosofie en godsdienst met hem te bespreken. Op een dag sprak zij als volgt tot hem:

'Mijn zoon, ge zijt mij zeer dierbaar. Onderwijs mij toch in die kennis waardoor ik bevrijd kan worden van de gebondenheid aan de wereld. Door de taken en verplichtingen van het gezinsleven op mij te nemen, ben ik steeds meer aan de wereld gehecht geraakt. Toen ik nog jong was, heb ik veel van uw geliefde vader, Kardama, geleerd. Nu ik oud geworden ben, wil ik graag in wijsheid onderwezen worden door zijn zoon.'

Kapila:

'Moeder, door de yoga te volgen die de eenheid met het goddelijke Zelf leert, kan men volledig bevrijd worden van alle pijn en ellende. Deze yoga brengt de mensheid het hoogste goed. In mijn vorige belichamingen onderwees ik de heiligen van vroeger in deze yoga. Nu zal ik u erin onderwijzen.

Alleen de geest is de oorzaak van de gebondenheid maar ook van de bevrijding van de ziel. Door gehechtheid van de geest aan de wereld worden wij gebonden; door toewijding van de geest aan God worden wij vrij. Geef alle gedachten aan 'mij' en 'mijn' op, want alleen

op die wijze kan het hart worden gezuiverd en bevrijd van hebzucht, lust en verblindings. In een zuiver hart zijn kennis en liefde zichtbaar aanwezig, en het ware Zelf, goddelijk, uit zichzelf stralend, zuiver en vrij, wordt hierdoor verwerkelijkt.

Alle wijzen zeggen dat gehechtheid aan de dingen van de wereld de ware oorzaak van gebondenheid en lijden is. Toch kan gehechtheid vrijheid brengen, maar alleen wanneer zij gericht is op godvrezende mensen. Want zij bezitten zelfbeheersing, barmhartigheid, liefde en vriendschap voor allen. Zij verblijven in het bewustzijn van God; hun harten zijn met God verenigd. Dan kan verdriet noch pijn hun geest verwarren of hun evenwicht verstoren. Zij zijn vrij van iedere gehechtheid.

Zij die met zulke mensen omgaan en hen liefhebben, worden zelf ook gezuiverd. Omdat zij in een geheiligde omgeving leven en dagelijks lofzangen over de Heer horen, gaan zij langzamerhand op God vertrouwen en krijgen eerbied voor Hem. Hieruit volgt dat zij behagen scheppen in de gedachte aan Hem en ontdekken dat hun hart vervuld wordt van liefde voor Hem. Tenslotte richten zij bewust hun meditatie op Hem en worden zij volledig aan Hem toegewijd.

Wanneer een mens deze ondervinding heeft opgedaan, vindt hij niet langer ook maar enige aantrekkingskracht in de genoegens van de zinnen. Dan wordt hij bevrijd uit de netten van onwetendheid, zijn hart wordt verlicht en zo maakt hij, zelfs in zijn aardse lichaam, het koninkrijk der hemelen tot werkelijkheid.¹

Devahuti:

'Zeg mij hoe ik God kan liefhebben. Leer mij die

liefde die zo vanzelf vrijheid brengt. Onderwijs mij ook in de oefening van meditatie.'

Kapila:

'Moeder, onze zinnen trekken ons naar alle verschillende dingen omdat wij de wereld liefhebben. Als wij onze liefde tot God zouden wenden, zouden wij goddelijke kennis en absolute vrijheid ontdekken. Maar er zijn ook zielen die zozeer vreugde scheppen in de liefde alleen en in de dienstbaarheid aan God, dat zij zich in het geheel niet bekommeren om hun eigen redding. Maar toch, goddelijke liefde brengt ook hen uiteindelijke bevrijding.

Zij die God evenzeer liefhebben als zichzelf en zich met Hem verbonden voelen als met hun kinderen, op Hem vertrouwen als op hun beste vriend en Hem als God aanbidden, bereiken het eeuwige leven. Waarlijk gezegd zijn zij die zichzelf voortdurend overgeven aan de dienstbaarheid aan God, want zij zullen absolute vrijheid verwerven. ¹⁾

Ik ben God, de Heer van het universum. Ik ben het Zelf in alle wezens. Ik ben zonder vrees. Ik bevrijd een ieder van de zorgen van de wereld. Uit vrees voor Mij blaast de wind; uit vrees voor Mij straalt de zon en geeft zij warmte; uit vrees voor Mij geven de wolken regen en uit vrees voor Mij brandt het vuur. Wijzen aanbidden en dienen Mij, de vreesloze. Zij hebben Mij lief en richten hun meditatie op Mij teneinde het hoogste goed te verwezenlijken. Wanneer kalmte en rust het hart binnentreden en de geest met Mij door liefde verenigd wordt, dan is het hoogste goed bereikt.'

¹⁾ Kapila identificeert zich nu met zijn innerlijke Zelf, met God.

Hoofdstuk V
De oorzaak van ellende en pijn
en de weg tot bevrijding

Kapila vervolgde:

'Moeder, nu zal ik u over die Waarheid spreken die de mens bevrijdt uit het web van onwetendheid wanneer hij haar kent.

Het licht van het innerlijke bewustzijn dat als het Zelf in ieder mens aanwezig is, wordt ook Purusha genoemd. Purusha is het stralende Zelf, zonder begin en zonder einde, en staat geheel los van de natuur, Prakriti. Alles wat naam en vorm heeft, is het voortbrengsel van Prakriti die haar energie van Purusha ontvangt. Maar wanneer Purusha zich met Prakriti, de natuur, vereenzelvigd, dus met het niet-Zelf, valt zij ten prooi aan de betovering van Avidya en wordt haar bewustzijn beperkt. Purusha is de eeuwige getuige, altijd vrij, en nooit degene die de handeling verricht. Alle handelingen komen voort uit de guna's die in Prakriti aanwezig zijn. Maar omdat er sluiers over haar heengelegd zijn en zij zich vereenzelvigd heeft, denkt Purusha dat zij degene is die de handeling verricht, ofschoon zij in werkelijkheid vrij is en vol van geluk. Het lijkt dus maar alsof Purusha door daden gebonden wordt en onderworpen blijft aan dood en geboorte en alsof zij gelukkig of ongelukkig kan zijn.'

Devahuti:

'Ik begrijp dat Prakriti de oorzaak van de schepping is, zowel in haar subtiele als in haar fysieke aspect. Maar zeg mij toch, wat is Prakriti?'

Kapila:

'Datgene wat de oorzaak van alle verschillen in zich draagt, maar zelf onverdeeld een is, dat is Prakriti. Zij

bestaat uit drie guna's: Sattva, Rajas en Tamas. Wanneer deze guna's in evenwicht zijn, in volkomen balans, wordt die staat Prakriti genoemd, of de stille, vormloze natuur. Maar wanneer het evenwicht van de guna's verstoord is, dan vindt de projectie van het universum plaats.

Purusha is zonder vorm, zonder kentekenen, onveranderlijk; daarom kan Purusha niet degene zijn die de handeling verricht. Evenals de zon, die door het water weerspiegeld wordt, op geen enkele wijze beïnvloed wordt door de kenmerken of hoedanigheden van het water, evenzo wordt Purusha, die in het lichaam leeft, op geen enkele wijze beïnvloed door de kwaliteiten van de guna's of van Prakriti. Maar door onwetendheid identificeert Purusha zich met de guna's en lijkt het alsof Purusha onderworpen kan zijn aan geluk en ellende en handelingen kan verrichten. Vandaar de gebondenheid aan daden, die Purusha aan geboorte en dood in deze wereld onderwerpt. Het resultaat is dat Purusha geboren wordt als dier, mens, engel of god.

Naarmate de geest zich meer aan de wereld en de dingen van de wereld hecht, groeit de gebondenheid en wordt de geest misleid. Degene die boven de wereld wenst uit te stijgen, moet zelfbeheersing leren door onthechting te beoefenen.

Volg het pad van meditatie. Wees voortdurend toegewijd aan God en vervul uw gehele geest met de gedachte aan God.

Leer alle wezens met gelijke ogen te beschouwen. Mijd alle gevoelens van haat of vijandschap en geef u met blijdschap over aan Hem.

Wees altijd tevreden, ongeacht uw levenslot.

Wees matig in eten, drinken en verpozing.

Bewandel de paden van de eenzaamheid; zoek vrede in uw hart. Wees een vriend voor allen en verwijt hen hun feilen niet.

Wees medelevend in hun lijden.

Bereid u aldus voor op de kennis die de Waarheid onthult. Zo zult u zich uit het net van onwetendheid bevrijden en uzelf ontworstelen aan de gebondenheid van het aardse bewustzijn. Dan zult u het Zelf verwerkelijken: de eindeloze, vrije, goddelijke en heilige Purusha.

Zoals een mens in zijn slaap een ongeluk kan ervaren in een droom, maar wanneer hij wakker wordt zich er niet door laat misleiden, omdat hij weet dat het slechts een droom was, evenzo zal de mens niet langer misleid worden door Prakriti, wanneer hij het goddelijke Zelf in zichzelf herkent en zich verheugt in zijn glorie. Dan heeft die mens leven en dood overwonnen en kent hij de hemelse gelukzaligheid. Zelfs de vermogens door yoga verkregen kunnen hem niet langer verleiden want hij heeft er beheersing over. Hij leeft op aarde als een vrije ziel en wanneer de dood tenslotte zijn lichaam opeist, bereikt hij die goddelijke vrijheid die iedere vreugde te boven gaat.¹

Hoofdstuk VI

Het pad van meditatie

Kapila vervolgde:

'Nu zal ik u het pad van meditatie wijzen. De eerste stap op dit pad is het in acht nemen van wat men morele verplichtingen noemt. Deze zijn: vervul uw taken trouw, ongeacht uw positie in de maatschappij of in het leven. Draag het resultaat van uw handelingen op aan God. Zoek het gezelschap van heiligen en

dien hen. Ontwikkel boven alles een grote dorst naar rechtschapenheid, waarheid en vrijheid. Matig uw verlangens. Doe geen enkel levend schepsel enig kwaad. Wijk niet af van de Waarheid. Begeer de rijkdom van een ander niet. Aanvaard slechts datgene wat voldoende is voor uw dagelijkse behoeften. Oefen u in zelfbeheersing en zelf-verzaking, opdat ge een zuiver leven kunt leiden. Wees vooral ook schoon en rein van ziel, geest en lichaam.

Tenslotte: bestudeer ijverig de heilige geschriften.

Om te mediteren is het nodig een stille, afgezonderde plaats te zoeken en die voor dat doel alleen te gebruiken. Wanneer men mediteert, moet men rechtop maar toch ontspannen zitten. Vervolgens gebruikt men ademhalingsoefeningen om Prana, de levensadem, te beheersen. Daarna moet de geest zich terugtrekken in zichzelf en men moet hem niet toestaan zich op uiterlijke objecten te richten. Dan wordt de geest gericht op een van de centra van bewustzijn die in het lichaam aanwezig zijn. Deze laatste oefening staat bekend als het beoefenen van concentratie. Wanneer men aldus is voorbereid, kan men mediteren over een van de goddelijke kenmerken. Degene die dit doet, zal sterk groeien in bewustzijn en statuur. Door het beoefenen van Pranayama wordt lichamelijke gezondheid verkregen. Door het beoefenen van Pratyahara geraakt men onthecht aan de dingen van de wereld. Het beoefenen van concentratie zuivert het hart en meditatie brengt eenheid met God.

Wanneer uw geest en hart op deze wijze stil en zuiver worden, zult ge leren om u voortdurend van God bewust te zijn. Dan zult ge goddelijke liefde vinden.'

Devahuti:

'Vertel mij nog meer over de leer van de liefde. Het is immers niet mogelijk om het pad van meditatie te bewandelen zonder liefde voor God.'

Kapila:

'Liefde is goddelijk. Maar liefde wordt op verschillende wijzen tot uitdrukking gebracht en bovendien kent zij verschillende stappen overeenkomstig de ontwikkeling van iedere individuele menselijke ziel. Er zijn mensen die nog steeds haat, jaloezie, toorn en trots in hun hart meedragen. Voor hen is God boven hen, buiten hen en afgescheiden van hen. Toch is het mogelijk dat ook zij God liefhebben, maar hun liefde wordt door zelfzucht gekenmerkt. Dit is de tamasika staat van de liefde.

De andere lagere vorm van liefde is die waarbij de mensen God liefhebben en Hem aanbidden als een afgescheiden eenheid en tot Hem bidden teneinde de vervulling van hun materiele wensen te verkrijgen. Dit is de rajasika staat van de liefde.

Maar liefde die God louter zoekt omwille van de liefde alleen en waardoor wij onszelf van ganser harte aan Hem opdragen, die liefde noemen wij Sattvika.

Wij zullen die goddelijke liefde alleen dan verwerkelijken, wanneer de liefde, de minnaar en de geliefde een worden, wanneer wij God zien en liefhebben als het eigen Zelf in alle wezens en wanneer het hart voortdurend gevuld wordt door een stroom van deze liefde. Wanneer goddelijke liefde ons hart vervult, stijgen wij uit boven de drie guna's en worden wij verenigd met Brahman.

Om het hart te zuiveren en de goddelijke liefde te doen groeien, is het nodig de volgende regels in acht te nemen: Verricht alle taken die in het leven op uw weg komen, maar verricht ze niet met de gedachte aan het resultaat of de beloning. Transformeer iedere daad tot een handeling van devotie. Aanbid God regelmatig. Be-

zing zijn naam. Uit u in lofzangen op Hem en verblijf in uw gedachten meer en meer bij Hem. Leer God in alle wezens te zien. Vereer de grote wijzen. Wees mild voor de armen en de verlatenen. Wees vriendelijk voor iedereen. Op deze wijze zult ge het koninkrijk der hemelen verwerven. God woont als het eigen Zelf in de harten van alle wezens en alle dingen, hoewel Hij niet overal zichtbaar is. Het meest zichtbaar is Hij in de zuiveren van hart en ook in hen die de eenheid temidden van alle verscheidenheid kunnen zien.

Ik ben het Zelf van alle wezens. Ik woon in de harten van allen. Waar anders moet men Mij aanbidden dan in alle wezens. Indien ge Mij kent als het Zelf in alle wezens, heb dan allen lief en leef in dienstbaarheid tot elkander.

Devahuti bracht de leer van haar zoon zo trouw in praktijk dat zij reeds spoedig God zichtbaar vond in haar eigen hart en in het hart van iedereen. Na verloop van tijd verliet Kapila zijn moeder. Hij verbrak alle aardse banden en begaf zich naar het Noorden, naar het Himalaya gebergte. Men zegt dat hij er nog steeds leeft voor het welzijn van de gehele mensheid, volledig opgenomen in Samadhi.

het vierde boek

Inleiding

De Suta vervolgt het verhaal van de Bhagavatam zoals hij het uit de mond van Sri Suka gehoord heeft. Op de vraag van Vidura vertelt Maitreya verder over de eerste mensen op aarde.

Hoofdstuk I

Het verhaal van Dhruva

De eerste mens uit Brahma geboren was Manu en zijn zoon was koning Uttanapada. De zoon van koning Uttanapada en zijn eerste vrouw, Suniti, was Dhruva. De tweede vrouw van de koning heette Suruchi, die zeer bemind maar ook gevreesd werd door de koning vanwege haar onredelijke jaloezie. Op een dag waren koning Uttanapada en Suruchi bij elkaar en speelden zij met hun zoontje Uttama. Dhruva, die toen vijf jaar oud was, voelde zich tot het spel aangetrokken, liep naar zijn vader en vroeg hem toestemming om mee te mogen spelen, maar de koning sloeg geen acht op de vraag van zijn oudste zoon. Deze onverschillige houding van de koning was Suruchi, die geen enkele liefde voor haar stiefzoon koesterde, zeer welgevallig. Zij wendde zich tot Dhruva en sprak:

'Ik twijfel er niet aan of ge zij de zoon van de koning. Maar geen zoon van de koning is waardig om de troon te bestijgen tenzij hij ook mijn zoon is. Als ge dus dit koninkrijk begeert, oefen u dan in versterving

gedurende dit leven en bid dat ge waardig moogt zijn mijn zoon te worden in uw volgende leven.'

Dhruva zei niets maar wendde zich tot zijn vader om troost. Omdat hij echter geen antwoord kreeg, barstte hij in tranen uit en rende naar zijn moeder. Suniti's hart kromp ineen toen zij haar zoon zo bitter zag wenen. Zij nam hem in haar armen, kuste zijn tranen weg en stelde hem met zacht gefluister weer op zijn gemak. Toen zijn snikken had opgehouden en hij weer gekalmeerd was, sprak zij:

'Mijn zoon, laat de woorden van uw stiefmoeder u toch niet zo aangrijpen. Heb veeleer medelijden met haar en wees niet vertoorn. Ge weet toch dat door de wetten van karma haar daden eens bij haar terug zullen komen. Herinner u alleen de ene grote waarheid in wat zij u vertelde. Want het is waar dat door bidden, door de toepassing van tapas en door de genade van God alles mogelijk is. God is onze enige toevlucht en vertrooster, mijn zoon.'

Toen vroeg Dhruva: 'Vertel mij, moeder, wie God is en waar ik hem kan vinden?'

Suniti antwoordde: 'Men zegt dat Hij de 'ogen van een lotus' heeft. Hij alleen kan alle ellende uitwissen en alle verlangens vervullen. Zij die hun toevlucht onverdeeld tot Hem nemen, ontvangen Zijn genade. Maar het is niet gemakkelijk om Hem te bereiken. De wijzen vinden Hem in hun binnenste door zich met hart en ziel aan Hem te wijden.'

Dhruva luisterde vol aandacht naar de woorden van zijn moeder en besloot in zijn hart om een wijze yogi te worden. Hij verlangde ernaar God te vinden. Maar wie zou hem kunnen onderwijzen? Men zegt dat het licht, dat in onze harten schijnt, door duisternis verhuld wordt en dat alleen die mens het in een ander

kan onthullen, die het in zichzelf reeds ontdekt heeft. Hij is de ware leraar.' Dhruva ging dus op pad om zo'n mens te zoeken die hem kon leren hoe hij God, de lotusogige, kon vinden.

De grote wijze Narada, die in volmaakte eenheid met God vertoefde, voelde de ziele-dorst in de jonge Dhruva. Hij wist dat de jongen oprecht naar God verlangde en hulp nodig had. Narada trad daarom Dhruva tegemoet opdat hij hem de weg naar God mocht wijzen. Toen hij de jongen gevonden had, zegende hij hem. Maar allereerst trachtte hij hem nog van de weg af te houden en om zijn oprechtheid te beproeven sprak Narada:

'Mijn jongen, ge zijt nog erg jong. Ge zoudt van het leven en van de aantrekkelijkheden van de wereld moeten genieten. De weg naar God is moeilijk te volgen. De yogi's strijden een zware strijd op deze weg en moeten alle genietingen van het leven gedurende vele, vele jaren opgeven, ja zelfs gedurende vele levens, alvorens zij Hem vinden. Waarom geeft ge deze bijna ijdele speurtocht niet liever op? Ga terug naar huis en leef een goed leven. Schep behagen in het contact met wijze mensen. Wees vriendelijk en iedereen welgezind. Volg deze eenvoudige leer, dan zult ge gelukkig zijn. En dan, wanneer ge oud geworden zijt, wijd u dan aan meditatie.'

Dhruva dankte de wijze die hem zo welgezind was, maar voegde er eerbiedig aan toe:

'Hooggeeerde Heer, ik verlang naar de verwerkelijking van het hoogste doel in het leven - ik wil God vinden. Ik bid u mij hierin te onderrichten.'

Narada antwoordde: 'Mijn kind, ge zijt werkelijk vastbesloten. Gezegend zijn zij die zich wijden aan de dienstbaarheid aan God. Alle verlangens van hun hart zullen vervuld worden en zij zullen de hoogste vrijheid bereiken.'

Vervolgens werd hij door Narada ingewijd in het heilige pad van de yoga. Hij onderwees hem in Pranayama dat uit drie delen bestaat: het uitademen, het inademen en het vasthouden van de adem. Vervolgens wees hij hem erop hoe deze ademhalingsoefening helpt om Prana, de levensadem, en de zintuigen onder controle te brengen en hoe de geest, wanneer hij van alle rusteloosheid bevrijd is, geschikt wordt om meditatie te beoefenen.

Toen Dhruva deze oefening beheerste, leerde Narada hem hoe hij moest mediteren. Dhruva's meest geliefde manifestatie van God was Vishnu of Vasudeva. Narada leerde Dhruva dus hoe hij zijn meditatie op Vishnu moest richten binnen het heiligdom van zijn eigen hart. 'Voel dat ge in zijn liefhebbende aanwezigheid zijt', zo sprak hij. 'Voel zijn liefde, zijn bescherming en zijn leiding'. Vervolgens gaf hij Dhruva de heilige mantra 'OM, namo Bhagavate Vasudevaya' en zei: 'Herhaal deze mantra in uw geest en bied eerbetoen en gebeden aan de Heer door middel van deze mantra. Zie Vasudeva in uw eigen hart: zie Hem overal en in alle wezens. Wijd uzelf voortdurend aan de aanbedding van God, dan zult ge de Waarheid zelfs nog in dit leven kennen.'

Vervolgens ried Narada Dhruva aan om naar Madhuvana te gaan, een stille plek aan de oevers van de heilige rivier de Yamuna, om zich in die stille en geheiligde atmosfeer, waar God zo duidelijk voelbaar is, te oefenen in meditatie. Prins Dhruva boog zich neer voor de voeten van zijn meester en begaf zich vervolgens naar Madhuvana om zich in tapas te oefenen.

Daarop bracht Narada vol vreugde een bezoek aan koning Uttanapada die hem met verschuldigde eerbied ontving. Omdat hij de koning bedroefd aantrof, vroeg Narada naar de reden van zijn smart. De koning ant-

woordde: 'Geeerde Meester, mijn hart wordt verscheurd door ongerustheid en verlangen naar mijn zoon Dhruva. Om mijn vrouw te behagen, zond ik hem van mij heen, zonder liefde en zeer ongelukkig. Maar nu weet ik niet waar hij is en mijn hart is vol van smart. Ik ben werkelijk de meest hardvochtige en verblinde koning en vader.'

Narada had medelijden met zijn smart en troostte hem aldus: 'Koning, wanhoop niet. Uw zoon leeft en maakt het goed. Hij verkeert onder goddelijke bescherming. Er zal hem geen kwaad overkomen. Zijn roem zal zich wijd en zijd verbreiden en wanneer hij tenslotte bij u terugkeert, zult ge delen in de luister van zijn roem.' Deze woorden van de lippen van de heilige man kalmeerden het hart van de verontruste koning.

Dhruva bevond zich intussen in Madhuvana en legde zich met grote ernst toe op het beoefenen van tapas. Gedurende de eerste dagen was zijn geest onrustig, maar reeds spoedig bracht hij deze onder controle en vond hij vreugde in meditatie. Hij maakte zulke vorderingen dat hij in de vijfde maand was uitgestegen boven ale bewustzijn van de lichamelijke wereld. De hem omringende wereld drong niet meer tot zijn bewustzijn door, zo volkomen was zijn geest opgenomen in het denken aan Brahman. In de zesde maand werd zijn meditatie nog dieper. Zo werd sluier na sluier van onwetendheid en duisternis van hem weggenomen. Hij zag het goddelijke licht, het goddelijke wezen, het ideaal dat hij gekozen had, de glimlachende Vasudeva in zijn eigen hart. Deze ervaring was zo werkelijk en de aanwezigheid van God was zo levend, dat de gehele zintuiglijke wereld in het niet verzonk. De gezegende staat van Dhruva was onuitsprekelijk - de stralende immanente aanwezigheid van God was alles voor hem.

Maar deze staat van samadhi duurde niet lang. Weldra keerde hij weer terug uit die staat en toen hij zijn ogen opendeed, zag hij Vasudeva voor zich - dezelfde manifestatie van God als die hij in zijn hart gezien had. Het hele universum straalde van licht door zijn aanwezigheid. Dhruva's hart smolt weg in liefde en in de volheid van zijn vreugde bezong en prees hij de Heer:

*'O Gij die de vriend zijt van de armen en hulpelozen,
Gij zijt een toevlucht voor allen;
Gij bevrijdt ons van de rondgang van geboorte en dood.
Moge ik U altijd liefhebben! Moge ik immer behoren tot de
schare van de zuiveren van hart die U liefhebben!
Gij zijt de eindeloze Brahman,
Onveranderlijk, onvergelijkelijk, zonder begin en zonder einde,
Uw manifestatie is gelukzaligheid;
Gij zijt het hoogste doel;
Ik neem mijn toevlucht tot U.'*

Toen sprak de Heer tot hem:

'Ik ben uw hart, mijn kind. Eens was uw wens koning te worden. Weet dat ge uw vaders koninkrijk gedurende vele jaren zult besturen. Wanneer de u toebedeelde levenstijd op aarde verstreken is, zult ge naar die plaats in de hemel gaan die de hemelse kringloop wordt genoemd en waar goden, engelen en sterren steeds rondgaan in een voortdurende lofzang over Mij. Gij zult het middelpunt van die ruimte zijn en ge zult bekend staan als Dhruva Nakshatra, de Poolster.' Nadat de Heer zo gesproken had, verdween Hij uit het gezicht van Dhruva. Dhruva was bedroefd. Eens had hij naar de liefde van zijn vader verlangd en naar zijn rechten als kroonprins; nu had hij ingezien hoe weinig deze dingen te betekenen hadden in het licht

van geestelijke gelukzaligheid. Hij had begrepen dat hij zich gedragen had als iemand die aan de oever van een rivier een gat graaft om zijn dorst te lessen. Daarom had hij nu geen ander verlangen meer dan God lief te hebben en te dienen. Maar hij bracht zichzelf onder controle en gehoorzaamde aan de wil van de Heer en reisde terug naar het koninkrijk van zijn vader.

Toen koning Uttanapada vernam dat zijn zoon Dhruva teruggekomen was, riep hij zijn echtgenote en zijn zoon Uttama en ook de moeder van Dhruva, Suniti bij zich en vele dienaren. Vervolgens reed hij hem tegemoet in een grote stoet van prachtig versierde wagens volgens de regels van een grote ceremonie.

Zodra de koning Dhruva ontwaarde, liep hij hem tegemoet en omhelsde hem vol tederheid. Dhruva knielde voor zijn vaders voeten en vervolgens boog hij voor zijn stiefmoeder Suruchi, die hem omhelsde en hem liefdevol kuste en sprak: 'Moge u een lang leven beschoren zijn, mijn kind. Ik smeed u mij te vergeven; hij die door God bemind wordt, is allen dierbaar. Vijandschap noch haat kunnen in zijn aanwezigheid bestaan. Ik voel mij trots en gezegend dat ik u mijn kind mag noemen.'

Dhruva omhelsde vervolgens zijn broeder Uttama vol genegenheid en daarna knielde hij neer voor de voeten van zijn moeder die hem weer overeind deed staan, terwijl haar hart vervuld werd van een overstelpend geluk.

Er was grote vreugde in de stad, toen Dhruva door de poort naar binnen liep op zijn weg naar het paleis.

Toen Dhruva de vereiste leeftijd had bereikt, plaatste

koning Uttanapada hem op de troon en trok zich vervolgens met instemming van zijn geliefde onderdanen in eenzaamheid terug om de rest van zijn leven in gedachten aan God door te brengen.

Nu gebeurde het dat Dhruva's jongere broeder op een dag tijdens de jacht door Yaksa, een halfgod, gedood werd. Toen Dhruva dit hoorde, werd hij vertoornd en verklaarde hij de Yaksa's de oorlog alsmede hun leider Kubera, de God van de rijkdom en de heerser van het noorden. Terwijl de oorlog nog steeds aan de gang was en vele Yaksas de dood vonden, kwamen Manu, Dhruva's grootvader, en andere heiligen naar Dhruva en vroegen hem de oorlog te beëindigen en onschuldige Yaksa's niet langer te doden. Manu sprak tot hem als volgt:

'Waarom bindt gij op deze wijze de strijd aan? Uit smart om het verlies van uw broeder zijt ge niet langer meester over uw verlangens en zijt ge verblind. Waarom treurt ge over iemand die niet werkelijk dood is? Lichamen hebben een begin en een einde, maar de ziel is onsterfelijk. Door uw toewijding aan God hebt ge kennis en macht verworven, maar toch is nog niet alle onwetendheid in u verdwenen, want ge ziet nog steeds verschillen en niet de eenheid die alles doordringt. Ge moet daarom op zoek gaan naar de hoogste waarheid opdat ge de ene God, het goddelijke Zelf in alle wezens en in alle dingen moogt vinden en aldus voor altijd bevrijd moogt zijn van iedere begoocheling.'

Toen Manu hem aan deze waarheid had herinnerd, zag Dhruva zijn grote zwakheid onmiddellijk in waardoor zijn toorn hem tegelijkertijd verliet. Hij beëindigde de oorlog tegen de Yaksa's en zijn hart werd weer vervuld van liefde voor allen. Toen Kubera, de heerser over de Yaksa's, Dhruva's besluit vernam, verscheen hij voor hem en bood hij Dhruva zijn

vriendschap aan. Nu had Kubera de macht om alle wensen van de mensen te vervullen. Daarom stond hij Dhruva een wens toe.

Dhruva antwoordde:

'Als het u behaagt om het verlangen van mijn hart te vervullen, sta mij dan toe dat ik mij altijd de Heer moge herinneren; de mens kan immers alleen maar van de betovering van de wereld bevrijd worden door zich voortdurend bewust te zijn van God.'

Kubera stond hem deze wens onmiddellijk toe en verliet hem daarop. Na zijn rijk gedurende enige jaren vreedzaam geregeerd te hebben, deed Dhruva afstand van de troon ten gunste van zijn zoon Utkala en vertrok naar de heilige plaats Badarika in het Himalayagebergte om te trachten de diepe ervaring uit zijn jeugd te hernieuwen, toen hij werkelijk wist dat hij onverbrekkelijk met God verbonden was. Daar leefde hij met God in dagelijkse eenzaamheid en meditatie, en verloor hij opnieuw het gewaarzijn van dit veelvoudige en beperkte universum, terwijl hij zich als een levende werkelijkheid bewust werd van de goddelijke eenheid en onmetelijkheid.

Tenslotte was hij zich niet langer bewust van zijn eigen persoonlijke en beperkte individualiteit, zodat alleen het ene bewustzijn overbleef waarin het 'Ik' en God verenigd worden. Hij was geheel doordrongen van het van het ene absolute bestaan, van de ene absolute kennis en de ene absolute gelukzaligheid. Uiteindelijk realiseerde hij zich dat hij een was met de God van Liefde.

Toen Dhruva zich het gewone leven weer bewust werd, wist hij dat de tijd naderde, waarop hij zijn lichaam, het omhulsel van zijn ziel, moest opgeven. Plotseling zag hij in een visioen een in het licht stralende wagen uit de hemel op hem afkomen om hem weg te voeren. Alles straalde om hem heen door de

luister van die wagen. Twee hemelse wezens, dienaren van Vishnu, stapten uit de wagen en spraken Dhruva aldus toe:

'Wij zijn door de Heer Vishnu gezonden om u naar zijn woonplaats te voeren.'

Dhruva herkende hen als dienaren van God en knielde voor hen neer. Toen bezong hij de naam van Vishnu en zijn aardse vorm afleggend, stapte hij in de wagen. Vreugdevolle gezangen klonken terwijl de wagen met hem opsteeg. Dhruva werd naar de omspanning van de hemel gevoerd en hij werd de Poolster volgens de belofte van de Heer. Aldus werd hij de gids voor de mensheid gedurende alle tijden.

Hoofdstuk II

Utkala, de zoon van Dhruva

Utkala, de zoon van Dhruva, was een groot heilige. Hij was geboren met een natuurlijke evenwichtigheid, rust en kennis van God. De verantwoordelijkheid voor de heerschappij over de aarde, die zijn vader hem had opgedragen, werd hem spoedig te zwaar zodat hij afstand deed van de troon ten gunste van zijn jongere broeder, Vatsara, die de aarde gedurende vele jaren regeerde.

Utkala koos het leven van onthechting en eenzaamheid, omdat hij inzag dat het goddelijke Zelf in alle wezens aanwezig is en dat alle wezens bestaan in het goddelijke Zelf. Zijn hart vond zichzelf verenigd met alle dingen. Al zijn wereldse verlangens werden verbrand in het vuur van kennis. Hij werd vervuld van een grote liefde voor God en hij smaakte onuitwisbare vrede. Zijn leven lang verbleef hij in het bewust-

zijn van God en was hij zich niets anders gewaar dan de goddelijke Atman. Hij bracht zijn dagen door in het onderwijzen van woorden van waarheid en het bezingen van de lof van God.

Hoofdstuk III Koning Prithu

Koning Prithu was een nobel mens, een groot koning en een afstammeling van Dhruva. Terwijl zijn hovelingen nog het feest van zijn kroning vierden, bereikte hem het nieuws van een verschrikkelijke hongersnood. Duizenden mensen kwamen om en terwijl hem steeds meer berichten hierover bereikten, verzamelde zich reeds een grote menigte voor de poorten van zijn paleis, smekend om voedsel. De koning begreep onmiddellijk de omvang van de ramp. Hij wist dat de aarde niet voldoende voortbracht en vroeg zich bedroefd af wat hij kon doen om de toestand van zijn volk te verlichten. Terwijl hij hierover nadacht, verscheen hem Moeder Aarde zelf in de vorm van een koe. Zij maakte de koning duidelijk dat zij heel goed in staat en bereid was om alles voort te brengen wat de mensheid nodig had, maar dat de mens daar zelf voor moest werken. Zij zei dat zij al het verschillende voedsel en andere benodigdheden voor alle mensen in ieder deel van de wereld kon voortbrengen.

Koning Prithu riep daarop enigen van zijn onderdanen bij zich en legde hen vol zorg en geduld uit wat Moeder Aarde hem verteld had. Door de inspanning van koning Prithu en zijn onderdanen bracht Moeder Aarde vervolgens voldoende graan, kruiden, planten en bomen voort om de materiele behoeften van de mensheid te bevredigen. Bovendien bracht zij voor de wijzen geestelijk voedsel voort, de Veda's. Aan de

goden schonk zij onsterfelijkheid, geestelijke, zintuiglijke en fysieke kracht. Aan de Rakshasa's schonk zij toverdranken. De hemelse nymfen, de Gandharva's, kregen van haar hun schoonheid en zachtheid. De Siddha's kregen de macht van de yoga en de Vidyadhara's schonk zij kennis. Op deze wijze vervulde Moeder Aarde de wensen van al haar kinderen.

Onder de goede heerschappij van koning Prithu werden steden, dorpen, gehuchten, huizen en fabrieken gebouwd, die zijn onderdanen gemak en bescherming brachten, zodat zij gelukkig en welvarend werden. Gedurende zijn lange heerschappij was er geen gebrek of hongersnood meer.

Toen vrede en geluk teruggekeerd waren, nodigde koning Prithu alle mensen op aarde en ook de goden in de hemel uit om samen met hem een prachtig offer te brengen. Zelfs de Heer Vishnu kwam uit zijn hoge woonplaats in antwoord op het verzoek van de koning. Nadat hij zijn toegewijde leerling gezegend had, onderwees de Heer Vishnu hem in de volgende waarheden:

'Een wijs mens koestert geen afkeer noch brengt hij ooit schade toe aan wie dan ook. Overal ziet hij het ene goddelijke Zelf. Ook raakt hij niet aan zijn lichaam gehecht, want hij weet dat, wanneer hij zich in zijn onwetendheid met zijn daden zou vereenzelvigen, hij dan verstrikt raakt in de gebondenheid van Karma. Degene die zich van gehechtheid aan zijn lichaam bevrijdt, is niet meer aan de wereld gebonden.

Atman of het goddelijke Zelf staat los van het lichaam. Atman is de Ene zonder tweede, zuiver, uit zichzelf stralend, zonder kenmerken, vrij en alles doordringend. Hij is de eeuwige getuige. Gezegend is

hij die deze Atman kent, want ofschoon hij zelf belichaamd is, is hij vrij van de veranderingen en kwaliteiten die aan het lichaam toebehoren. Hij alleen is altijd verenigd met Mij.

Dan wordt zijn hart, dat zich in Mij verheugt, bevrijd van de gebondenheid aan de guna's. Dan ziet hij de waarheid en vindt hij blijvende vrede en vrijheid in Mij. Atman is eeuwig vrij. Zij die Atman kennen als de heerser over het lichaam, de zintuigen en het intellect, kennen geen vrees en worden bevrijd van iedere gebondenheid. Zij weten werkelijk dat alleen het lichaam aan geboorte en dood onderhevig is en dat Atman eeuwig vrij en onsterfelijk is. Hen kan geen pijn of ellende overkomen, want zij zijn verenigd in liefde voor Mij. O koning, gij zijt wijs. Wees niet verblind door geluk noch door ellende. Beschouw alle wezens met gelijke ogen en regeer dit koninkrijk, terwijl ge uw zintuigen en geest volmaakt beheerst.

Ik ben niet gemakkelijk te bereiken door plechtige offers en andere ceremonien noch door strenge onthouding, maar Ik openbaar Mijzelf aan hen die Mij in alle schepselen en alle schepselen in Mij aanschouwen.'

Koning Prithu knielde neer voor de voeten van de Heer van Liefde en bad:

'O Heer van mijn hart, moge ik altijd Uw lofzangen horen en Uw luister bezingen, moge mijn hart altijd van liefde voor U vervuld zijn. Dat is mijn enige gebed.'

De Heer Vishnu aanvaardde het eerbetoon van zijn toegewijde leerling en verdween daarna. Maar hij leefde voor altijd in het hart van koning Prithu. Vervolgens onderwees de koning zijn onderdanen hoe zij

God oprecht moesten dienen, naar hart en geest vervuld van de gedachte aan Hem. Ook leerde hij hen dat zelfs het verlangen om Hem te dienen de mens bevrijdt van de onzuiverheden die hij gedurende vele levens heeft opgezameld en dat degene die zichzelf overgeeft aan de lotusvoeten van de Heer werkelijk gezegend is. Want die mens is vrij van alle onzuiverheden en van alle gebondenheid en ook bezit hij kennis van de Waarheid en is hij in staat de dood te overwinnen. Aldus onderwees de koning zijn onderdanen hoe zij het koninkrijk der hemelen konden bereiken.

Op een dag toen zijn onderdanen de koning loofden uit de grond van hun hart, verschenen vier grote Rishi's voor hem met aan het hoofd Sanatkumara. Hun gestalten straalden en hun gezichten hadden de glans van hen die Brahman kennen. De koning verwelkomde hen met gepaste eerbied en verblijd van hart, sprak hij hen als volgt toe:

'O, zeer geeerde wijzen, gij zijt uit Brahma geboren en zijt woonachtig in Jana Loka. Het is een grote zegen om u op aarde te mogen ontmoeten. Welk een vreugde en heerlijkheid is het om in uw gezelschap te kunnen verwijlen! Gij ziet geen verscheidenheid maar slechts eenheid. Ik weet dat gij de mensheid goed gezind zijt. Zeg ons toch, zo bid ik u, wat is de grootste zegen voor de mensheid?'

De oudste van de Rishi's, Sanatkumara, antwoordde:

'O koning, het is een vreugde u te ontmoeten en met u te spreken, want gij scheidt er behagen in over God te horen. Alle onzuiverheden worden weggewist uit de harten van hen die zich verheugen in het Woord van God.

Alle geschriften in de wereld verzekeren en verklaren

ons dat de volgende dingen het beste zijn voor de mens: Allereerst om zich te verheugen in het Zelf, in de eenheid met God, om God lief te hebben, en ten tweede om aan niets anders in de schepping gehecht te zijn. Deze ware liefde en deze toestand van niet gehecht zijn moeten langzamerhand ontwikkeld worden op de volgende wijze:

- Door geloof en eerbied.
- Door onderzoek naar de Waarheid.
- Door vol aandacht te zijn voor geestelijke oefeningen.
- Door de Grote Zielen te aanbidden die de Waarheid hebben gevonden.
- Door zich te verheugen in het Woord van God.
- Door het gezelschap te vermijden van hen die aan de wereld gebonden zijn.
- Door de eenzaamheid te leren liefhebben.
- Door geen enkel schepsel pijn te doen en door waarachtigheid.
- Door de Geschriften te bestuderen.
- Door de zintuigen te beheersen.
- Door de hartstochten te overwinnen.
- Door geen kwaad te spreken van andere godsdiensten.
- Door de tegenstellingen in het leven, zoals genoeg en pijn, succes en mislukking, geduldig te dragen.
- Door God te loven en zijn luister te bezingen.

Op deze wijze wordt de liefde voor God in het hart ontstoken en de onthechting van de wereld versterkt. Wanneer de liefde stevig in het hart gevestigd is, wordt een mens meester over zichzelf en een leraar van de mensheid. Hij wordt opnieuw geboren. Zijn ego verbrandt in het vuur van kennis.

Het ego is de oorzaak van onwetendheid. Wanneer het ego onderworpen is, schijnt het zuivere geestelijke bewustzijn in al zijn luister naar buiten. Dan wordt de

eenheid met het goddelijke Zelf tot werkelijkheid. De veelvoudige schepping met al zijn genoegens en pijn verdwijnt dan als een droom. Alleen het ene, gelukzalige bewustzijn, Atman, blijft over.

Alleen al het denken aan de dingen schept er een zintuiglijke aantrekkingskracht voor. Wanneer de zintuigen aangetrokken zijn, wordt de geest gebonden. Wanneer deze gebondenheid in de geest groeit, verliest de mens zijn onderscheidingsvermogen. Door zijn onderscheidingsvermogen te verliezen, wordt hij misleid. Wanneer de mens misleid is, verliest hij alle herinnering. Wanneer alle herinnering verloren is, is ook de kennis van Atman, het Goddelijke Zelf, verloren. De wijzen noemen het verlies van deze kennis 'het verliezen van zichzelf'. Is er groter ramp denkbaar dan zichzelf te verliezen? Alle dingen zijn ons lief vanwege het Zelf. Wanneer wij het Zelf verliezen, wat blijft er dan nog over?

Wellustige gedachten en het verlangen naar de dingen van de wereld zijn de grootste vijanden van kennis en van het ontwikkelen van het goddelijke. Dergelijke gedachten maken de mens dom en onwetend. Daarom moet de mens die gedachten trachten te vermijden.

O koning, ken alleen de God van Liefde; ken Hem en weet dat het mogelijk is Hem op directe wijze te ontdekken, omdat Hij in de harten van alle schepselen en dingen leeft. Alleen Hij bestaat voor altijd. Al het andere gaat voorbij. Het is mogelijk Hem op directe wijze te ontwaren. Hij manifesteert zich in en door zelfs de kleinste cellen. Hij doordringt alles. Moge ik mijn toevlucht in Hem vinden.

Evenals men's nachts door onwetendheid een stuk touw voor een slang aanziet, zo ziet men het ene absolute bestaan voor deze veelvoudige schepping aan.

Maar zoals de slang verdwijnt wanneer het licht wordt, evenzo verdwijnt de veelvoudige schepping in de dageraad van het licht van kennis en dan blijft alleen Satchidananda over, Waarheid, Kennis en Geluk.

Gezegend zijn zij die hun meditatie in verband brengen met het verblijven aan de lotusvoeten van de God van Liefde, want zij zullen bevrijd worden van alle onzuiverheden van de gebondenheid van hun hart. Aanbid Hem alleen.

Er zijn zes hartstochten: wellust, toorn, hebzucht, trots, zelfbedrog en afgunst. Zij zijn als verscheurende haaien in de zee. Aanvaard Hem als uw gids, dan zult ge de zee gemakkelijk en zonder vrees oversteken.'

Nadat hij deze leer van Sanatkumara had gekregen, wijdde de koning zich geheel aan het beschouwen en overwegen van het Goddelijke Zelf. Met het groeien van de kracht van bewustzijn voelde hij dat zijn innerlijke leven een andere dimensie kreeg. Ofschoon hij midden in de wereld leefde, bleef hij toch volmaakt onthecht, want hij was bevrijd van zijn ego. Zijn hart was zuiver en de dingen en de genoegens van de wereld misten hun aantrekkingskracht op zijn zinnen en zijn geest. Na enige jaren deed hij afstand van de troon ten gunste van zijn zoon Vijitasva en trok zich terug in de eenzaamheid van het woud. Daar oefende hij zich in een strenge levenswijze en wijdde zijn leven aan meditatie. Weldra werd zijn geest, die bevrijd was van iedere wereldse gedachte volledig opgenomen in de gedachte en aanwezigheid van God en zo ontdekte hij zijn eenheid met Brahman. Al zijn twijfel verdween. De knopen van zijn hart werden losgemaakt.

Wetende dat de dood nabij was, zat hij in de houding van meditatie en liet hij zijn lichaam oplossen in de elementen waarvan het was gemaakt en aldus bereikte

hij Brahman, terwijl hij bevrijd was van alle bijkomstigheden.

Hoofdstuk IV

De stad van Koning Puranjana

Na verloop van tijd werd Prachinabarhis, de zoon van Vijitasva heerser over de aarde. Hij was een goede koning maar hij was de waarheid omtrent de Opperste Geest vergeten en hij was zeer gebonden geraakt aan de wereld. Op een dag werd de koning bezocht door Narada die hem liefhad en medelijden met hem had, en hoopte dat hij de koning uit het diepe moeras van onwetendheid zou kunnen opheffen en hem in de kennis van God zou kunnen onderwijzen.

'O koning', zo sprak de wijze, 'leer toch het pad van het goede te volgen en niet het pad van uw genoegens. Wat hoopt ge werkelijk te verwerven in dit leven? Het hoogste doel en ideaal van de mens is het doen ophouden van alle pijn en ellende en het verwerven van eeuwige gelukzaligheid. Uw gehechtheid aan de wereld zal u daar echter niet brengen.'

Koning Prachinabarhis antwoordde:

'Heilige man, mijn hart is zo aangetrokken tot de dingen van de wereld, mijn intelligentie is zo verduisterd door onwetendheid, dat ik de weg van de vrijheid niet ken. Ik bid u mij die kennis te onderwijzen die mij van gehechtheid aan de wereld zal bevrijden, zodat ik het hoogste goed kan bereiken.'

'Ik zal u een verhaal vertellen', antwoordde Narada, 'dat als een allegorie duidelijk maakt wat ik u wil leren. Er leefde eens een bekende koning en zijn

naam was Puranjana. Hij had een zeer goede vriend maar niemand wist zijn naam of wat hij deed. Puranjana zwierf over de gehele aarde in de hoop dat hij een geschikte plaats zou kunnen vinden om te leven. Maar hij ondervond teleurstelling op teleurstelling. De koning dacht bij zichzelf: 'Ik heb nu vele steden gezien, maar geen ervan lijkt mij geschikt. Ik wil leven in een stad waar al mijn wensen vervuld kunnen worden, maar geen van de steden die ik tot nu toe bezocht heb, kan mij dat verschaffen'. Tenslotte bereikte hij een stad in de streek Bharatavarsha, ten zuiden van de Himalaya's. Deze prachtige stad, met zijn negen poorten, zijn statige paleizen, zijn prachtige tuinen en kristalheldere vijvers leek alle eigenschappen te bezitten die de koning zocht. Hij voelde dat zijn zwerftocht beëindigd was, want hier konden al zijn wensen vervuld worden. Niet lang daarna zag de koning een beeldschoon jong meisje met haar dienaressen in een tuin. Hun wegen kruisten elkaar, zij werden verliefd en trouwden spoedig daarna. Zij leefden samen in de stad met negen poorten en Puranjana ontdekte dat hij juist al zijn wensen kon vervullen wanneer hij door die poorten heen liep, ofschoon het wel merkwaardig was dat het hem nooit werkelijke voldoening schonk. Hij had zijn vrouw zeer lief en hij was slechts in haar aanwezigheid gelukkig. Haar wensen werden de zijne, wanneer zij weende, weende hijzelf, wanneer zij lachte, lachte hijzelf. Terwijl hij zo slaafs aan al haar grillen beantwoordde, begon hij al spoedig zijn laatste spoor van onafhankelijkheid te verliezen.

Hij leefde gedurende vele jaren in die stad, terwijl hij aan iedere wens toegaf maar nooit werkelijke voldoening smaakte of steun vond in deze levensstijl. Nu gebeurde het dat een machtige krijgsman de stad aanviel waar koning Puranjana woonde terwijl de koning verloren was in zijn genietingen en alles om hem heen vergeten was. Deze krijgsman bezat een bepaalde to-

verkracht waarmee hij grote schade aan de dingen kon toebrengen. Aldus gebeurde het dat hij de stad met negen poorten geheel verwoestte. Puranjana kon er zelf ook niet aan ontkomen en vond zich van alles beroofd, zelfs van dat laatste bolwerk van bewustzijn, de herinnering. Hij vergat bijna alles: zijn verleden, het feit dat hij koning was, zijn prachtige stad. Alleen een herinnering bleef: de gedachte aan zijn wonderschone vrouw. Deze gedachte nam zijn geest zozeer in beslag, dat hij niet eens opmerkte dat hij al het andere vergeten was. Zijn hele natuur werd bezeten van haar, en evenals een krankzinnige zijn eigen identiteit verliest en bezeten wordt door zijn obsessie, evenzo vond Puranjana zichzelf getransformeerd in een beeldschoon jong meisje zoals zijn vrouw was geweest.

Het jonge meisje dat hij nu geworden was, vergat haar vroegere identiteit zozeer dat zij verliefd werd toen zij koning Malayadhvaja ontmoette en met hem trouwde. Toen de koning na zekere tijd overleden was en zij, alleen achtergelaten, treurde over zijn dood en haar verlies, kwam een onbekende Brahmin op haar af en sprak: 'Geliefde vriendin, waarom zijt ge zo in smart gedompeld? Kent ge mij niet meer, uw dierbare vriend? Tracht u toch te herinneren wie en wat ge zijt. Ik ben altijd uw vriend geweest, maar ge hebt mij verwaarloosd en door mij geheel te vergeten, zijt ge op zoek gegaan naar plezier en genoegens. U en ik zijn vrienden en wij zijn verenigd door eeuwige vriendschapsbanden. Ofschoon ge mij vergeten zijt, ben ik altijd bij u geweest. Ge zijt een stad met negen poorten binnengegaan en werd zo gehecht aan een vrouw dat ge uw eigen Zelf vergeten zijt. Daarna zijt ge uw verleden vergeten en ge dacht dat ge de echtgenote waart van deze man. Ge zijt noch de man noch de vrouw. Er is geen onderscheid tussen man en vrouw in u. U en ik zijn niet van elkaar gescheiden. Ken

uzelf als mij. Evenals men zich in een spiegel als twee ziet, evenzo schijnen u en ik van elkaar gescheiden te zijn, maar in werkelijkheid zijn wij een.'

Koning Prachinabarhis vroeg Narada hem zijn vergelijking uit te leggen waarin Narada toestemde:

'O koning, koning Puranjana staat in het verhaal voor de Purusha, het goddelijke Zelf. Hij wordt de Puranjana genoemd omdat het goddelijke Zelf de Pura, het lichaam, manifesteert. De onbekende vriend die ik noemde is Brahman, of God. Niemand kent Hem, want geen daden noch kentekenen kunnen Hem uitdrukken of zichtbaar maken. Er zijn zeer vele Pura's, of lichamen. Vooral het menselijk lichaam onder hen is een geschikt instrument om alle wensen te kunnen vervullen. Dit menselijke lichaam is de stad met negen poorten en de negen poorten zijn de zintuigen zoals de ogen, de oren en de neus, waardoor het Goddelijke Zelf, of Puranjana, naar buiten gaat om te genieten van de zintuiglijke objecten. De vrouw is het intellect, de bewegende geest. Wanneer de mens hiermee verbonden wordt, schept hij behagen in de wereld en haar vele dingen. Door deze vereenzelviging met het intellect of het ego, vergeet het goddelijke Zelf zijn ware natuur en wordt het ondergedompeld in onwetendheid en in ijdelheid. De grote krijgsman is de alles-vernietigende tijd en de toverspreuken ervan zijn ziekte en dood. Ziekte en dood vernietigen uiteindelijk dit lichaam. De mens is goddelijk en vrij en verkeert in een gelukzalige staat. Omdat hij misleid is, legt hij de kentekenen van het niet-Zelf over het Zelf heen. Honger en dorst behoren tot de Prana; wellust of wensen behoren tot de zintuigen en de geest; het zijn allemaal kentekenen van het Zelf in de mens, die zelf van nature vrij is en onbegrensd. Maar omdat hij zijn ware goddelijke natuur vergeet en zichzelf met het valse ego vereenzelvigd, wordt de mens gehecht en gebonden aan de wereld en haar genoegens. Zo wordt hij door

zijn daden gebonden. Zoals zijn daden zijn, zo zal zijn geboorte zijn.

De daden of handelingen hebben drie aspecten: sattvika, rajasika en tamasika. Een mens wiens daden door sattva gedragen worden, wordt in hemelse sferen geboren; een mens wiens daden door rajas gedragen worden, wordt geboren in de strijd van de wereld waar zowel gelukzaligheid als pijn en ellende is. Een mens wiens daden door tamas gedragen worden, verkrijgt een ongelukzalige geboorte waarin hij volledig misleid wordt. Aldus worden de mensen geboren naar hun daden in verschillende soorten van belichaming, als een vogel of een dier, als man of vrouw, als een engel of als een godheid. De richting van hun gang is naar boven of naar beneden en wordt bepaald door hun daden. Zij smaken hetzij vreugde hetzij verdriet als gevolg van hun voorbije daden.

Het leven wordt gevolgd door de dood. In het algemeen brengt het leven pijn en ellende. Evenals een mens die een zware last op zijn hoofd draagt, deze op zijn schouders verplaatst wanneer die ondraaglijk wordt, maar dan nog niet van de last zelf bevrijd is, evenzo draagt de mens zijn last van pijn en ellende met zich mee door het leven. Deze last is de last van karma. Handelingen die uit gebondenheid of gehechtheid en zelfzuchtige wensen plaatsvinden, worden in onwetendheid verricht. Alleen wanneer de mens kennis van de ware aard van zijn goddelijke Zelf verwerft, wordt hij van de last van karma en van zijn onwetendheid bevrijd. Alleen dan bereikt hij de staat van waar geluk en eeuwig leven.

Ware kennis en wijsheid rijzen op wanneer men God liefheeft en Hem standvastig blijft toegewijd. Degene die God liefheeft, overwint de wereld. Dat is de werkelijke opperste Liefde.

Luister in geloof en eerbied naar het woord van God. Bestudeer de geschriften die de waarheid van God onthullen opdat de liefde in uw hart mag groeien. Zij die drinken van de nectar van Gods woord zijn werkelijk gezegend, want zij zijn bevrijd van hun zelfzuchtige trots, en zij zijn vrij van vrees, misleiding en van pijn en ellende. Gezegend zijn zij die hun meditatie verbinden met de Heer van Liefde als het Zelf binnenin hen, want zij zijn vrij van de gebondenheid van onwetendheid en van de slavernij van karma. De handeling waarin de Heer van Liefde behagen scheidt, is een gezegende handeling. Ware kennis is de kennis die ons hart met God verbindt. De Heer is het hoogste goed en het opperste toevluchtsoord voor ons allen. Hij is het meest dierbare van alles wat ons dierbaar is. Hij is ons eigen Zelf. Wanneer men Hem kent, is er geen vrees. Hij die deze waarheid kent, kent de waarheid werkelijk, en hij wordt een leraar van de waarheid want hij is een met God.

Het leven is kort. Het sterfelijke leven is als de wind. Iedere ademtocht van het leven is tevens een ademtocht van de dood. Het is een volmaakte dwaasheid dat wij ons leven verspillen in het zoeken naar kortstondig plezier en genoeg. Wees Hem alleen toegewijd en wees aldus bevrijd van alle wensen.'

'Geeerde meester', antwoordde koning Prachinabarhis, 'wat gij mij geleerd hebt, is diep in mijn hart doorgedrongen. Ik zal trachten uw leer te volgen - maar toch twijfel ik nog. Ik bid u deze twijfel van mij weg te nemen. Er staat geschreven dat de mens is zoals zijn daden zijn. Maar wij kunnen zien dat niet alle karma onmiddellijk een gevolg met zich brengt. Wanneer een mens door de dood wordt overvallen, wie zal er dan nog van zijn daden kunnen genieten of ervoor boeten? Is het niet zo dat de daden sterven met het lichaam?'

'O koning', antwoordde Narada, 'alleen het fysieke lichaam sterft; het subtiele lichaam sterft niet met de dood van het fysieke lichaam. De handelingen van de mens laten hun impressie of spoor achter in het subtiele lichaam en hoewel de mens zijn fysieke lichaam bij de dood achterlaat, blijven zijn daden bij hem hangen. Zoals zijn daden zijn, evenzo zal zijn volgende geboorte zijn. In zijn volgende leven zal hij vreugde smaken of pijn lijden naar gelang van zijn karma.

Datgene wat zijn handelingen veroorzaakt is het ego, dat een produkt is van de identificatie van het goddelijke Zelf met de geest of met het intellect. Zo verschijnt het subtiele lichaam - ofwel de menselijke geest die met het goddelijke Zelf vereenzelvigd is - als de Jiva: de individuele geest. Alle gewaarzijn van geluk en ellende, van vrees en verblinding behoren tot de afgescheiden geest. Zolang deze onwerkelijke en ingebeeelde identificatie in de geest aanwezig is, wordt de mens gebonden door zijn daden en is hij onderworpen aan geboorte en dood. Al deze gebondenheid wordt door onwetendheid veroorzaakt.

Met ware kennis komt tevens vrijheid. De weg die tot deze kennis leidt, is het zich toeleggen op het aanbidden en vereren van God en Hem in alle schepselen en dingen te zien.'

Nadat koning Prachinabarhis aldus door Narada onderwezen was, ging hij naar Kapilashrama om de weg tot de waarheid te beoefenen. Daar leefde hij in eenzaamheid en mediteerde hij over de Heer, bereikte kennis van het Zelf en werd bevrijd.

Hoofdstuk V De Pracheta's

Koning Prachinabarhis had tien zonen. Zij worden de Pracheta's genoemd en zij zijn alom bekend om

hun deugdzaamheid. Voordat zij een familie stichtten, leidden zij een leven van intense onthouding en oefenden zij zich in meditatie gedurende vele jaren. De Heer van Liefde was verheugd over hun standvastige toewijding zodat hun harten vervuld werden van vreugde en vrede en Zijn luister voor hen zichtbaar werd. De Pracheta's gaven uiting aan hun opperste vreugde door de volgende lofzang:

*Wij buigen ons voor U neer, o Heer!
Gij verdrijft de levenslange droom van pijn en ellende;
De Mens wandelt op Uw gezegend pad
Wanneer hij Uw heilige naam op zijn lippen heeft en meditatie
in zijn hart
Op Uw goddelijke attributen richt.*

*Gij zijt onbereikbaar voor de geest;
Woorden kunnen niet over U verhalen;
De weg van de zintuigen is niet de Uwe!
Gezegend zijn zij die Uw zuivere en gezegende Zelf kennen,
Want zij zullen vrij zijn van de gebondenheid van de wereld.*

*Wij buigen ons voor U neer!
Gij zijt de Heer van Liefde,
De Meester van allen die U aanbidden;
Gij bevrijdt ons van alle kwaad.
Gezegend zijn zij die U kennen als hun eigen Zelf,
Want zij zullen vrede vinden.*

*Gij zijt het diepste Zelf van allen;
Gij kent de wensen van ons hart.
Mogen wij Uw liefde tot werkelijkheid maken!
Gij zijt zonder grenzen en Uw luister straalt overal,
Want Gij zijt oneindig.*

*Als wij door gebondenheid aan onze voorbije daden
Steeds weer rondgaan in de cirkel van dood en geboorte,
Mogen wij dan in ieder leven de zuivere vreugde smaken
Van de omgang met hen die U zijn toegewijd:
Dit achten wij de grootste zegen.*

*Zij die U zijn toegewijd en zij wier ziel bevrijd is, hebben Uw
woord altijd op hun lippen.*

*Zij beschouwen de hele schepping
door het oog van evenwichtigheid;
En terwijl zij bevrijd zijn van aardse gehechtheid
Leven zij in vereniging met U.
Zij zegenen de aarde met hun leven;
Hun aanwezigheid is als zuiverend licht;
Zelfs de geringste band met hen
Bevrijdt de mens van vrees voor de dood.*

*Gij zijt werkelijk de grote Genezer;
Gij vernietigt alle wereldse gerichtheid en ook de dood;
Gij geeft eeuwig leven en zegening.
Wie kan Uw oneindige luister bezingen?
Gij zijt alle dingen en Gij zijt overal aanwezig.
Wij knielen steeds weer voor U neer!'*

Toen zij de oneindige luister van de Heer aldus geprezen hadden, voelden de Pracheta's een grote vreugde in hun hart. Na vele vruchtbare jaren in de wereld doorgebracht te hebben, volgden zij de levenswandel van sannyasins om de opperste kennis te verwerven, dat het ene, goddelijke Zelf in alle wezens en dingen aanwezig is. Nadat zij zich in een eenzame streek teruggetrokken hadden, gingen zij mediteren over de absolute Brahman. Op een dag toen zij in meditatie neergezeten waren, werden zij bezocht door

de grote leermeester, Narada. De Pracheta's heetten hem met grote eerbied welkom en baden hem om hen in de opperste waarheid te onderwijzen, de waarheid die hen zou bevrijden.

Narada, wiens hart met God verenigd was, begon aldus: 'O prinsen, gezegend is het hart, waarachtig is het leven, stralend is de geest, vruchtbaar is het woord dat gewijd is aan de liefdevolle dienstbaarheid aan God, het Zelf van het universum.

De Mens wordt tweemaal geboren. De eerste maal wordt hij uit zijn ouders geboren; zijn tweede geboorte bestaat uit de inwijding in de heilige mysterien. Beide geboorten zijn echter nutteloos als zijn leven niet wordt gewijd aan de liefdevolle dienstbaarheid aan God.

Bovendien zijn deugdzame handelingen en een lang leven nutteloos, als zij niet voortspuiten uit liefdevolle dienstbaarheid aan God. Liefde en dienstbaarheid vormen het hoogste doel van alle Veda's en van alle onthouding, van alle geleerdheid en van alle kennis. De beoefening van de yoga, of van sannyasa, de studie van de geschriften of deugdzame handelingen zijn werkelijk nutteloos en van weinig waarde als de mens de liefde voor God niet in zijn hart draagt. Het Zelf is het dierbaarste van alle dingen. De God van Liefde is ons eigen Zelf. Wie kan ons dan dierbaarder zijn dan Hij?

Evenals wanneer een boom aan zijn wortels water ontvangt, de takken ervan gevoed worden, evenals wanneer men voedsel tot zich neemt, de zintuigen kracht ontvangen, evenzo wordt de gehele wereld vervuld van blijdschap en vreugde, wanneer de Heer van het Universum bemind en aanbeden wordt. Aanbidt

Hem daarom, O prinsen, binnenin uw hart als Hem die een is met het Zelf. Hij is het Zelf van alle wezens. Hij is zowel de indirecte alsook de directe oorzaak van de gehele schepping. Hij is de Allerhoogste, de Heer van de schepping.

Liefde en genegenheid voor alle wezens, tevredenheid onder alle omstandigheden en beheersing van alle zintuigen en verlangens leiden tot God. De Heer is altijd zichtbaar aanwezig in het zuivere hart van hen die Hem zijn toegewijd.'

Nadat zij aldus door Narada onderwezen waren, verenigden de Pracheta's hun hart en geest met de Heer van Liefde en bereikten zij eenheid met Hem.

het vijfde boek

Inleiding

De Suta vervolgt het verhaal van de Bhagavatam, zoals hij het van Suka hoorde. Nu volgt in de woorden van Vyasa, die de Bhagavatam opgetekend heeft, het laatste deel van het verhaal van Manu en Satarupa en hun directe afstammelingen.

Hoofdstuk I

Priyavrata, de zoon van Manu

O koning Parikshit, ik heb u nu het verhaal van de afstammelingen van Uttanapada, de oudste zoon van Manu verteld. Nu zal ik u over zijn tweede zoon vertellen, Priyavrata en daarna over zijn eerbiedwaardige afstammelingen.

De mensen die hun geest kunnen laten drinken van de nectar van goddelijke gelukzaligheid bereiken het hoogste goed en de volheid van het leven door het beschouwen van God en van Zijn woord. Hun geest kan door geen enkele verleiding worden weggesleurd van het vertoeven aan Zijn lotusvoeten.

Priyavrata was God werkelijk toegewijd. Hij verwierf de opperste waarheid door zijn toewijding en dienstbaarheid aan zijn leermeester, Narada. Hij bracht zijn zintuigen onder volmaakte controle door middel van zijn onvermoeibare dienstbaarheid aan

God. Maar toen hij op het punt stond afstand van de wereld te doen en de levenswijze van sannyasa aan te nemen, teneinde de volmaakte Zelfkennis te bereiken, vernam hij dat zijn vader andere plannen met hem had. Manu wilde immers dat hij in de wereld bleef en dat hij koning over de aarde werd waartoe hij door zijn prinselijke geboorte was voorbestemd. Maar Priyavrata weigerde dit omdat hij de ijdelheid en nutteloosheid van het leven in de wereld kende.

Maar Brahma, de eerstgeborene, die door zijn yogakrachten de gedachten en bedoelingen van Priyavrata kende, was het niet eens met het besluit van de jonge man. Hij kwam daarom vanuit zijn hemelse woonplaats, Satyaloka, naar de wereld om Priyavrata te ontmoeten en met hem te praten. Hij trof Priyavrata aan in gesprek met zijn leermeester Narada, die hem in de opperste waarheid onderwees. Zowel de leermeester als de leerling voelden de aanwezigheid van een goddelijke wezen. Toen Brahma naderbij kwam, stonden zij uit eerbied op en heetten hem welkom.

Brahma verheugde zich over hun verwelkoming, en een hemelse glimlach verlichtte zijn aangezicht toen hij Priyavrata vol liefde toesprak:

'Leer om uw wil aan de wil van de Heer te onderwerpen. Zijn wil bestuurt de wereld, en er is geen macht die eraan kan ontkomen. Uw vader Manu, uw leraar de grote wijze, Narada, en ikzelf gehoorzamen allemaal aan de goddelijke wil. Menselijke wezens zijn onderwerpen aan geboorte en dood, aan smart en misleiding, aan vrees en blijdschap en ook aan ellende. Zij vinden geen enkele vrijheid. Evenals men een blinde zowel in het zonlicht als in de schaduw kan doen ronddwalen, evenzo wordt de mens van geboorte tot geboorte gevoerd door zijn gebondenheid aan zijn daden en naarmate die geboorte in een fijnere of in een grovere substantie plaatsvindt, ervaren zij hetzij geluk hetzij ellende.

Zoals een mens na een slechte droom zich deze kan herinneren, maar er niet door beroerd wordt, evenzo laat een bevrijde ziel zijn karma uitwerken terwijl hij bevrijd is van zijn afgescheiden ego en van iedere vorm van gehechtheid. Hij waakt ervoor om geen nieuwe gebondenheid aan daden op te wekken. Degene die geen zelfbeheersing kent, kan de wereld en haar genietingen ontvluchten, maar hij kan nooit van zijn eigen geest en zijn verlangens weglopen. Zij volgen hem. Maar degene die zichzelf beheerst en zich aan God heeft gewijd, kan midden in de wereld leven maar er toch niet toe behoren. Gij hebt uw toevlucht reeds gezocht bij de lotusvoeten van de Heer en aldus hebt gij uw vijanden, de passies en verlangens van uw hart, overwonnen, blijf daarom in de wereld en vervul de wil van de Heer.'

Wanneer de goddelijke Brahma beveelt, gehoorzamen de mensen die hun hart op het goede gericht hebben; daarom knielde Priyavrata voor hem neer. Het was zijn diepste wens om God te dienen. En omdat het de wil van de Heer was, dat hij in de wereld diende te blijven en zich moest inlaten met alle handelingen en daden van een heerser over de aarde, was hij tevreden met zijn bestemming.

Na verloop van tijd huwde hij een vrouw die hem tien zonen en een dochter schonk. Drie van zijn zonen werden als vrije zielen geboren en waren daarom heilig vanaf hun geboorte. Voor hen werd een grote uitzondering gemaakt: zij behoefden de grove wereld van de zintuigen niet meer door te gaan, zodat zij eeuwig in het bewustzijn van God konden leven en slechts het goddelijke Zelf, het ene Zelf, het Zelf van het universum kenden.

Priyavrata getroostte zich veel inspanning voor zijn koninkrijk. Zo verdeelde hij de aarde in zeven eilan-

den en vestigde er zeven koninkrijken waar zijn zonen over regeerden. Tenslotte werd hij zo in beslag genomen door tijdelijke zaken, dat hij zijn ware en goddelijke natuur vergat. Een sluier van onwetendheid bedekte als een wolk zijn blikken.

Deze toestand duurde, gelukkig, niet lang. Op een dag werd de sluier weer van hem weggenomen en kwam de herinnering aan zijn vroegere vreugde om te verblijven in de Opperste Geest weer bij hem terug en aldus verwierf hij grote kennis en onderscheidingsvermogen. Hij liet alle gehechtheid varen en bereikte de hoogste waarheid zoals zijn geestelijk leider, Narada, hem onderwezen had. Aldus verenigde zijn bewustzijn zich voor een tweede en laatste keer met God.

Hoofdstuk II

De koninklijke wijze Rishaba

De kleinzoon van Priyavrata, Nabhi genaamd, had geen kinderen en wenste boven alles een zoon. In de hoop op Gods genade, riep hij alle priesters uit de tempel bij zich om hem te helpen bij het uitvoeren van een groot ceremonieel offer, ofschoon hij zeer goed wist hoe moeilijk het is om God door offeranden of ceremonien en andere rituele handelingen te bereiken. Evenwel overlaadt Hij hen die zich geheel overgeven aan Zijn aanbedding met gaven. Nabhi was een van hen en God had hem zo lief, dat Zijn overweldigende aanwezigheid reeds bij het begin van de ceremonie voelbaar was.

Nabhi en de priesters rondom hem werden van vreugde vervuld enterwijl zij voor de lotusvoeten van de Heer neerknielden, offerden zij Hem de devotie van hun hart en bezongen zij Zijn luister:

*O, Gij aanbiddelijke Heer,
Gij zijt oneindig, niets gaat aan U voorbij;
Toch aanvaardt Gij de aanbidding van Uw kinderen,
Teneinde Uw genade over hen uit te storten.
Met welke lof kunnen wij U bezingen?
Wij kunnen alleen neerbuigen voor Uw lotusvoeten,
En de voetstappen van de wijzen volgen.*

*Gij zijt de Heer van het universum,
Gij staat boven en buiten alle naam en vorm;
Wie kan van U spreken, Gij die onuitspreekbaar zijt?
Toch bezingt men de luister van Uw macht,
Want Gij verdrijft alle kwaad.*

*Gij staat boven en buiten ieder woord en iedere gedachte,
en toch zijt Gij gemakkelijk te bereiken voor hen
die U zijn toegewijd;
Gij manifesteert U zelf aan hen die U in welke naam
of vorm dan ook aanbidden,
Mits die aanbidding U wordt opgedragen
met een oprecht en toegewijd hart.*

*Gij hebt Zelf geen aanbidding nodig,
Gij aanvaardt aanbidding en als bekroning
van hun diepste verlangen scheidt Gij vreugde in hun hart.
De wijzen die zich in U verheugen
En met U verenigd zijn,
Wier harten door onthechting gezuiverd zijn
En die door het vuur van kennis beroerd zijn,
Bezingen altijd de luister van Uw naam.*

*Als wij vanwege onze slechte daden uit het verleden
het pad van de onrechtvaardigen bewandelen,
En misleid zijn door de duisternis van onwetendheid,
Vergun ons dan de bede, o Heer,
Dat wij Uw naam mogen bezingen,
Die alle kwaad en zonde doet verdwijnen.
De sluier van onwetendheid, die zo moeilijk opgelicht*

*kan worden, maakt het ons onmogelijk
om Uw goddelijk aangezicht te aanschouwen.
Slechts door Uw genade en met behulp van grote zielen
kunnen wij de oceaan van Maya veilig oversteken.*

Terwijl zij de Heer van alle offers aldus loofden, vervulden de priesters hun offerandes.

Na verloop van tijd werd Nabhi's wens vervuld, bij wijze van bijzondere gunst, en hij kreeg een zoon die alle kentekenen in zich droeg van een grote ziel. Het kind groeide op en was alom geliefd, begaafd en beheerste zichzelf. Zijn naam was Rishabha, of 'hij die uitmunt boven allen' en hij toonde dat hij zijn naam waard was, want hij bezat een buitengewone geestelijke en lichamelijke kracht waardoor hij in alles uitmuntte. Bovendien werden de voorspellingen die bij zijn geboorte gedaan waren, bewaarheid want langzamerhand ontvouwde zich in hem de kennis en het weten dat er Een God is die hetzelfde is in alle wezens en dingen. Zo leerde hij om iedereen met gelijke ogen te beschouwen en daarom was het alleen maar natuurlijk dat hij, op zijn beurt, door alle onderdanen in zijn vaders rijk ongeacht hun geboorte of afkomst geliefd werd. Toen hij volwassen geworden was en door iedereen geeerd werd, deed zijn vader Nabhi afstand van de troon ten gunste van zijn zoon. Nabhi, die nu van de plichten van het koningschap bevrijd was, trok zich met zijn vrouw terug in Badarikashrama, een heilige plaats in het Himalaya-gebergte. Daar brachten zij hun dagen in meditatie door en vereerden zij de Heer als Nara-Narayana *) totdat zij tenslotte met Hem verenigd werden.

Koning Rishabha trouwde met Jayanti, een dochter

*) De aldoordringende geest.

van Indra, de Koning der Goden. Zij kregen vele zonen; Bharata, de oudste, was de wijste. Het land Bharata-varsha is naar hem genoemd.

Rishabha was een bevrijde ziel. Zijn hart was zuiver en hij kende de eenheid met het absolute en gelukzalige bewustzijn. Toch bleef hij deel uitmaken van de wereld voor het welzijn van de mensheid. Hij was een vriend voor alle levende wezens, minzaam, vol medeleven voor allen, beheerst. Om hen te helpen, leerde hij zijn onderdanen regels en wetten aangaande hun leven en hun manier van huishouden waardoor zij bevrijding zouden kunnen bereiken. Zijn eigen leven was er het lichtende voorbeeld van. Gedurende zijn heerschappij leed niemand gebrek; iedereen had genoeg en was tevreden. Eens, op een van zijn tochten door het land, kwam koning Rishaba aan in Brahmavarta, waar zijn zonen studeerden onder leiding van wijze mannen. Daar leerde hij hen het volgende:

'De geboorte in menselijke gedaante is een gezegende geboorte. Maar laat de mens niet de genoegens van de zinnen najagen, waardoor hij misleid wordt. Deze genoegens zijn bestemd voor de lagere geboorten in de dierenwereld; een mens moet zijn hogere geboorte niet bezoedelen met deze dwaasheden.

Voor de mens is de beoefening van tapas de hoogste vorm van handeling. Tapas zuivert het hart. Gezegend zijn de zuiveren van hart, want zij zullen de volmaakte vreugde ervaren. Het gezelschap van heilige mensen en de dienstbaarheid aan grote zielen openen de deuren naar het koninkrijk van God. Het gezelschap van hen die onzuiver zijn, leidt de mens naar zijn ondergang.

Groot zijn die zielen die iedereen met gelijke ogen kunnen beschouwen, die de stilte gevonden hebben

en bevrijd zijn van hartstocht. Zij zijn een vriend voor allen. Hun gedrag is altijd goed. Zij dragen de liefde voor God in hun hart en zijn niet gehecht aan de wereld. Zij vragen niet meer dan de meest noodzakelijke behoeften voor hun lichaam.

Wanneer de mens zich aangetrokken voelt tot de dingen van de wereld en in zijn zucht naar plezier die dingen najaagt, wordt hij misleid en laat hij zich in met kwade zaken. De mens is goddelijk. De mens is het goddelijke Zelf. Alleen door slechte daden geraakt de mens geïdentificeerd met zijn fysieke lichaam. Daarom moet hij het kwade nalaten.

De mens zal lijden, ellende en dood ondergaan; hetgeen allemaal door onwetendheid wordt veroorzaakt, totdat hij wakker wordt en op zoek gaat naar de goddelijke waarheid. Daden en handelingen hechten zich vast aan de geest en daardoor is de geest weer de oorzaak van de gebondenheid aan de stoffelijke wereld. Op deze wijze wordt de mens misleid door onwetendheid en door deze indrukken in de geest van voorbije handelingen wordt hij juist weer aangezet tot het herhalen van zijn slechte daden. Slechts wanneer de mens leert om zich te verheugen in het dienen van de Heer van Liefde, wordt hij bevrijd.

De mens ziet het slechte van het najagen van zintuiglijke genot niet in, omdat hij misleid is door zelfzuchtigheid. Hij zal zijn ware, goddelijke en gezegende natuur blijven vergeten en door zich met werelds genot in te laten, veroorzaakt hij zijn eigen lijden. Het sexuele verlangen is het sterkste van alle verlangens en de bevrediging ervan veroorzaakt misleiding en een nieuwe band. Daarmee wordt de mens nog vaster gebonden aan het ego en wordt het bewustzijn grover en steeds dieper in de stoffelijke wereld vastgehouden. Wanneer de sexuele banden door goede da-

den worden losgemaakt, begint de mens aan hogere dingen te denken. Dan mediteert hij over het goddelijke Zelf en nadat hij zich aldus van zijn ego, de oorzaak van zijn gebondenheid, heeft bevrijd, bereikt hij het hoogste goed.

Volg Mij. Ik ben uw opperste Leraar, het goddelijke Zelf, Brahman. Volg mij met geheel uw hart.¹⁾ Bevrijd u van alle zelfzuchtige verlangens. Blijf evenwichtig temidden van alle tegenstellingen van het leven. Heb alle wezens lief gelijk uzelf. Zoek en beoefen de waarheid. Hoed u voor kwade daden, maar richt u juist op die handelingen waarin de God van Liefde behagen scheidt en die Hem dienen. Begeef u in het gezelschap van heilige mensen en overweeg de gesprekken over de Heer. Zoek geen lofprijzingen voor uzelf. Geef alle gramschap op en wees een vriend voor alle schepselen. Oefen u in zelfbeheersing en geef de gedachte aan 'ik', 'mij' en 'mijn' op, want die heeft betrekking op dit stoffelijke lichaam en op de dingen van de wereld. Trek u terug in eenzaamheid en oefen u in de geestelijke waarheid. Verwerf controle over de Prana's, de zintuigen en de bewegende geest en oefen u in onthouding. Heb eerbied voor de grote wijzen en koester vertrouwen en geloof in hun woorden. Verricht de taak die ge te doen hebt goed. Beheers uw tong. Zie Mij overal en draag Mij altijd in uw hart; op deze wijze zult ge Zelfkennis verwerven. Ga op in de gedachte aan God. Beoefen deze waarheden met geduld en zet door. Maak boven alles gebruik van uw onderscheidingsvermogen. Aldus zult ge van uw afgescheidenheid bevrijd worden en het koninkrijk van God deelachtig worden.

Helaas, de mens weet niet wat goed voor hem is. Hij jaagt louter zintuigelijke genoegens na en, misleid als

¹⁾ Rishabha vereenzelvigd zich hier met God.

hij is, begrijpt hij niet dat hij zich door dit najagen in diepe ellende stort. De wijzen, die het goede in zichzelf tot werkelijkheid hebben gemaakt, onderwijzen de mensheid door de liefde en goedheid die zij in hun hart dragen. Degene die de mens uit de duisternis naar het licht voert, is de ware leermeester en een ware vriend.

God is zonder einde, de allerhoogste, de gever van eeuwige gelukzaligheid en vrijheid. Door Hem alleen te aanbidden, bevrijdt de mens zich van ellende en van zijn diepgewortelde vrees voor de dood.'

Nadat koning Rishabha zijn zonen aldus had toegesproken, droeg hij het koningschap over aan zijn oudste zoon. Bharata, en nam zelf het leven van sannvasa aan. Hij zwierf door vele streken; soms werd hij geëerd en soms werd hij beschimpt, maar in beide gevallen bleef hij onbewogen, want hij had de kennis van het ware, gelukzalige en goddelijke Zelf bereikt. Hij koesterde een grote verering voor de God van Liefde en toen hij eenmaal de eenheid met Hem als het gelukzalige Zelf van het universum had gevonden, vielen alle bijzondere yogakrachten hem toe. Toch schonk hij er geen aandacht aan. De wijzen weten dat de geest niet te vertrouwen is. In een onbewaakt ogenblik kan zelfs de grootste yogi of wijze erdoor misleid worden en zich door die verleiding laten meesleuren. Yogakrachten zijn grote verleiders. Rishabha vond zijn eenheid met God en zo bevrijdde hij zich van de identificatie met het stoffelijke lichaam. Tijdens zijn leven was hij reeds vrij. Zoals het wiel van de pottenbakkers nog enige tijd op eigen kracht doordraait nadat de pot gevormd is, evenzo leefde hij nog voort in zijn stoffelijke lichaam door de kracht van zijn voorbije Karma. Toen die eenmaal was uitgeput, bereikte Rishabha de absolute vrijheid.

Hoofdstuk III

Jadabharata

Bharata, de zoon van de heilige vorst Rishabha, was een machtig heerser. Zo machtig was hij, dat het land dat vroeger bekend stond als Ajanabha, voortaan Bharata-varsha genoemd werd naar zijn naam.

Bharata heerste over al zijn onderdanen als een goede vader die het welzijn van zijn kinderen zeer ter harte gaat. Hij werkte steeds en onophoudelijk aan het welzijn van al zijn onderdanen, zonder enige gedachte aan eigen voordeel of gemak. Hoe klein de taak ook was, altijd voerde hij die uit als een dienst aan de Heer bewezen. Daardoor werd iedere handeling er een van devotie, die zijn hart zuiverde en hem bevrijdde van hartstochten, totdat zijn bewustzijn tenslotte verenigd werd met het bewustzijn van de opperste Brahman.

Op hoge leeftijd verdeelde koning Bharata zijn rijk onder zijn vijf zonen en trok zich terug in een woud om voortdurend te mediteren over God, waardoor hij hoopte de banden van karma die hem nog aan het leven bonden, te verbreken. Hij wist dat alle plichten en werk slechts een voorbereiding zijn voor de tijd dat alle banden die de ziel aan de materie binden, voor altijd verbroken worden. Hij bouwde een kleine hut van takken en stro voor zichzelf aan de oever van de rivier Gandaki, in een woud van het Himalayagebergte. Daar vond hij, voortdurend mediterend over de God van Liefde, die in de ziel van alle mensen woont, de innerlijke vrede waar hij zijn leven lang naar gestreefd had. Elke morgen wijdde hij een lofzang aan de Heer met de volgende woorden:

'Laten wij mediteren over het opperste licht. Daaruit is het hele universum voortgesproten. Het is in alle

harten aanwezig en alles zal daartoe terugkeren. Het is de intelligentie in alle wezens. Het is de gids van alle intelligentie. Daarin zoeken wij onze toevlucht.'

Zo gingen dagen, maanden en jaren voorbij. Toen kwam er op een dag een ree haar dorst lessen vlak bij de plek waar de vorstelijke heilige mediteerde. Op dat ogenblik brulde er plotseling op korte afstand een leeuw. Het ree schrok daar zo van dat zij niet bleef drinken maar plotseling wegsprong en de rivier wilde oversteken. Daar zij hoogzwanger was, maakten de schrik en de uiterste inspanning om weg te komen, dat haar jong geboren werd en dat zij zelf onmiddellijk daarop dood neerviel. Het jong viel in het water en zou meegesleurd zijn door de sterke stroom, als het niet de aandacht van Bharata had getrokken. Onmiddellijk stond de koning uit zijn meditatie op en redde het pasgeboren diertje uit het water. Hij bracht het in zijn hut, maakte vuur en met veel zorg en aandacht wekte hij het weer tot leven. De vriendelijke heilige nam het hertje onder zijn hoede en bracht het groot met fijn gras en vruchten. Het groeide op onder de vaderlijke zorg van de vroegere koning en werd een prachtig en sterk hert. Zo gebeurde het dat de vorst, wiens geest krachtig genoeg was geweest om te breken met levenslange banden van macht, positie en familie, zich hechtte aan het hert dat hij van verdrinking had gered. En daar hij meer en meer gehecht raakte aan het hert, kon hij zich steeds minder concentreren op de Heer. Wanneer het hert uit grazen ging in het woud en laat terugkwam, werd de vorstelijke heilige ongerust en was bezorgd. Dan dacht hij: 'Wellicht is mijn vriend door een tijger aangevallen of heeft een ander gevaar hem bedreigd; waarom zou hij anders zo laat zijn?'

Zo gingen enkele jaren voorbij. Toen kwam er een dag dat de koning die wist dat zijn einde nabij was,

ging liggen om te sterven. Maar de geest bleef voortdurend denken aan het hert in plaats van zich te blijven richten op het Zelf; en zijn ziel verliet het lichaam terwijl zijn ogen gericht bleven op het treurige gezicht van zijn geliefd hert. Het gevolg hiervan was dat hij in het volgende leven als hert geboren werd. Maar karma gaat nooit verloren en alle goede daden en werken die hij als koning verricht had, droegen hun vrucht. Dit hert werd jatismara geboden. Hij herinnerde zich zijn vorige leven, hoewel hij niet kon spreken en in een dierlijk lichaam leefde. Hij zonderde zich voortdurend af van zijn soortgenoten en instinctmatig graasde hij in de buurt van hutjes waar kluizenaars verbleven, waar offeranden werden gebracht en uit de Upanishads werd gelezen. Nadat hij zijn levenstijd als hert had volbracht, stierf hij en werd daarna geboren als de jongste zoon van een rijke Brahmin. Ook in dit leven herinnerde hij zich zijn hele verleden en zelfs als kind was hij reeds vastbesloten om niet meer in goed of kwaad verwickeld te worden. Hij groeide op en werd een gezonde en sterke jongeling, maar hij wilde geen woord spreken. Hij leefde als iemand die zwak van geest en loom in zijn bewegingen is. Zijn gedachten waren steeds gericht op het oneindige; hij wilde zich helemaal niet bemoeien met wereldse zaken en leefde alleen om zijn vorige prarabdha-karma uit te werken.

Na verloop van tijd stierf zijn vader en de andere vier broers verdeelden diens eigendommen onder elkaar. Denkend dat de jongste een nietsnut en domkop was, maakten zij zich ook van zijn erfdeel meester. Zij waren nog wel zo goed om hem genoeg voedsel te geven om in leven te blijven. De vrouwen van de broers waren dikwijls heel ruw en hard tegen hem en dwongen hem om al het grove werk te doen; en als hij eens niet in staat was om alles te doen wat zij hem vroegen, waren zij heel onvriendelijk tegen hem. Maar

hij toonde zich nooit gekwetst of beangst, noch sprak hij ooit een woord en antwoordde niet op al hun schelden. Wanneer het hem te bont werd, ging hij uren achtereen buiten onder een boom zitten, totdat hun boosheid voorbij was; dan ging hij rustig weer naar huis.

Op een dag hadden de vrouwen van zijn broers hem nog veel onvriendelijker dan gewoonlijk behandeld en Bharata ging buiten onder een boom zitten, waar hij uitrustte in de schaduw. Nu gebeurde het dat koning Rahuguna daar voorbij ging, gezeten in een draagstoel op de schouders van enkele dragers. Een van de dragers was plotseling ziek geworden en de dienaren van de koning keken uit naar iemand die hem kon vervangen. Toen zagen zij Bharata onder de boom zitten en, ziende dat hij een krachtige jonge man was, vroegen zij hem of hij de plaats van de zieke drager wilde innemen.

Bharata antwoordde niet, waarop de dienaren hem grepen en hem onder de draagstoel zetten. Zonder een woord te zeggen liep Bharata voort met de andere dragers. Al spoedig bemerkte de koning dat de palankijn scheef gedragen werd en naar buiten kijkend sprak hij de nieuwe drager toe, zeggende: 'Jij dwaas, rust maar even uit; je schouders doen zeker pijn, rust maar even'. Toen legde Bharata de draagpaal van de palankijn neer, opende voor het eerst van zijn leven zijn mond en sprak: 'Wie noemt ge, o koning, een dwaas? Wie vraagt ge om de palankijn neer te zetten? Wie zegt ge dat vermoeid is? Wie spreekt ge toe met 'jij'? Wanneer ge met het woord 'jij' dit vlees bedoelt, bedenk dan dat het uit dezelfde stof bestaat als het uwe; het heeft geen bewustzijn, het kent geen vermoeidheid, het kent geen pijn. Wanneer ge de geest bedoelt, dan is ook die gelijk aan de uwe; zij is universeel.

Zelfs wanneer het woord 'jij' doelt op iets wat daarbuiten staat, dan is het het Zelf, de waarheid in mij die ook in u hetzelfde is, en dit is de EEN in het universum. Bedoelt ge, o koning, dat het Zelf ooit vermoeid kan zijn - dat het pijn kan lijden? Ik wilde, liever gezegd dit lichaam wilde, niet trappen op die arme wormen die over de weg kropen en daarom ging de palankijn scheef toen ik trachtte ze te ontwijken. Maar het Zelf was niet vermoeid, het kent geen zwakte, het droeg ook de palankijn niet; het is almachtig en altijd aanwezig.'

Koning Rahuguna, die er trots op was dat hij geleerd was, veel kennis bezat en een wijsgeer was, steeg uit de palankijn en viel op de knieën voor Bharata zeggende: 'Vergeef mij, gij machtige, ik wist niet dat ge een wijze waart, toen ik u vroeg om mij te dragen. Het is een groot voorrecht voor mij om u te ontmoeten. Ik verzoek u mij te onderwijzen in de kennis van het Zelf'.

'O koning', zei Bharata, 'het Zelf te kennen is de hoogste kennis. Doch deze kennis kan zich niet openbaren, zolang de mens denkt dat hij geluk kan vinden in deze voorbijgaande wereld.

De mens blijft gebonden door zijn eigen daden, goede zowel als slechte, wegens de identificatie van het Zelf met de drie guna's - sattva, rajas en tamas. Goed of slecht vermengen zich alleen met de geest, nooit met het ware Zelf. De geest is als een ondergeschikte voor het Zelf. Het goddelijke Zelf doet zich voor als een individuele geest wegens zijn associatie en identificatie met de geest. Al naar gelang de daden - goede of slechte - die zich hechten in de geest, zo is ook de nieuwe geboorte hoog of laag. De mens lijdt of is gelukkig naar gelang van zijn daden. Daarom is de geest de oorzaak van gebondenheid als ook van vrijheid.

Wanneer de geest zich verbindt met de guna's dan is zij de oorzaak van gebondenheid en lijden: wanneer zij zich bevrijdt uit deze gebondenheid aan de guna's, dan brengt dit vrijheid en vrede met zich mee.

Het eeuwige subject, de eeuwige getuige, is het goddelijke Zelf, onberoerd door welke daden of gedachten ook. Het gaat de geest en de zintuigen te boven. Het is het licht zelf. Het is God - hij wordt Narayana genoemd want: 'Hij verblijft in het hart van alle wezens'. Hij is de Heerser over Zijn eigen Maya en als heerser verblijft Hij in het hart van alles wat Hij geschapen heeft.

Menselijke wezens gaan steeds rond in het wiel van geboorte en dood totdat zij wakker worden en zich bevrijden uit de gebondenheid van Maya door hun hartstochten te beheersen en de Waarheid leren kennen over het goddelijke Zelf. Er kan geen vrijheid of bevrijding bestaan voordat de mens zich losmaakt van zijn eigen geest en de waarheid van het Zelf als iets anders ziet dan de geest. De geest is de oorzaak van alle ondervindingen van misleiding, ellende, ziekte, hebzucht, wellust en drift. Al deze dingen huizen in de geest. Onderwerp de geest dus met het zwaard van kennis, gescherpt door verering voor de God der Liefde, de leraar van alle leraren.

Er is slechts een Waarheid, een bestaan, een kennis, het ene bewustzijn, zuiver, onveranderlijk, het gaat subject zowel als object te boven. Deze kennis noemt men God - de God van Liefde.

Deze kennis kan men niet verwerven door studie van de Veda's, noch door boetedoening, noch zelfs door goede daden, doch alleen door om te gaan met grote zielen. Wanneer het hart gezuiverd is, schept men er vreugde in om te mediteren over de God van Liefde.

Wanneer hij de zonde van onwetendheid verbrandt in het vuur van kennis, realiseert de mens zich dat hij Brahman zelf is en zo bereikt hij de God van Liefde, het doel van zijn leven.

Deze wereld kan inderdaad vergeleken worden met een dicht woud waarin de mensen de weg zijn kwijtgeraakt. Er zijn dieven en rovers in het woud - de zintuigen en de zintuiglijke ervaringen - die ons beroven van ons ware erfdeel: de goddelijkheid in ons. Wij zien een luchtspiegeling voor ons; wij rennen erheen om onze dorst te lessen. Wij hebben de dorst naar geluk in ons en wij maken haast om die te lessen in de objectieve wereld, die even misleidend is als een luchtspiegeling. Soms herinneren wij ons dat er niets begeerlijks is in de wereld, maar spoedig vergeten wij dit weer. Wij blijven steeds rondlopen in dit woud en vinden geen uitweg totdat een vriendelijke reiziger, een grote ziel, ons die wijst. De wijzen, die zichzelf beheersen, en die voor zichzelf vrijheid hebben verworven, wijzen ons de weg naar de vrijheid.

O koning Rahuguna, gij zijt evenzeer verloren in het duistere woud van de wereld. Geef alle gebondenheid op, wees vriendelijk tegen alle wezens en hak met het zwaard van kennis, gescherpt door toewijding, meditatie en dienstbaarheid, de banden van onwetendheid door.

Toen Bharata zo gesproken had, boog de koning zich voor hem neer. Daarop namen zij afscheid van elkaar. Bharata ging voort met de waarheid te onderwijzen die hij had gerealiseerd en de koning ging terug naar zijn koninkrijk om daar de Waarheid, die hij had geleerd, in toepassing te brengen.

Hoofdstuk IV

Er is maar een Waarheid; de wijzen geven er verschillende namen aan

Er is maar een Waarheid; de wijzen geven er verschillende namen aan. Er is een God, een absolute Waarheid en een bestaan. Mensen in verschillende streken aanbidden de Ene God onder verschillende namen en in verschillende manifestaties. Elk van deze namen en manifestaties is een aspect van het oneindige en is een met het oneindige.

In Bhadrasva-varsha wordt God door koning Bhadrasravas en zijn onderdanen aanbeden in zijn Hayagriva aspect en zij bezingen zijn glorie aldus:

*Wij begroeten Dharma, de belichaming van de waarheid!
Wij begroeten Hem die onze zielen bevrijdt en zuivert!*

*Het leven is als de wind, die waait en dan verdwenen is.
Het leven snelt voorbij! Maar toch is de macht van onwetendheid zo ondoorgrondelijk dat de mens zich steeds sterker aan zijn bestaan vasthecht en zijn krachten verspilt aan voorbijgaande genoegens. Alleen de wijzen doorgronden in het diepst van hun hart de voorbijgaande aard van alle sterfelijke dingen en als enigen ervaren zij de waarheid in het diepst van hun hart.*

*Wij begroeten U, Heer!
Uw macht is ondoorgrondelijk; Gij zijt het Zelf van iedereen,
Toch staat Gij boven en buiten alle dingen.
Toen de daitya of de belichaming van onwetendheid
Op het moment van de oplossing van de schepping
De Veda's of de goddelijke kennis stal,*

*Hebt Gij de Veda's teruggehaald uit de diepten
van de onderste regionen.*

In Uw gelukzalige gedaante van Hayagriva

Hebt Gij de waarheid weer hersteld.

Gij gaf de Veda's en hun kennis door aan Uw zoon Brahma.

Gij zijt de Waarheid en Gij wenst de Waarheid:

Wij begroeten U!

In de streek Hari-varsha wordt God door Zijn toegewijde leerling Prahlada en zijn volgelingen aanbeden in Zijn Nara-Sinha*) aspect. Zij aanbidden Hem met de volle toewijding van hun ziel en hun hart verenigt zich met Hem in Liefde. Zij bezingen Zijn luister aldus:

Wij begroeten U! Gij zijt de oneindige Heer,

Gij neemt de vorm aan van Nara-Sinha.

Gij zijt het licht van alle lichten.

Wij bidden U de duisternis van onwetendheid

voor ons op te lossen

En alle zaad van onze kwade wensen en kwade karma

te verbranden.

Wij bidden U ons onbevreesd te maken. Wij begroeten U!

O Heer, spreid Uw genade over ons allen uit;

Moge het goede een ieder bereiken.

Mogen zij die slechte paden bewandelen

zich het goede herinneren,

Opdat zij de weg van het goede mogen inslaan.

Mogen alle wezens vol vriendschap en liefde voor elkaar zijn;

Mogen allen slechts het goede van elkander overwegen;

*) Mens-leeuw.

*Mogen allen het goede dat zij in zich dragen, ontdekken.
Mogen wij niet gebonden raken aan de dingen van de wereld.
Maar als gehechtheid toch in onze harten groeit,
Laat het dan zijn voor hen die U liefhebben.
Degenen die U liefhebben en die U zijn toegewijd,
kennen de waarheid;
En leven in het gelukzalige bewustzijn van Uw aanwezigheid
enbezingen Uw glorie.
Hierdoor wordt het hart gezuiverd.
Zij die zuiver van hart zijn hebben U lief;
En door hun liefde verwerven zij Uw genade en macht.*

*Zoals het leven van de vissen volledig afhankelijk is
van het water,
Evenzo zijt Gij het leven en de essentie van alle wezens.
Het leven is leeg zonder U.
Het wereldse leven is werkelijk tevergeefs
En het voorportaal van ellende en dood.
Boosheid, verdriet, afgunst, trots, angst en alle kwaad,
Vieren daarin hoogtij.
Slechts het leven van degenen die U kennen wordt goddelijk:
Hun hart stroomt over van de volheid van Uw vreugde.'*

In de streek Ketumala-varsha wordt de oneindige God, de Heer, door Lakshmi Devi en haar volgelingen vereerd als de Geliefde en zij bidden tot Hem aldus:

*Wij begroeten Hrishikesa, de Heer van de zintuigen.
Hij is zichtbaar aanwezig in al wat goed is.
Gij zijt de Heer van alle werken.*

*Gij zijt de Heer van alle kennis.
Gij zijt de Heer van de geest en tevens de Heer van alle dingen.
Gij zijt de belichaming van de Veda's.
Gij zijt het leven, Gij zijt de onsterfelijkheid.
Gij zijt alles in alles.
Gij zijt dapperheid.
Gij zijt de kracht in de zintuigen.
Gij zijt de vitaliteit van het lichaam.
Gij zijt het verlangen zelf.
Wij begroeten U; Gij zijt onze geliefde Heer.'*

In de streek Ramyaka-varsha wordt de Heer van Liefde in Zijn goddelijke aspect van Matsya aanbeden. Hij wordt als volgt aangesproken:

*'Wij begroeten U, in Uw goddelijke aspect van Matsya.
Gij maakt de fysieke en geestelijke kracht voor allen zichtbaar.
Gij zijt in alle wezens aanwezig en tevens buiten hen.
Niemand kent Uw natuur.
Gij zijt de Heerser van deze schepping.
Gij zijt de steun en toeverlaat van allen.'*

In Hiranmaya-varsha wordt God als Kurma aanbeden en Zijn luister wordt aldus bezongen:

*Wij begroeten Kurma! Gij zijt altijd en overal aanwezig
en het steunpunt van iedereen.
Gij staat buiten alle ruimte en tijd.
Alle wezens en alle dingen in dit veelvoudige universum
zijn slechts een manifestatie van Uzelf.
Uw vormen zijn ontelbaar.
Uw namen zijn vele.
Gij zijt de kennis die het gewaarzijn van de Eenheid
doet oprijzen.
Wij begroeten U!*

In Uttarakuru-varsha wordt God aanbeden in zijn goddelijke aspekt van Varaha. Hij wordt aldus geprezen:

Wij begroeten U!

Gij zij het woord; Gij zijt de waarheid.

Gij zijt het offer en tevens de offerande.

Gij zijt de Ziel van alle zielen.

Zoals het vuur verborgen in het hout aanwezig is,

Evenzo zijt Gij verborgen

in het lichaam en de zintuigen aanwezig.

De wijzen zoeken en vinden U,

wanneer hun hart en geest gezuiverd zijn door de kracht van hun onderscheidingsvermogen en door hun deugdzaam daden.

Door Uw eigen macht, de goddelijke Maya, hebt Gij Uzelf zichtbaar gemaakt in de vorm van deze veelvoudige schepping.

Zij die zichzelf beheersen, realiseren U als het Absolute door de kracht van hun overwegingen.

Wij begroeten U!

In Kimpurusha-varsha wordt de oneindige Heer aanbeden in de vorm van zijn goddelijke incarnatie, als Rama. De grote toegewijde leerling Hanumana en zijn volgelingen aanbidden de Heer met hart en ziel en prijzen Rama aldus:

'Wij begroeten Rama!

De hoogste vorm van alle dingen is zichtbaar in U aanwezig;

Gij zijt de belichaming zelf en het ideaal van zuiverheid en heiligheid.

Wij zoeken onze toevlucht aan Uw voeten, o Rama.

Gij zijt de belichaming van de universele geest.

Wat de geschriften aanduiden als het ene gelukzalige bestaan, dat zijt Gij.

Het ene zuivere bewustzijn is Uw natuur.

*Gij staat buiten al wat gekend wordt,
Buiten alle naam, buiten elke vorm en buiten ieder kenmerk.
Zij die zuiver van hart zijn, verwerkelijken U
als een met Brahman.
Gij zijt het Zelf van het universum,
De Heer van alles.
Uw vreugde is in Uw eigen gelukzaligheid gevestigd.
Toch zijt Gij geboren op aarde als de zoon van Dasaratha
Teneinde de levende Waarheid op aarde te belichamen,
En aldus de mensheid een voorbeeld te stellen
van het ideaal van onthechting.
Gij zijt de vriend van alle wijzen,
Alsook de vriend van hen die U liefhebben.
Ijdel zijn goede afkomst, positie, schoonheid en intelligentie
Als er geen liefde voor U in aanwezig is.
Wij aanbidden U, O Rama,
Dat allen U mogen liefhebben
En aldus Uw eeuwigdurende vrede en gezegende staat mogen
bereiken.
Gij zijt waarlijk God die zich zichtbaar heeft gemaakt als
Rama.'*

In Bharata-varsha wordt God aanbeden als Narayana en in die vorm heeft Hij het ideaal belichaamd van plichtsbetrachting, dienstbaarheid, onthouding, kennis, zelfbeheersing, onzelfzuchtigheid en de werkelijkheid van zelfkennis. De goddelijke wijze Narada heeft alle mensen, ongeacht hun kleur of afkomst, het volgende gebed geleerd:

*'Wij begroeten Nara-Narayana!
Gij zijt de Heer van de zintuigen.
Gij zijt de rijkdom van de armen.
Gij zijt de leraar van de wijzen.'*

*Gij zijt de Heer van de heiligen die zich verheugen
om over het Goddelijke Zelf te mediteren.*

*Gij zijt de schepper, de onderhouder en de vernietiger
van deze schepping;*

Toch verricht Gij geen enkele handeling.

Gij zijt in alle belichamingen aanwezig.

En toch staat Gij erbuiten.

Gij zijt degene die alle dingen ziet en kent;

Toch beïnvloeden de veranderende dingen

Uw onveranderlijke natuur niet.

Gij zijt ongebonden en kent alles;

Toch staat Gij boven en buiten alle dingen.

*O Gij Heer van de Yogi's, het is het geheim en het doel
van alle Yoga om de geest met U te verenigen.*

Door de Yoga van Liefde bevrijden wij ons

van onze afgescheidenheid

en dat is ook het geheim van onsterfelijkheid.

Wat is het nut van geleerdheid

of het bestuderen van de Geschriften,

als de vrees voor de dood blijft?

En ook de vrees om van vrienden,

familieleden en bezittingen gescheiden te worden?

De aantrekkingskracht van Maya is zeer groot:

Het is moeilijk om de gehechtheid aan de fysieke wereld

los te laten.

Leer ons toch het geheim van de yoga

dat ons zal bevrijden van onze wensen en van alle Maya.'

De menselijke geboorte is de hoogste geboorte van alle. In onze menselijke gedaante kunnen wij kennis en vrijheid verwerven door met hart en ziel aan God toegewijd te zijn. Door onze omgang met de wijzen leren wij God, de Ziel van alle zielen, lief te hebben. Naarmate onze liefde voor God groeit, verdwijnt onze onwetendheid. Dan worden wij de vrijheid waardig.

Het ideaal van liefde, dienstbaarheid, aanbidding en meditatie leidt tot het verwerkelijken van de aanwezigheid van God in onszelf. Zij die God waarlijk aanbidden, wijden zich niet aan Hem uit zelfzuchtig verlangen. Het hoogste doel is Hem lief te hebben en te aanbidden terwille van de liefde en de wijsheid zelf.

'Heb Hem lief, dien Hem, aanbid Hem, mediteer over Hem;

Laat dit uw enige ideaal zijn;

Aldus zult ge het hoogse goed bereiken.'

het zesde boek

Inleiding

De Suta vervolgt het verhaal, de Srimad Bhagavatam, zoals hij dat van Suka gehoord heeft. In dit hoofdstuk beschrijft Vyasa enige oude legenden ter verduidelijking van de waarheid.

Hoofdstuk I

Het verhaal van Ajamila

Voor de zonden die een mens in dit leven begaat en die hij niet uitboet, moet hij in zijn volgende leven boete doen; en groot zal zijn lijden zijn. Daarom moet de mens zich erop toeleggen om, terwijl hij zijn geest onder beheersing heeft, gedurende zijn leven op aarde de boete voor zijn zonden te betalen. Maar boetedoening en berouw hebben geen waarde voor de mens die doorgaat zonde te begaan, wanneer hij weet dat hij daarmee kwaad doet. Het is zinloos om een olifant te baden, als die zich onmiddellijk daarna weer in de modder rolt. Alle slechte gedachten en kwade daden worden door onwetendheid veroorzaakt, maar de boetedoening is slechts mogelijk door het licht van kennis. Zoals het vuur alle dingen verbrandt, evenzo verbrandt het vuur van kennis alle kwaad en onwetendheid. Hiertoe is een volledige transformatie van het innerlijke leven van de mens noodzakelijk. Dit wordt bereikt door geest en zintuigen onder gezag te

brengen, de aandacht te versterken en de waarheid te volgen en ernaar te leven. Het grote geheim van deze volledige transformatie is de ontwikkeling van de liefde voor God. Zoals de dauwdruppels verdwijnen wanneer de zon aan warmte wint, evenzo verdwijnen alle zonden en onwetendheid wanneer de liefde groeit. Zelfs de grootste zondaar wordt gezuiverd als hij zich overgeeft aan de Heer van Liefde en de toegewijde leerlingen van de Heer vol overgave dient. Het pad van liefde leidt tot het hoogste goed en tevens is het het gemakkelijkste en eenvoudigste pad waarlangs wij onszelf van onze zonden kunnen bevrijden. Door te mediteren aan de lotusvoeten van Krishna, de God van Liefde, worden dood en doodsangst overwonnen.

Er is een oud verhaal dat ons vertelt hoe Ajamila de dood overwon. Ajamila was een Brahmaan van geboorte, maar hij trouwde met een vrouw uit een lage kaste, wier wegen tot het kwade voerden. Doordat hij een gemakkelijke prooi voor een slecht en zondig leven was, werd hij buitengewoon oneerlijk. Hij had tien zonen en zijn jongste zoon, die hij Narayana noemde naar de naam van God, had hij het meeste lief.

Toen Ajamila op zijn sterfbed lag, zag hij drie afschuwelijke demonen in zijn geest, die reeds klaar stonden om zich van zijn ziel meester te maken en deze uit zijn lichaam te rukken. Het waren de dienaren van de koning van de dood. Ajamila sidderde van angst en riep zijn zoon Narayana. Maar door het noemen van de naam van Narayana werd zijn geest gericht op Narayana zelf, de God van Liefde. Terwijl zijn geest zo op de naam van God rustte, verschenen voor hem de dienaren van Vishnu, de Heer. Deze waren de tegenstanders van de dienaren van de dood, zodat de laatsten vroegen: 'Waarom hindert ge ons en belet ge dat de wet zijn loop krijgt? Zoals een man

zaait, zo moet hij oogsten. De mens is onderworpen aan de drie guna's en zoals in de ene mens de ene guna overheerst en in een ander mens een andere guna, zo zijn er drie categorieën van mensen in de wereld. Het zijn de rustigen en vreedzamen, de aktieven en rustelozen, en tenslotte de domme en luie mensen. Dit is de reden waarom de mensen gelukkig of vol ellende zijn, of in een staat verkeren waarin zowel geluk als ellende aanwezig zijn. De aard van hun volgende leven wordt op dezelfde wijze bepaald, want het huidige leven laat zowel het verleden als de toekomst zien. Het zijn alleen de onwetenden die niets dan het tegenwoordige leven zien. In deze visie beperken zij zich slechts tot de huidige gebeurtenissen en hebben zij geen weet van hun verleden noch van hun toekomst.

Maar de mens is meer dan zijn fysieke lichaam alleen; hij is meer dan hij schijnt te zijn. Al zijn daden laten een indruk achter in een ander deel van hem, namelijk in zijn subtiele lichaam. Deze indrukken beheersen zijn handelingen en zo wordt zijn toekomstig leven eveneens beheerst door alle daden uit zijn huidige leven tezamen.

'Wij zijn de dienaren van de dood; wij kunnen het verleden, het heden en de toekomst van alle wezens aflezen. Wij zijn hier slechts om de wet te gehoorzamen en erop toe te zien dat deze mens door de wet geoordeeld wordt naar zijn leven hier op aarde. Deze Brahmaan Ajamila was in zijn vroege jeugd een goed en vroom mens. Hij kende de geschriften; hij had zelfbeheersing; hij was waarachtig, zuiver, een vriend voor alle schepselen en voor alle dingen. Maar op een dag, toen hij in het bos bloemen en bladeren voor zijn offer plukte, zag hij toevallig een jonge man en vrouw die aan het minnekozen waren. Het zien daarvan deed een onbeheerst verlangen in hem oplaaien, zodat hij

al zijn zelfbeheersing verloor en zich sterk aangetrokken voelde tot de vrouw, die tot een lage kaste behoorde en wier wegen tot het kwade leidden. Daarom liet Ajamila zijn wettige echtgenote in de steek en gaf hij het leven van zuiverheid dat hij geleid had op. Vervolgens verspilde hij zijn gehele fortuin om te trachten deze vrouw te behagen en toen alles op was, vond hij zijn middelen van bestaan in zwendel en bedrog. Gedurende vele jaren leidde hij dit leven. Nu staat hij op het punt van sterven. Hij zal gedwongen worden om zijn slechte daden te boeten en wij zijn hier gekomen om hem mee te nemen naar de koning van de dood, die hem rechtvaardig zal straffen. Het lijden dat hij zal ondergaan, zal hem weer zuiveren.'

Hierop antwoordden de dienaren van Vishnu: 'Maar deze Brahmaan heeft al zijn zonden reeds geboet door het noemen van de naam van God en door zichzelf vervolgens aan de geliefde Heer over te geven. Een ieder die, ongeacht zijn zonden, God liefheeft en zichzelf aan Hem overgeeft, is Zijn geliefde en behoort Hem toe. Het noemen van de naam van God heeft de macht om zelfs de meest verdorven ziel te redden. Het kwade wordt door boetedoening alleen niet opgeheven, wanneer de geest nog steeds wordt aangetrokken door slechte verlangens. Maar wanneer de naam van God en Zijn Liefde het hart gezuiverd hebben, dan zijn alle zonden werkelijk geheel verdwenen.

Gij hebt geen macht meer over deze mens omdat hij zich van zijn kwade daden heeft bevrijd door het zingen van Gods naam en door zich vol overgave aan Zijn lotusvoeten te werpen.'

Daarop gingen de dienaren van de dood machteloos weg. Toen kreeg Ajamila zijn bewustzijn terug. Hij kon nog steeds de dienaren van Vishnu voor zich

zien staan, maar toen hij trachtte uiting te geven aan zijn liefde en dankbaarheid, gingen zij weg. Langzamerhand werd Ajamila weer gezond. Toen dacht hij bij zichzelf: 'Een grote genade heeft mij werkelijk gered. Ik heb een heel slecht leven geleid, maar door de oneindige liefde van de Heer heb ik het visioen mogen aanschouwen van de dienaren van Vishnu, misschien wel door enige goede daden die nog uit mijn verleden waren opgespaard. Nu voel ik dat ik gezuiverd ben. Mijn hele leven is getransformeerd.'

Toen verloor het kwade zijn aantrekkingskracht voor hem; hij gaf al zijn gehechtheid aan zijn vrouw, zijn kinderen en zijn huis op en ging leven aan de oever van de rivier de Ganges om zich te bekwamen in de yoga. Aldus verwierf hij de beheersing over zijn zintuigen en verenigde hij zijn hart en geest met het goddelijke Zelf. Gedurende vele jaren beoefende hij de concentratie van aandacht en meditatie, zodat zijn geest als een stille vlam, die beschermd is tegen de wind, vast gericht werd op de gedachte aan God, het hoogste Zelf.

Tenslotte naderde de dood hem weer en voor de tweede maal zag hij de dienaren van Vishnu voor zich. Hij knielde voor hen neer en onder het noemen van de naam van de Heer verliet hij zijn lichaam. Hij besteeg de wagen die voor hem klaar stond en samen met de dienaren van Vishnu steeg hij ten hemel, waar smart noch ziekte noch dood is.

Door het noemen van de heilige naam van God en door de Heer van Liefde in zijn gedachten te houden had Ajamila zich bevrijd van de gebondenheid aan karma. Er is niets dat een grotere zuiverende werking heeft dan het noemen van de heilige naam van God.

Hoofdstuk II

Het gebed van Daksha

Daksha was een zoon van de wijzen en hij vereerde God en bezong Zijn glorie aldus:

*'Wij begroeten de Allerhoogste!
Zuiver bewustzijn is Uw natuur:
Gij zijt de heer over Maya en de Heer van alle wezens.
Zij die in de banden van de guna's gevangen zijn,
Kennen Uw goddelijke natuur niet.
Wie kan U beschrijven, Gij die het bestaan zelf zijt
En de bron van alle licht?*

*Datgene wat gezien wordt, weet niet hoe het is om te zien;
Evenmin kent enig mens de ware ziener!
Gij zijt de ziener, alwetend,
Wonend in ieders hart.*

*Wij begroeten U; Gij zijt Hamsa, de witte zwaan,
het symbool voor de zuivere geest.
In de diepste diepten van onze overwegingen
kunnen wij Uw natuur ontdekken,
Wanneer de geest in U wordt opgenomen
En uitstijgt boven het gewaarzijn van alle naam en vorm.*

*Evenals vuur onzichtbaar in het hout aanwezig is,
blijft Gij onzichtbaar in het lichaam!
Verborgen als Gij zijt, vinden de wijzen U toch
Wanneer hun hart en rede in U worden opgenomen.
Stort Uw genade over ons uit!*

*Gij ziet altijd Uzelf,
Gij ervaart altijd Uw eigen gelukzaligheid,
Gij beheerst Uw Maya, de oorzaak
van deze veelvoudige schepping.*

*Uw macht is oneindig;
Uw vorm is universeel;
Gij zijt de Ziel in alle wezens en dingen.*

*Woorden kunnen U niet omschrijven;
De intelligentie kan U niet kennen;
De zintuigen kunnen U niet vinden;
De bewegende geest kan zich U niet voorstellen,
Want Gij zijt boven en buiten alle dingen.*

*Gij zijt de oorzaak als ook het gevolg;
Gij zijt het werk en tevens degene die werkt;
Gij zijt het instrument en tevens de handeling;
Gij zijt de oorzaak van alle oorzaken;
Gij zijt alles in alles;
Er is niets buiten of boven U.
Alle godsdiensten vinden in U hun oorsprong;
Gij zijt de bron van alle geschriften;
Gij zijt de oorsprong van alle kennis;*

*Toch kan geen van deze dingen Uw oneindige natuur
geheel onthullen.
Gij zijt waarlijk de Allerhoogste;
Oneindig, absoluut, onpersoonlijk,
boven en buiten alle naam en vorm zijt Gij.*

*Gij zijt de eindeloze oceaan van gelukzaligheid:
Zoals het vormloze water door de vrieskou vast wordt
En verschillende vormen aanneemt
Evenzo neemt Gij door de intense liefde
van degenen die U aanbidden
Ontelbare namen en vormen aan
Teneinde hun harten te verblijden;
Sta mij uit Uw oneindige genade Uw liefde toe!*

*Mijn vorm is goedheid ¹⁾
Mijn lichaam is japam,*

1) Daksha vereenzelvigd zich hier met God.

*Mijn ledematen zijn de gebeden,
Mijn hart is tapas,
Mijn geest is deugdzaamheid,
Mijn levenskrachten vormen de heiligheid:
Ik ben Satchitananda.*

Hoofdstuk III

Narada onderwijst het ideaal van verzaking

Daksha's zonen staan bekend als de Haryasva's en zij waren gelijkgestemd van karakter en geest. Zij begaven zich naar een heilige streek genaamd Narayanasaras, waar de rivier de Sindhu in zee uitmondt. Zij leefden daar temidden van heilige mensen en aldus werd hun hart gezuiverd.

Op een dag kwam de goddelijke wijze Narada bij hen en sprak: 'O Haryasva's, kent gij het einde van het veld? Als men het einde van het veld niet kent, zijn alle strenge leefregels nutteloos. Er is een koninkrijk waar de ene en enige koning heerst. Er is een bron van waar geen terugkeer mogelijk is. Er is een vrouw die vele vormen aanneemt. Er is de ene die de echtgenoot is van die vrouw. Er is een huis dat opgebouwd is uit vijftientwintig verschillende soorten materiaal. Er is een vogel die beschikt over een groot onderscheidingsvermogen en die prachtige liederen kan fluiten. Er is een lichaam dat voortdurend in beweging is. Wanneer ge begrijpt wat die dingen zijn, zult ge de waarheid kennen en bevrijd worden.'

Toen zij deze raadselachtige woorden van Narada gehoord hadden, overwogen de zonen van Daksha deze in hun hart en het antwoord welde uit hun binnenste op:

Het veld is het ego. Door de grenzen van het ego te bereiken, ontdekt men het goddelijke Zelf en bereikt men de vrijheid. Het koninkrijk is deze schepping en God is er de allerhoogste koning en heerser. Al onze pogingen en strijd zijn nutteloos, tenzij wij de eeuwige vrije Ene kennen en onze harten aan Hem overgeven. God, het licht van alle lichten, is de bron; wanneer wij Hem gevonden hebben, worden wij niet meer geboren. De vrouw is de geest die vele vormen aanneemt naar gelang van de werkzaamheid van de verschillende Guna's. De echtgenoot is het goddelijke Zelf die, wanneer hij zich met de geest vereenzelvigd, gevangen wordt in de mazen van het net van de Guna's. Zoals een echtgenoot zijn onafhankelijkheid verliest in het gezelschap van een aanmatigende vrouw, evenzo verliest het Zelf zijn vrijheid door een slaaf van de geest te worden. Dan ondergaat hij de tegenstellingen zoals geluk en ellende, leven en dood. De rivier is de rivier van Maya die in tegengestelde richtingen stroomt en daardoor de mensen naar gebondenheid of naar vrijheid voert. Het fysieke, het subtiële en het causale lichaam vormen tezamen het huis. De vijftiwintig materialen waaruit zij zijn opgebouwd, zijn hun vijftiwintig aspecten. Het Zelf woont daarin. De geschriften zijn de vogel met onderscheidingsvermogen, want door hun goddelijke poëzie leren zij ons onderscheid te maken tussen werkelijkheid en onwerkelijkheid. De tijd is het lichaam dat in voortdurende beweging is en hij brengt ook de hele schepping in beweging. Door boven alle beweging uit te stijgen, vinden wij vrede.

Toen de Hayasva's de waarheid van Narada's woorden onderkend hadden, volgden zij het pad van Brahman, waarlangs zij de absolute vrijheid bereikten.

Hoofdstuk IV

Het verhaal van Chitraketu

O koning, de menselijke geboorte is werkelijk een gezegende geboorte, want die maakt ontwikkeling van het zelfbewustzijn mogelijk, welke op zijn beurt de oorzaak is van alle groei. Alleen de mens is in staat om de hoogste waarheid te kennen en daardoor volmaakt te worden. Maar helaas, hoe weinigen ondernemen zelfs een poging om te weten te komen wat goed voor hen is! Nog minder mensen koesteren het verlangen naar bevrijding en nog weer minder leren de waarheid kennen, waardoor zij bevrijd worden. Stille zielen die het hoogste goed bereikt hebben door hun hart met God te verenigen, zijn werkelijk zeldzaam. Om dit te verduidelijken zal ik u een legende vertellen.

Er leefde eens in Surasena een koning, genaamd Chitraketu. Al zijn wensen had hij kunnen vervullen, behalve een en omdat die wens niet vervuld was, was hij ongelukkig. Hij kon geen voldoening vinden in zijn onmetelijke rijkdom noch in zijn schone echtgenote, noch in zijn krachten en ook niet in zijn vele minnaressen. Hij wenste een zoon.

Op een dag kwam de grote wijze Angira naar het hof en hij zag dat de koning in zijn hart bedroefd was. Omdat hij de oorzaak van zijn smart wilde leren kennen, sprak hij hem aldus toe:

'O koning, degene die zijn eigen geest overwonnen heeft, heeft waarlijk de hele schepping bedwongen. Gij kijkt bedroefd; het komt mij voor dat ge een wens koestert die nog niet vervuld is.'

De koning antwoordde de wijze met grote eerbied:

'Geeerde meester, gij zijt een grote yogi. Al uw onzuiverheden zijn verbrand in het vuur van yoga. Gij

zijt nu alwetend en gij kent de diepste gedachten van allen. Gij kent daarom mijn gedachten en ook mijn verlangens, maar omdat het kennelijk uw wens is dat ik hem onder woorden breng, zal ik dat doen. Ik heb alles wat een mens zich kan wensen, behalve datgene wat mijn geluk zou vervolmaken: een zoon.'

De wijze Angira had medelijden met de koning en hij zegende hem en zijn koningin.

Toen Angira vertrok sprak hij: 'O koning, een zoon zal u geboren worden, maar hij zal u veel smart en uiteindelijk ook geluk brengen.'

Na verloop van tijd werd hem een zoon geboren en koning Chitraketu's vreugde kende geen grenzen. Er was ook vreugde en blijdschap in de harten van al zijn onderdanen. Maar deze blijdschap veranderde spoedig in diepe smart toen de verzorgster het kind dood aantrof. Het kind was vergiftigd door de afgunstige minnaressen van de koning. Koning Chitraketu's verdriet was ondraaglijk en nu kwam de wijze Angira weer bij hem, deze keer vergezeld van de goddelijke ziener Narada en sprak: 'Waarom zijt gij bedroefd, o koning? Degene die gij uw zoon noemde, is niet dood. De zielen worden als zand in een rivier meegevoerd door de stroom des tijds en zij komen met elkaar in contact en raken weer verstrooid. Er is geboorte en dood voor de lichamen van de mensen, maar de ziel is onsterfelijk.'

In de aanwezigheid van de twee grote wijzen ervoer koning Chitraketu een grote stilte en hij sprak: 'Wie zijt gij, o heiligen? Wijze mensen zoals u zwerven over de aardbol en verspreiden het licht van kennis en vrede waar onrust en onwetendheid heersen. Verwaardig u dat licht op mij te doen schijnen, opdat mijn onwetendheid moge verdwijnen.'

'Ik ben degene' sprak Angira, 'die u met een zoon zegende. De goddelijke wijze Narada is ook hierheen gekomen om u zijn zegen te geven. Wij vernamen van de dood van uw geliefde zoon en wisten dat u daardoor in duisternis gekomen waart vanwege uw smart. Gij zijt de God van Liefde zeer toegewijd. Wees daarom niet zo bedroefd. Ik had u het hoogste inzicht kunnen schenken toen ik de eerste maal bij u kwam, maar toen had ge slechts een wens: een zoon; en daarom zegende ik u met een kind. Nu hebt ge geleerd wat het betekent een zoon te wensen. Alles in het leven is tijdelijk. Rijkdom, gezondheid, familie, kinderen, het zijn alle slechts een voorbijtrekkende droom. Alle smart en droefenis komen voort uit de gehechtheid aan en het verlangen naar die dingen. Maar ook smart, ellende, misleiding en vrees gaan voorbij. Geef uw geloof in de ontelbare tegenstellingen van het leven op. Leer onderscheid te maken, ken de ene waarheid en vind daarin vrede.

Ik zal u een mantra meegeven, de naam van God. Herhaal de mantra en mediteer. Mediteer over die naam met een beheerste en aandachtige geest, dan zult ge weldra uitrijzen boven alle smart en onuitwisbare vrede vinden.'

Toen verscheen de Opperste Geest van het dode kind voor de goddelijke wijze Narada die hem verzocht om zijn dode lichaam weer binnen te treden en de vastgestelde levenstijd op aarde te leven en daardoor vreugde en blijdschap te schenken in de harten van zijn ouders en vrienden. Maar de Opperste Geest antwoordde: 'Wie is mijn vader? Wie is mijn moeder? Ik heb geen geboorte noch dood. Ik ben de eeuwige Opperste Geest. De ziel is onderworpen aan de wetten van karma en reist door vele geboorten en vele vormen. Gevangen als zij is in een belichaming, wordt zij door onwetendheid gedwongen om de vele aardse be-

trekkingen te ondergaan. Maar Ik ken Mijzelf als de Onveranderlijke Opperste Geest die onafhankelijk is van geboorte en dood. Ik ben die eeuwige Opperste Geest, die altijd hetzelfde blijft en niet wordt geraakt door de liefde, noch de haat, noch het goede, noch het kwade van deze schepping. Ik ben de Eeuwige Getuige, Ik ben Hem!'

Toen loste het visioen op en een gevoel van bevrijding van gehechtheid en smart kwam over de bedroefde ouders en zij volbrachten het ceremonieel van de begrafenis van het dode lichaam van hun kind.

Koning Chitraketu boog neer aan de voeten van de goddelijke wijzen Narada en Angira, tot rust gebracht door hun wijsheid. Zij hadden hem die kennis gegeven die ware vrede schenkt. Narada wijdde hem daarop in de heilige geheimen van de meditatie in en ook leerde hij hem het volgende gebed:

Wij knielen voor U neer:

Uw vorm is opperste gelukzaligheid;

Uw natuur is de rede zelf;

Gij zijt vrede en het opperste geluk is in Uzelf aanwezig;

Gij staat boven en buiten alle menselijke bewustzijn.

'Gij ervaart Uw eigen gelukzaligheid;

Gehechtheid, misleiding en de gevolgen van Uw eigen Maya

Beïnvloeden U niet;

Gij zijt de opperste Heer en Gij heerst over de zintuigen en

Over alle dingen.

Oneindig zijn Uw vormen.

Wij groeten U.

*Waar de geest en de zintuigen U tevergeefs zoeken,
Zijt Gij aanwezig in Uw goddelijke majesteit.
Gij staat boven alle naam en vorm;
Gij zijt het leven en ook het bewustzijn,
Gij zijt de oorzaak van alle oorzaken.
Bescherm en leid ons, o Heer.*

*Evenals de overal aanwezige ether zijt ook Gij overal aanwezig
en in alle dingen;
Toch kennen wij U niet.
De zintuigen, de geest en het intellect zijn vol van leven,
Want zij ontvangen de reflectie van het licht van Uw
bewustzijn,
Evenals ijzer hitte uitstraalt wanneer men het in het vuur legt.
Men bereikt de werkelijkheid van Uw aanwezigheid door de
grenzen van de zintuigen, de geest en het intellect te over-
schrijden.
Mogen onze harten zich steeds meer voor U openstellen!*

Koning Chitraketu begon de lessen die hij van de goddelijke wijzen Angira en Narada geleerd had, toe te passen. Weldra werd zijn geest verlicht en had hij het visioen van de God van Liefde. Hij voelde een overweldigende vreugde in zijn hart en aldus bereikte hij vrede en stilte. En terwijl hij met zijn oefeningen doorging, groeide de verlichting van zijn geest, totdat hij uiteindelijk zijn eenheid met Brahman tot werkelijkheid maakte.

'Ik ben Hem, het Zelf van het universum, die leeft in de harten van allen. Ik ben de wereld; Ik ben de opperste Brahman. Ik besta als het Zelf van het universum en het universum bestaat in Mij.

De geest kent drie staten van bewustzijn, de wakende,

de dromende en droomloos slapende staat. Ik ben de getuige daarvan, maar sta altijd los van deze drie staten, want Ik ben het transcendentale bewustzijn.

Ik ben het gelukzalige Zelf dat gevonden wordt door uit de stijgen boven zintuigen, geest, intellect en ego. Ik ben Brahman. Wanneer men zichzelf als afgescheiden beschouwt van Brahman treedt men het rijk van Maya binnen. Aldus wordt men onderworpen aan geboorte en dood en aldus gaat men van de ene belichaming over in de andere.

Het is 's mensen grootste ramp het goddelijke Zelf niet te kennen.

De mens voert een zware strijd om geluk te vinden en zijn ellende in deze wereld te beeindigen, maar zolang hij binnen de grenzen van de drie staten van bewustzijn blijft, de wakende, dromende en droomloos slapende, zal hij dit doel nooit bereiken. Door deze grenzen te overschrijden en buiten de wereld van Maya te treden, bereikt de mens het Zelf en zijn doel.

Degene die yoga en meditatie nauwgezet beoefent, zal langzamerhand onderkennen dat het hoogste doel in het leven de vereniging met God is.'

het zevende boek

Inleiding

De Suta vervolgt het verhaal, de Srimad Bhagavatam, zoals hij het van Suka gehoord heeft. Nu vertolkt hij de leer van Narada met daarbij een verhaal om zijn leer te verduidelijken.

Hoofdstuk I

Het verhaal van Prahlada

Toen Narada de goddelijke wijsheid aan Yudhishthira onderwees, sprak hij:

'God moet het voortdurende onderwerp van meditatie zijn. Door gestadige meditatie bereikt men de waarheid; dan wordt de mens verenigd met God en wordt het menselijke leven getransformeerd in goddelijk leven. Zoals een kakkerlak die door een zwarte bij gevangen wordt, in voortdurende angst leeft door de gedachte aan de bij en zo uiteindelijk zelf een zwarte bij wordt, evenzo wordt men uiteindelijk God zelf door voortdurend aan Hem te denken. Ik zal u een verhaal vertellen dat deze gedachte toelicht:

Hiranyakasipu was koning van de Daitya's die, ofschoon zij van dezelfde afkomst waren als de goden, altijd in staat van oorlog met hen leefden. De Daitya's hadden dan ook geen deel aan de offergaven en rituele handelingen van de mensen noch aan het bestuur en beheer van de wereld. Maar op een zeker

moment waren zij erg sterk geworden en konden zodoende de goden uit de hemel verdrijven en hun troon in bezit nemen, waardoor zij voor een bepaalde periode het universum konden beheersen. Maar toen baden de goden tot Vishnu, de alwetende Heer van het universum, die hen te hulp kwam om de Daitya's te verdrijven en zodoende werd de heerschappij van de goden hersteld. Maar na lange tijd slaagde Hiranyakasipu, die nog steeds koning over de Daitya's was, er nogmaals in om zijn neven, de goden, te overwinnen en terwijl hij zichzelf op de hemel troon plaatste, bestuurde hij de drie werelden: de middelste wereld die door de mensen en de dieren bewoond wordt; en ook de onderwereld die door de Daitya's bewoond wordt. Vervolgens verklaarde Hiranyakasipu dat hij de godheid van het hele universum was en hij zei dat er geen andere God was dan hijzelf. Daarom vaardigde hij het absolute verbod uit de almachtige Vishnu nog langer te vereren. Alle verering mocht alleen hemzelf toekomen.

Hiranyakasipu had een zoon, Prahlada genaamd. Het toeval wilde dat deze Prahlada van zijn vroegste kinderjaren af Vishnu was toegewijd. Toen de koning zag dat het kwaad dat hij uit de wereld wilde verdrijven in zijn eigen familie de kop op dreigde te steken, vertrouwde hij zijn zoon toe aan de zorg van twee leermeesters, Shanda en Amarka. Beiden waren zeer streng en zij hadden bovendien de uitdrukkelijke opdracht meegekregen dat Prahlada de naam Vishnu nooit zou mogen horen. Deze leermeesters namen de prins mee naar hun huis en zij onderwezen hem daar samen met kinderen van zijn eigen leeftijd. Maar in plaats van de lessen uit zijn boeken te leren, gebruikte de kleine Prahlada al zijn tijd om zijn schoolkameraden te vertellen hoe zij Vishnu moesten vereren. Toen zijn leermeesters dit ontdekten, sloeg hen de schrik om het hart want zij waren zeer bevreesd

voor de machtige koning Hiranyakasipu en daarom deden zij hun uiterste best het kind van zijn pad af te brengen. Maar Prahlada kon zijn onderricht en zijn verering voor Vishnu evenmin stoppen als zijn ademhaling. Daarom besloten Shanda en Amarka dat het het beste was dit afschuwelijke feit aan de koning te melden om zelf niet als schuldigen te worden aangewezen en dus vertelden zij hem dat zijn zoon niet alleen Vishnu vereerde, maar dat hij bovendien alle kinderen besmette door hen te leren hetzelfde te doen. De koning was zeer verbolgen toen hij dit hoorde en riep de jongen bij zich. Allereerst trachtte hij met vriendelijke woorden hem van de verering van Vishnu af te brengen, zeggende dat hij de koning, de enige God was die alle eer toekwam. Maar dit had geen nut. Het kind bleef voortdurend herhalen dat de almachtige Vishnu, de Heer van het universum, het enige wezen was dat men kon vereren, want zelfs hij, de koning, behield zijn troon alleen maar zo lang het Vishnu behaagde.

'Alle trots in het overwinnen, zelfs van het hele universum, is ijdel', zo sprak Prahlada, 'als men zijn eigen verlangens niet overwonnen heeft. Een onbeheerste geest is werkelijk onze grootste vijand; de grootste overwinning is gelegen in de onderwerping van onze eigen geest.'

De toorn van de koning kende geen grenzen en hij gebod dat de jongen onmiddellijk ter dood gebracht diende te worden. Daarom trachtten de Daitya's hem met hun scherpe wapens te treffen, maar Prahlada's geest was zo gericht op de Heer Vishnu dat hij zelfs de pijn niet voelde. Toen zijn vader zag dat dit zo was, werd hij door vrees bevangen en de meest afschuwelijke passies van een Daitya kwamen bij hem boven. Zo bedacht hij verschillende duivelse wegen om de jongen te doden. Allereerst gebod hij dat hij ver-

trapt moest worden onder de voeten van een olifant. Maar de tot woede gebrachte olifant kon de jongen niet vermorzelen, evenmin als hij dat met een brok ijzer zou kunnen. Dit bevel had derhalve geen enkele uitwerking. Toen gebod de koning dat de jongen in een afgrond geworpen moest worden en ook deze opdracht werd prompt uitgevoerd, maar Prahlada, die Vishnu in zijn hart wist, belandde even zacht als een bloem op het gras op de bodem van de afgrond. Vervolgens trachtte men het kind te vergiftigen, in het vuur te werpen, uit te hongeren, in een put te gooien, te betoveren en alle andere mogelijke straffen werden op de jongen toegepast, maar geen van alle had ook maar enige uitwerking. Geen van deze maatregelen kon hem deren, omdat zijn hart zich voor Vishnu had opengesteld.

Tenslotte bepaalde de koning dat de jongen vastgeketend moest worden aan grote slangen, die speciaal daarvoor uit de onderwereld waren opgeroepen en dan in de diepte van de zee geworpen moest worden en dat men een hoge berg op hem zou moeten zetten, zodat hij tenslotte wel zou moeten sterven. Maar terwijl hij op deze manier behandeld werd, bad de jongen tot zijn geliefde Vishnu: 'Wees gegroet, Heer van het universum, Gij allerschoonste Vishnu'. Terwijl hij zo aan Vishnu dacht en over hem mediteerde, voelde hij dat Vishnu bij hem was, ja zelfs dat Vishnu in het diepste van zijn ziel aanwezig was en tenslotte realiseerde hij zich dat hij zelf Vishnu was en in alles aanwezig. Zodra hij dit gewaar werd, braken alle banden die hem aan de slangen geketend hielden en werd de berg tot gruis vermorzeld, de oceaan opende zich en hij werd heel zacht tot boven de golven opgeheven en weer veilig aan de kust neergezet. Toen hij daar stond vergat Prahlada dat hij een Daitya was en een sterfelijk lichaam had. Hij voelde dat hij het universum zelf was en dat hij alle krachten van het univer-

sum uitstraalde. Hij zelf was de heerser van de natuur. Gedurende enige tijd verbleef hij in deze gelukzalige extase, maar langzamerhand herinnerde hij zich zijn lichaam weer en dat zijn naam Prahlada was. Zodra hij het bewustzijn van zijn lichaam weer herkreeg, zag hij dat God zowel binnen als buiten hem was en dat alles om hem heen zich als Vishnu aan hem voordeed.

Toen koning Hiranyakasipu tot zijn ontzetting ontdekte dat het onmogelijk was om de jongen, die zo onverbreekelijk toegewijd was aan zijn grootste vijand, de god Vishnu, op gewelddadige wijze ter dood te brengen, wist hij niet meer wat hem te doen stond. Nogmaals liet hij de jongen bij zich brengen en nogmaals trachtte hij hem met vriendelijke woorden te overreden om hem te gehoorzamen. Maar Prahlada antwoordde hetzelfde als tevoren. Tenslotte hoopte hij dat de vreemde vasthoudendheid van de jongen in de loop der jaren en met verder onderwijs vanzelf zou verdwijnen en zo plaatste hij hem ten tweedenmale onder de hoede van de leermeesters Shanda en Amarka, met het verzoek hem te onderrichten in de plichten van een koning, maar Prahlada toonde geen belangstelling voor de lessen van zijn leermeesters en weer gebruikte hij zijn tijd om zijn schoolkameraden te vertellen over het pad van toewijding dat naar de Heer Vishnu leidt.

Toen zijn vader dit vernam, ontstak hij nogmaals in woede en riep de jongen bij zich, terwijl hij Vishnu op de meest grove wijze verwenste en tegelijkertijd dreigde Prahlada te zullen vermoorden. Maar Prahlada bleef volhouden dat Vishnu de Heer van de schepping is, dat Hij geen begin en geen einde heeft, dat Hij almachtig is en altijd aanwezig en dat alleen Hem daarom alle eer en verering toekomt. Toen ontstak de koning in grote toorn en sprak: 'Gij slecht kind, als uw Vishnu de alomtegenwoordige God is, waarom is

Hij dan niet in die zuil daar aanwezig?' Prahlada antwoordde daarop deemoedig dat Vishnu inderdaad ook in die zuil aanwezig was. 'Als dat zo is', zo schreeuwde de koning, 'moge Hij u dan beschermen.' En terwijl hij zich tot de zuil wendde, schreeuwde hij 'Ik zal U met dit zwaard doden.' Daarop stormde hij op de zuil af en diende deze een enorme slag met zijn zwaard toe. Op hetzelfde moment klonk een stem als de donder en zie, tegelijkertijd verscheen de Heer Vishnu zelf uit de zuil in zijn afschrikwekkende vorm van Nara Sinha, half leeuw half mens. De Daitya's raakten in paniek en renden in alle richtingen weg, behalve de koning die weigerde te vluchten en alleen achterbleef om de Heer Vishnu te bevechten. Na een lange en verwoede strijd werd koning Hiranyakasipu overmand en verslagen.

Toen daalden de goden weer uit de hemel neer en zongen hun lof op Vishnu. Ook Prahlada knielde aan Zijn voeten neer en prees de Heer met hymnen en lofzangen. Toen hoorde hij de stem van God die tot hem sprak: 'Vraag Prahlada, vraag wat gij maar wilt. Gij zijt mijn uitverkoren kind, vraag daarom wat gij maar wenst.' Prahlada, zeer bewogen, antwoordde: 'Heer ik heb U gezien. Wat anders kan ik nog wensen? Tracht mij toch niet te verleiden met aardse of hemelse beloften.' Maar de stem sprak weer: 'Vraag toch, mijn zoon.' Toen antwoordde Prahlada: 'Moge ik dezelfde liefde voor U in mij dragen, Heer, die de onwetenden voor wereldse dingen opbrengen. Moge ik U op dezelfde intense wijze liefhebben, maar dan alleen terwille van de liefde.' Toen sprak de Heer: 'Prahlada, ofschoon degenen die aan Mij zijn toegewijd nooit enige wens koesteren, nu niet en ook later niet, gebied Ik u toch dat gij vreugde moogt schep-
pen in de zegeningen van deze wereld tot aan het einde van het huidige tijdperk en dat gij met uw hart op Mij gericht alle handelingen in dienstbaarheid aan Mij

moogt verrichten. Aldus zult gij Mij tenslotte bereiken, nadat gij uw lichaam hebt afgelegd.' Met deze zegen verliet de Heer Vishnu Prahlada. Vervolgens plaatsten de goden met Brahma aan het hoofd, Prahlada op de troon van de Daitya's en keerden zij ieder naar hun eigen woonplaats terug.

Hoofdstuk II De levensfasen

Toen vroeg Yudhishthira naar de verschillende plichten die er zijn in de afzonderlijke fasen van het leven. Narada antwoordde: Het voornaamste doel van alle godsdienstige en geestelijke regels en oefeningen is zelfbeheersing en vervolmaking van de meditatie. Het lichaam wordt wel vergeleken met een door paarden getrokken wagen. De zintuigen zijn de paarden. De geest vormt de teugels. Het intellect is de wagenmenner. De levenskrachten zijn de wielen. Deugd en ondeugd zijn de spaken. De zintuiglijke objecten vormen de weg. Het ego is de reiziger. Toorn, haat, afgunst, verdriet, onmatigheid, verblinding, trots en dorst naar het leven zijn de struikrovers. Wanneer de berijder, het individuele zelf, de paarden en de wagen onder controle kan brengen, wordt zijn hart gezuiverd en vindt hij de goddelijke genade die in hem is. Met het zwaard van onderscheidingsvermogen, dat door kennis gescherpt wordt, overwint hij alle struikrovers. Aldus wordt hij onbevreesd en geniet hij van goddelijke gelukzaligheid.

Er zijn een aantal deugden die de mens in alle fasen van het leven in acht moet nemen. Het zijn liefde tot de waarheid, zachtmoedigheid, vergevingsgezindheid, onderscheidingsvermogen, beheersing van de geest en van de zinnen, afkeer van het veroorzaken van pijn,

matigheid, naastenliefde, oprechtheid, tevredenheid, toewijding aan de geestelijke leermeesters, afkeer van onnodig gepraat, het zoeken naar de hoogste waarheid en het dienen van alle wezens als het dienen van God zelf. Ook zijn er een aantal feiten die de wijzen ons geleerd hebben en die de mensheid goed voor ogen moet houden: de menselijke geboorte is de deur waardoor wij een hogere of een lagere geboorte kunnen verwerven naar gelang van onze daden. Tevens is de menselijke geboorte de deur waardoor wij het hoogste doel van het leven kunnen bereiken: absolute bevrijding.

Wanneer de mens zijn strijd, om door middel van zijn zintuigen geluk te verwerven, opgeeft, en wanneer hij leert om zijn blik naar binnen te richten, alleen dan zal hij vrede en gelukzaligheid vinden. Het vasthouden aan rijkdom en aan het leven in de wereld, is de wortel van alle vrees, ellende en verblinding. De mens moet daarom zijn zucht naar rijkdom en zijn verlangen naar de genoegens van de wereld opgeven. De bij getroost zich veel moeite om honing te vergaren. Wanneer de honing vergaard is, komt de mens en neemt de honing weg. Evenzo genieten diegenen die zich grote moeite getroosten om veel rijkdom te vergaren, nauwelijks van hun vruchten. De koning van de slangen doet geen moeite om zijn voedsel te vinden; hij is tevreden met al wat de natuur hem verschaft. Evenzo leeft de wijze. Al wat uit zichzelf op zijn weg komt, aanvaardt hij. Soms slaapt hij onder een boom, soms leeft hij in een paleis. In alle gevallen blijft hij dezelfde: een gelukkig en tevreden mens.

Leer in alle omstandigheden tevreden te zijn. Degene wiens hart tevreden is, vindt het goede overal en altijd. Zij die schoenen ter bescherming van hun voeten dragen, worden niet verwond door de doornen en scherpe stenen die op de weg liggen. Evenzo wor-

den degenen die geleerd hebben om in alle omstandigheden tevreden te zijn, nooit verwond door de doornen die op hun levenspad liggen. Ontevredenheid is de oorzaak van rusteloosheid en van hartstochtelijke verlangens. Temidden van ontevredenheid is alle inspanning, alle studie, alle roem, luister en kennis nutteloos. Een ontevreden hart is vervuld van dorst en van hebzucht, zelfs als het kan beschikken over alle genietingen van de gehele wereld. Vele zielen zijn gevallen door ontevredenheid. Houd op te verlangen naar de dingen van deze wereld; geef uw hebzucht op en bevrijd uzelf aldus van de banden van uw toorn. Zie toch in, hoe alle zintuiglijk genot en plezier vervliegt. Zoek daarom het bewustzijn van het goddelijke, de kennis van de eenheid en overwin aldus uw vrees.

Leer onderscheid te maken tussen wat werkelijk en niet-werkelijk is en bevrijd u aldus van alle ellende en verblinding. Overwin uw trots en uw gevoel van afgescheidenheid door de grote wijzen te dienen, uw geestelijke leermeesters, de belichaming van zuiverheid en heiligheid. Neem alle hinderpalen op het pad van meditatie weg door uw spreken en denken te beheersen. Als iemand u schade of pijn berokkent, tracht dan niet kwaad met kwaad te vergelden en koester evenmin een gevoel van wrok in uw hart, maar overweeg slechts het goede in hem, want liefde overwint haat. Degene die oprecht zelfbeheersing tracht te verkrijgen moet zich terugtrekken van de verleidingen van de wereld. Hij moet matigheid betrachten in zijn eten, drinken en ontspanning; en luiheid moet hij verre van zich houden.

De eerste fase van het leven voor degene die zelfbeheersing tracht te verwerven, is leerling te zijn. Zijn leermeester, de guru, verdrijft de duisternis van onwetendheid voor hem en onthult het licht van kennis. Om zich voor te bereiden op de instructies van de

meester moet de leerling allereerst rust en standvastigheid van lichaam en geest vinden. Hij moet zichzelf bevrijden van lichamelijke kwaaltjes door het beoefenen van de ademhalingsoefeningen die zijn leermeester hem opgeeft en door slechts dat voedsel tot zich te nemen dat de kracht in zijn lichaam en tevens de rust in zijn geest bewaart. Terwijl hij rechtop maar toch gemakkelijk zit, moet hij het heilige woord OM herhalen, terwijl hij de betekenis ervan overweegt. Dan moet hij de geest vrij maken van alle afleidende gedachten en verlangens. Telkens wanneer de geest afdwaalt moet hij deze weer terugbrengen en trachten hem gericht te houden op het goddelijk licht dat aanwezig is in de diepste ruimten van zijn hart. De voortdurende oefening hierin zal uiteindelijk rust en vrede in het hart brengen. De vlam van begeerte zal gedoofd worden, evenals het vuur vanzelf uitdooft wanneer het geen brandstof meer ontvangt. Dan wordt de geest niet langer door hebzuchtige gedachten opgejaagd en is hij altijd stil. Naarmate de woeste golven in de geest tot rust komen, rijst de goddelijke gelukzaligheid langzaam op.

Het heilige woord OM is de boog. De gezuiverde geest is als de pijl. Het goddelijke Zelf is het doel. Evenals pijl en doel een worden, evenzo wordt de geest met het goddelijke Zelf verenigd door de oefening van concentratie van aandacht. Hij die zijn leermeester, zijn guru, als de vertegenwoordiger van God beschouwt en vereert, bereikt gemakkelijk zelfbeheersing en wordt daardoor meester over zichzelf. De guru is waarlijk een met God. Door in de omgeving van de leermeester te verblijven en zijn aanwijzingen met betrekking tot de meditatie en het uitleggen van de geschriften te volgen, leert de leerling God in alle wezens te zien als de Ziel van alle zielen.

Nadat hij zijn studie beëindigd heeft, is de leerling vrij

om te trouwen en een gezin te stichten. Ook is hij vrij om een afgezonderd leven te leiden of het leven van een rondtrekkende monnik, naar gelang van de aard van zijn temperament en de aanwijzingen van zijn leermeester.

Degene die een gezin sticht en al zijn verplichtingen in de wereld moet nakomen, moet zijn taak vervullen als ware het een vorm van verering. Hij moet zijn geestelijke leermeester blijven vereren en het gezelschap van heilige mensen blijven zoeken. Ook moet hij zijn vrije tijd besteden aan het luisteren naar en het bestuderen van het woord van God. Ofschoon hij zich bezighoudt met alle verschillende activiteiten van het dagelijks leven, moet hij er zorg voor dragen zijn geest vrij te houden van alle banden van gehechtheid en gebondenheid. Het is mogelijk dat deze mens rijkdom bezit; in dat geval moet hij zich beschouwen als een beheerder van die rijkdom in naam van God, aan Wie alles toebehoort. Ook moet hij een open oog hebben voor de noden van de armen en de behoeftigen en moet hij de Heer blijven dienen door alle levende wezens te dienen. Ook moet hij niet gebonden zijn aan het lichaam en zintuiglijk genot. Hij moet leren zijn onderscheidingsvermogen te gebruiken en hij moet de vreugde van het leven ervaren in de substantie van de Opperste Geest om aldus de luister te kennen van het goddelijke Zelf dat in hem is.

De ronddwalende monnik kan gaan waarheen hij wil, maar hij moet zich ervoor hoeden gehecht te raken aan enige plaats of land. Hij moet leren vrede en vreugde te vinden in het mediteren over Atman, het goddelijke Zelf. Alle wezens moet hij beschouwen als de manifestatie van het ene Zelf. Hij moet weten dat de Heer het hoogste doel van het leven is. Hij moet de geschriften overwegen en alle studie vermijden die zijn geest van God afhoudt. Hij moet ervoor waken

iemand met geweld als leerling aan te nemen en evenmin moet hij trachten hem te lokken met valse beloften. Voor de monnik is het toegeven aan hebzuchtige verlangens en voor degene die een gezin gesticht heeft is het opgeven van zijn plichten in het leven schaamtevol, afschuwend en vol verraad.

De hoogste plicht in het leven is om zich te verheugen in Gods woord en Hem voortdurend in gedachten te houden als de belichaming van de waarheid zelf. Zing de naam van God, prijs Hem met lofzangen en bezing Zijn luister. Overweeg Zijn goddelijke kenmerken, houdt Hem en Zijn aanwezigheid voortdurend in herinnering. Dien de Heer van Liefde en breng Hem eer. Kniel voor Hem neer, ken Hem als uw ware vriend, geef uzelf aan Hem over. De hele schepping kan vergeleken worden met een grote boom. Alle wezens zijn daarin de takken en de bladeren. God is de wortel van de boom. Wanneer de Heer vereerd wordt, verheugen alle wezens zich. De Heer doordringt alles. Hij is aanwezig zowel in de zintuiglijke als in de niet-zintuiglijke dingen. Ieder land is Zijn land. Hij is overal zichtbaar aanwezig, maar de heiligste plaatsen zijn die waar Hij vereerd wordt; in tempels en heilige schrijnen of in de harten van Zijn toegewijde leerlingen.

Zij die het hoogste goed wensen te bereiken, moeten hun leven zo inrichten dat zij in het gezelschap kunnen verblijven van heilige mensen. Hari, God, wordt ook wel Purusha genoemd of Hij die binnen in het hart woont, want Hij woont in het hart van alle wezens: zowel van goden als van engelen, van mensen en vogels, van dieren en ieder ander ding. Toch is er verschil in de zichtbare aanwezigheid van Hem in alle dingen, ofschoon Hij overal aanwezig is.

In menselijke wezens is Hij meer zichtbaar dan in andere wezens. Maar ook bij de mensen onderling is

Hij meer of minder zichtbaar aanwezig overeenkomstig de mate van kennis of bewustzijn die de mens in zich verwerkelijkt heeft. Een wijze Brahmaan sprak eens: 'Na veel geluk en ellende ondervonden te hebben, heb ik uiteindelijk begrepen dat Atman de gelukzaligheid zelve is en dat de mens Atman is. Wanneer de mens ophoudt om zijn geluk na te jagen in wereldlijk genot en wanneer hij leert om zijn blik naar binnen te richten, dan vindt hij de gelukzalige Atman. Atman alleen is. Hij is de Ene zonder tweede. Atman alleen is werkelijkheid. Hij die werkelijkheid niet kent, is waarlijk misleid. Om Atman te bereiken moeten wij het gewaarzijn van de verscheidenheid en van de veelvoudige natuur opgeven, zodat wij opgenomen kunnen worden in de eenheid.

Leer om eenheid in veelheid te zien. Als oefening in het zien en verwerklijken van deze eenheid moet men oorzaak en gevolg als een en hetzelfde herkennen en tevens de hele schepping als de zichtbare manifestatie of uitdrukking van God beschouwen. Het zien en ervaren van de eenheid temidden van acties en handelingen wordt bereikt door het overgeven, het offeren van alle woorden, daden, handelingen en gedachten aan Brahmaan of aan God. Het zien en verwerklijken van de eenheid in alle objecten en dingen betekent het zien dat God in alles aanwezig is.

'Degene die het pad van contemplatie volgt, weet dat het Zelf, zijn eigen Zelf, goddelijk is en een met God. God is het begin, het midden en ook het einde. Hij is degene die vreugde ondervindt en tevens het object van de vreugde is. Hij is boven en beneden; Hij is de kenner en datgene wat gekend wordt. Hij is het gesproken woord en tevens de adem die het woord draagt. Hij is gemanifesteerd en tevens ongemantifesteerd. Degene die dit pad volgt, begrijpt dat alleen God is. Hij weet dat niets van Hem afgescheiden kan

zijn en dat er niets buiten Hem is. Wanneer de leerling dit feit eenmaal begrepen heeft, wordt hij niet langer aangetrokken door de dingen van de wereld. Hij die de stilte in zich draagt en dezelfde blijft ten opzichte van alle dingen en mensen, is werkelijk een vrij mens. Ofschoon hij grote wijsheid bezit, is zijn eenvoud als die van een kind.'

het achtste boek

Inleiding

De Suta vervolgt het verhaal van de Srimad Bhagavatam zoals hij het van Suka gehoord heeft. Dit deel bestaat uit het 'verhaal van de dwerg'.

Hoofdstuk I Een gebed

Zoals rivieren uit verschillende bronnen in de oceaan uitmonden, evenzo vinden alle Veda's, alle geschriften, en alle waarheid hun tehuis in U.

Hoofdstuk II Het verhaal van de dwerg

Bali was koning van de Asura's en hij was onoverwinnelijk, want Gods genade was aan zijn zijde. Daarom was het mogelijk dat hij Indra, de koning van de goden, van zijn troon stootte en zijn koninkrijk in bezit nam, waardoor hij de heerser werd over de drie werelden.

Aditi, de geliefde moeder van Indra, treurde over de nederlaag van haar zoon toen haar echtgenoot Kasyapa na lange tijd afwezig geweest te zijn weer thuis kwam. Kasyapa had medelijden met zijn vrouw

en hij trachtte haar gerust te stellen door te zeggen: 'De wegen en macht van Maya zijn ondoorgrondelijk. Alle levende wezens worden misleid door valse banden, o geliefde. Ken uzelf, dan zult ge vrij zijn. Er is slechts het ene allesdoordringende bestaan, de gelukzalige Atman. Aanbid Vasudeva, de God van Liefde, het Zelf dat in het binnenste van alle wezens aanwezig is. Door Zijn genade zult ge bevrijd worden van uw verblindings.'

Toen vroeg Aditi: 'Leer mij hoe ik de grote leermeester van alle leermeesters, de Heer van de schepping, kan vereren, opdat Hij de diepste wens van mijn hart mag vervullen. Leer mij toch hoe ik de Heer kan behagen opdat Hij mij iedere vraag zal toestaan.'

Kasyapa antwoordde: 'O Aditi, ik zal u gaarne leren hoe ge de Heer kunt behagen door Hem te dienen en te eren, want zo heb ik het geleerd van Brahma zelf, de zoon van God. God moet vereerd worden met een toewijding die uit het hele hart opwelt en tevens moet de geest geheel en al op Hem gericht zijn. Voel Zijn levende aanwezigheid en bied Hem uw gehoorzaamheid aan met de volgende heilige woorden:

*Gij zijt de Heer, Vasudeva, het opperste Wezen,
Gij zijt de getuige en het toevluchtsoord van allen.
Gij straalt in de harten van allen.
Gehoorzaamheid zij aan U, O Heer!*

*Gij zijt ongemanifesteerd en staat boven en buiten alle kennis,
Want Gij zijt de bron van alle kennis.
Alle gehoorzaamheid zij aan U, O Heer!*

*Gij zijt het offer,
En tevens zijt Gij de vrucht van het offer.
De wijsheid van de Veda's is Uw ziel.
Wij begroeten U!*

*Gij zijt als een vader vol medelijden,
En tevens als een liefdevolle moeder.
Gij zijt alle kracht en macht
En tevens alle kennis.
Gij zijt de Heer van alle levende wezens.
Wij begroeten U!*

*Gij zijt het leven,
Gij zijt de intelligentie,
Het middelpunt en de ziel van iedere wereld.
Zij die Uw paden oprecht bewandelen, bereiken U.
Alle gehoorzaamheid zij aan U, O Heer!*

*Gij zijt de God van alle goden,
De eeuwige getuige,
Gij zijt de wijze Narayana,
Gij zijt Hara en tevens Hari.
Wij groeten U, O Heer!*

*Gij zijt Kesava, de Heer van Liefde.
Uw vorm is het universum zelf.
Eeuwige voorspoed is Uw gezellin.
Alle gehoorzaamheid zij aan U, de Heer!*

*Gij zijt het hoogste toevluchtsoord,
Gij zijt de vervuller van de opperste wens.
Gij zijt de eerbiedwaardige Heer.
De wijzen aanbidden Uw lotusvoeten
In het verlangen om het hoogste goed te bereiken.
Moge het U behagen Uw genade over ons uit te storten!*

Terwijl ge aldus de glorie van de Heer bezingt, houdt ge uw geest standvastig op Hem gericht. Zoek het gezelschap van heilige mensen en behaag hen door uw dienstbaarheid. Dien alle wezens als de belichaming van het goddelijke.'

Nadat zij aldus door de wijze Kasyapa onderwezen was, vermeerde Aditi iedere vorm van luiheid en traagheid en wijdde zich oprecht aan het dienen van de Heer. Ook hield zij Hem voortdurend in haar gedachten. Aldus bracht zij langzamerhand al haar verlangens onder controle, haar geest werd stil en zo verwerkelijkte zij de aanwezigheid van de allesdoordringende Vasudeva, de Ziel van alle zielen in haar hart. Hoe groot was haar vreugde! Zij werd volledig geabsorbeerd door Zijn aanwezigheid. Haar hart smolt van liefde en zij bad:

*Gij zijt Heiligheid
en Heiligheid is Uw naam.
Gij zijt de vriend van armen en behoeftigen.
Gij zijt zichtbaar aanwezig in het hart van allen
Die hun toevluchtsoord zoeken bij Uw lotusvoeten.
Door Uw heilige aanwezigheid worden zij gezuiverd.*

*Gij zijt de Allerhoogste,
Uw vrede heerst in het hele universum.
Door Uzelf met Uw goddelijke Maya te verbinden,
schept Gij, onderhoudt Gij deze schepping
en lost Gij haar weer op.
Toch blijft Gij altijd bestaan in Uw eigen oorspronkelijke,
Zuivere en absolute luister.
Alle gehoorzaamheid zij aan U, o Heer!*

*Gij zijt het oneindige en gelukzalige bestaan.
Over alles waar Gij behagen in schept,
stort Gij Uw genade uit, Uw macht en Uw luister.*

Aditi werd stil, en in de stilte van haar hart hoorde zij Gods stem, die tot haar sprak: 'O moeder van de goden, ik weet wat gij zoekt. Gij wenst de overwinning van uw zonen over Bali, de koning van de Asura's. Maar Bali staat nu onder de bescherming van mijn

macht. Toch ben ik verheugd over uw toewijding en uw wens zal vervuld worden, maar hoe, dat zal ik u niet onthullen. Toch zal ik u dit zeggen, mijn kracht zal in uw schoot als uw zoon geboren worden.'

Na verloop van tijd werd deze belofte vervuld en werd Kasyapa en Aditi een zoon geboren met alle kenmerken van een goddelijk mens. Maar hij was een dwerg en stond later bekend als de dwerg Brahmin. Op een dag hield Bali, die nog steeds heerser was over de drie werelden, een groot ceremonieel offer, waar alle Brahmanen waren uitgenodigd. De dwerg ging ook op reis om de ceremonie bij te wonen. Toen hij de plaats bereikte waar het offer werd voorbereid, stonden alle wijze Brahmanen en ook Bali zelf verwonderd over de stralenkrans waarmee die hele plek plotseling verlicht werd. Spoedig ontdekten zij dat het licht van de dwerg afkomstig was, zodat zij allen uit eerbied opstonden. Bali knielde neer aan de voeten van de dwerg en sprak:

'Wij bieden u onze gehoorzaamheid aan, o Brahmin, gij zijt de belichaming van alle goddelijke krachten. Ik ben gezegend door uw aanwezigheid en zo ook mijn voorvaderen. Mogen alle drie de werelden door uw genade gezegend worden. Vertel mij uw wens opdat ik u mag behagen en dienen.'

De dwerg antwoordde: 'Ik ben zeer verheugd over uw eerbied en het past u want gij zijt de kleinzoon van Prahlada, die de grootste van alle toegewijde leerlingen was die deze wereld ooit gesierd hebben. Gij hebt mij iedere gave beloofd, wat ik ook mag kiezen. Sta mij dan toe drie stappen te doen en geef mij de grond die er door omvat wordt.'

Bali moest luid lachen om deze simpele vraag en sprak: 'Waarom vraagt gij slechts om drie stappen grond? Ik kan u een groot eiland of uitgestrekte lan-

derijen geven, zodat u in alle weelde en gemak kunt leven en al uw behoeften vervuld worden. Ik bid u: vraag toch om iets groters.'

Toen lachte de dwerg op zijn beurt en antwoordde: 'Ik zal tevreden zijn met zoveel ruimte als ik met drie stappen kan omvatten; meer vraag ik niet.' Bali lachte nog steeds om deze dwaze vraag van de dwerg en sprak: 'Uw wens is toegestaan, moge u er behagen in scheppen.'

Op dat moment kwam Sukracharya, de priester van Bali, tussenbeide en sprak: 'Welk een ramp hebt gij u op de hals gehaald door deze belofte! Begrijpt gij dan niet dat deze dwerg die de zoon is van Kasyapa en Aditi de belichaming is van goddelijke macht? Zijn vorm kan de hele schepping omvatten en gij zult alles verliezen. Gij hebt alles aan hem gegeven; er is niets dat voor u overblijft. Vervolgens zal hij de heerschappij over de drie werelden aan Indra, de oudste van de goden, teruggeven. Een stap van deze dwerg zal de hele aarde omvatten, zijn tweede stap zal de hemel omvatten en zijn hele gestalte zal de rest van de schepping beheersen. Daardoor zal er niets overblijven. Gij kunt zelfs uw eigen toezegging niet waar maken!' Toen pas begreep Bali de omvang van zijn belofte, maar het was te laat. Hij sprak: 'Ben ik niet de kleinzoon van Prahlada?' Toen richtte Bali zich tot de dwerg en vol eerbied sprak hij: 'Ik bid u de gave te aanvaarden.' Toen hij weer naar de dwerg keek, zag hij plotseling het hele universum dat in hem bestond en toen de dwerg zijn eerste stap deed, omvatte hij daarmee de hele aarde en zijn lichaam omvatte de lucht en zijn armen strekten zich uit in alle windstreken. Met zijn tweede stap omvatte hij alle hemelen en tevens de rest van de schepping. Toen was er zelfs geen ruimte meer over om de derde stap te doen en daarom glimlachte de dwerg terwijl hij Bali aankeek

en hem vroeg: 'Zeg mij, o vorst, waar ik de derde stap moet zetten.' Bali sprak eerbiedig en nederig: Ik moet mijn belofte houden. Het is waar, er is geen ruimte meer in de hele schepping om zelfs maar een derde stap te zetten, maar hier is mijn hoofd. Plaats uw voet op mijn hoofd, want ik behoor altijd aan u toe. Uw voeten, o Heer, herbergen het hele universum. Hoe oneindig gezegend ben ik nu, hoewel ik zo lang verblind was door mijn trots en mijn zucht naar macht en rijkdom! Gij overlaadt mij met genade en liefde door alles wat ik bezat te aanvaarden, terwijl gij in ruil uzelf aan mij geeft.'

De Heer van de schepping sprak in de gedaante van de dwerg: 'Mijn toegewijde leerling wordt overal geprezen. Gij zijt Mij toegewijd en gij zijt waarachtig. Hemel en aarde prijzen u voor deze gave aan Mij.'

het negende boek

Inleiding

De Suta gaat verder met het verhaal van de Srimad Bhagavatam zoals hij het van Suka gehoord heeft. Nu volgen twee oude legenden: Het verhaal van koning Ambarisha en het verhaal van Rantideva.

Hoofdstuk I

Het verhaal van Ambarisha

Ambarisha werd heerser over de hele aarde. Alle rijkdom en alle genot lag aan zijn voeten, maar dit had zeer weinig betekenis voor hem, want hij had de Heer lief en hij kende de ijdelheid van aardse genoegens. Alleen de onwetenden voelen zich aangetrokken tot rijkdom en genot. Maar degene die God is gaan liefhebben, de enige eeuwige en gelukzalige Heer, weet dat al het andere slechts een voorbijgaande droom is. Ambarisha's geest was altijd op Sri Krishna gevestigd, over zijn tong vloeiden alleen lofzangen over Zijn naam. Zijn handen waren volledig toegewijd in dienstbaarheid aan Hem. Zijn oren hoorden alleen maar Zijn woord. Zijn ogen zagen overal de manifestatie van Zijn goddelijke aanwezigheid. Zijn tastzin voelde Zijn substantie overal. Zijn reuk ontwaarde louter de etherische geur van Zijn heiligheid. Zijn smaak aanvaardde alleen voedsel dat aanvaardbaar was voor Hem, de Heer. Zijn voeten liepen altijd naar Zijn Aanwezigheid en zijn hoofd raakte Zijn lotusvoeten.

De Heer, Atman, bestaat overal en in alle wezens. Omdat Ambarisha dit wist, bood hij Hem al zijn daden en inspanning aan als offer en eerbewijs. Degene die de Heer van Gelukzaligheid in zijn hart aanwezig vindt, wordt nooit meer door ijdele aardse verlangens meegesleurd.

Op deze vrije, ongebonden wijze regeerde Ambarisha over zijn koninkrijk, terwijl zijn geest in voortdurende gelukzaligheid bij God verbleef. Eens legde hij een gelofte af aan de Opperste Heer van de schepping en gedurende een jaar nam hij een speciale discipline in acht, welke periode hij besloot met drie dagen vasten. Op de vierde dag gaf hij geschenken aan de armen en toen hij op het punt stond zijn vasten te beëindigen, bereikte hem het bericht dat de wijze Durvasa was aangekomen. De koning begroette hem en nodigde hem uit deel te nemen aan het feest. Durvasa nam de uitnodiging aan, maar ging eerst nog naar de heilige rivier de Kalindi om zijn rituele wassingen te verrichten. Na het baden werd hij echter zo opgenomen in meditatie dat de tijd ongemerkt verstreek. De koning bleef op hem wachten, maar werd ongerust omdat het gunstige moment dat hij zijn vasten zou moeten verbreken, langzaam voorbij ging. Hij wist dat als hij binnen die periode van dat gunstige moment zijn vasten niet zou verbreken, zijn oorspronkelijke gelofte van geen waarde zou zijn. Maar aan de andere kant paste het een koning niet om zijn vasten te verbreken voor de komst van een uitgenodigde gast. Op zoek naar een uitweg, vond hij daarom een oplossing door water te drinken wat op zichzelf het verbreken van het vasten inhield, maar aan de andere kant niet als een belediging voor zijn geeerde gast kon worden opgevat.

Toen Durvasa tenslotte verscheen en vernam dat de koning gedronken had in zijn afwezigheid, werd hij

vertoornd want hij dacht dat de koning in zijn trots als monarch hem bewust had willen kwetsen. In de eerste opwelling van zijn woede vervloekte hij de koning. De vloek nam de vorm van een demon aan die op koning Ambarisha afsnelde om hem te verscheuren. Maar de koning bleef stil en onbevreesd. Deze houding bracht de demon in verwarring en maakte hem machteloos. Omdat hij ten opzichte van de koning machteloos was, keerde het monster zich om en stormde op Durvasa toe om degene te verscheuren, die hem tot bestaan had gebracht. In een wanhopige poging om zich aan zijn eigen vloek te onttrekken, sprong Durvasa weg, maar er was geen uitweg mogelijk. Tenslotte wendde hij zich tot Brahma, en vervolgens tot Siva, maar geen van beide goden kon hem helpen omdat hij een leerling van Vishnu, de allesdoordringende Heer van de schepping, had vervloekt. In een laatste poging om te ontkomen aan de demon benaderde hij Vishnu zelf, die hem als volgt antwoordde:

'Ik kan u ook niet helpen omdat gij Mijn toegewijde leerling hebt verwenst. Ik heb Mijn leerlingen lief en heb Mij uit eigen wil aan Mijn liefde gebonden. Hoe zou het anders kunnen, want zij die Mij zijn toegewijd, geven op hun beurt uit hun eigen wil alles voor Mij op. Zij hebben zichzelf volledig aan Mij overgeleverd. Al wie een dergelijke toegewijde leerling verwenst, ontvangt zijn eigen vloek met nog grotere kracht terug. Er is er maar een die zo iemand kan bevrijden. Ga naar degene die gij met uw vloek verwenst hebt en vraag hem om vergeving. Dat is uw enige redding. Doe dat onmiddellijk. Ik wens u alle goeds.'

Omdat er geen andere uitweg voor hem mogelijk was om zich aan zijn vloek te onttrekken, ging Durvasa vol deemoed naar koning Ambarisha en smeekte hem om genade. De koning bewees hem alle eer die hem

toekwam en schonk hem terstond vergeving. Vervolgens sprak de koning het volgende gebed uit teneinde de vloek te neutraliseren en ook Durvasa van de kwade gevolgen van de vloek te bevrijden:

*'O Heer, Uw oneindige macht is in een ieder aanwezig.
Gij zijt in het vuur, Gij zijt in de zon,
Gij zijt in de maan, Gij zijt in de sterren,
Gij zijt in het water, Gij zijt in de aarde,
Gij zijt in het uitspansel, Gij zijt in de wind,
Gij zijt in de subtiele elementen van de schepping:
Gij zijt alles in alles.
Wees in Uw almachtige liefde de redder en beschermer van
Durvasa.
Mogen wij allen Uw vrede vinden!'*

Toen vond Durvasa vrede in zijn hart en werd hij bevrijd van alle kwaad.

Hoofdstuk II Het verhaal van Rantideva

Lang geleden, toen de mensen de Heer nog wensten te kennen en zijn paden bewandelden, leefde er een patriarch wiens deugdzaamheid in hemel en aarde geroemd werd. Hij was koning en hij had veel onderdanen, maar het kwam nooit in hem op dat zij ooit in behoeftige omstandigheden zouden kunnen raken. Want was het niet zo dat alle benodigdheden des levens naar hem toe zouden worden gebracht als hij maar op de Heer zou vertrouwen en zijn medemensen zou dienen door hen voortdurend te beschouwen als de ware afspiegeling van Hari, de Heer? En inderdaad, voedsel, kleding en al wat hij nodig had, kwam naar hem toe, ofschoon hij zich nooit inspande zoals andere

mensen. De koning was geheel tevreden met wat hem aldus werd toebedeeld door op de Heer te vertrouwen en hij deelde wat hij verkreeg met alle mensen uit zijn omgeving. Hij was beroemd om zijn gastvrijheid, want zijn deur stond altijd open voor iedereen die hem om voedsel of drinken verzocht, ongeacht zijn afkomst of kaste. De goede koning had een grenzeloze zorg voor alle levende wezens. Altijd trachtte hij aan hun behoeften te voldoen en hij was bedroefd wanneer dit niet in zijn macht lag. Op deze wijze gingen de jaren voorbij en de koning had zich tevreden gesteld met de gedachte dat de Heer hem het toevluchtsoord van de behoeftigen en armlastigen had gemaakt.

Maar op een zeker moment geraakte de koning zelf toch in behoeftige omstandigheden en hetgeen hij bezat, was niet voldoende voor hemzelf en voor zijn onderdanen. Dit was een grote beproeving voor hem, maar hij ging door met het lenigen van de nood van hen die arm en behoeftig waren en hij stelde al zijn vertrouwen in de Heer. De nood werd steeds groter, maar hij dacht er niet aan zichzelf en de zijnen te voeden alvorens hij de honger had gestild van de armen die zich tot hem om hulp wendden. Zo kwam het dat de koning dikwijls zelf niets te eten had, maar hij stelde zich tevreden met de gedachte dat hij, door zichzelf voedsel te onthouden, zijn lijdende medemens kon helpen.

Maar de hongersnood verergerde en zo kwam er een dag dat hij zelfs niets meer had om de anderen aan te bieden. Ofschoon hij zijn vertrouwen meer dan ooit in de Heer stelde, kwam er niets op hem af. Aldus vastten hij en de zijnen vele dagen lang zonder dat hij ooit zijn vertrouwen in de almacht en rechtvaardigheid van de Heer opgaf. Op deze wijze bracht hij achtenveertig dagen zonder eten en drinken door, toen hem plotseling een schaal pap gemaakt van meel, melk

en boter werd gebracht. Tegen die tijd konden de koning en zij die in zijn omgeving verbleven zich nauwelijks meer bewegen, zozeer waren zij door honger en dorst uitgeerd en verzwakt door het lange vasten.

Maar toen zij op het punt stonden van de pap te eten, kwam er een hongerige Brahmaan langs die ook naar eten verlangde! De koning ontving hem met alle eerbied als de manifestatie van de Heer zelf en gaf hem een gedeelte van de pap te eten. Maar zodra de Brahmaan vertrokken was, verscheen er onmiddellijk een Sudra, die ook om eten vroeg. De koning gaf hem terstond een gedeelte van wat er van de pap overbleef. Vervolgens kwam een Chandala met zijn honden bij hem. Uit zijn verhaal bleek al spoedig dat hij en zijn honden reeds vele dagen niets te eten hadden gehad. De koning verwelkomde hem met alle hartelijkheid en gaf hem wat van de pap overbleef. Zo restte er niets voor de koning en de zijnen behalve iets om te drinken. Maar toen kwam iemand van een nog lagere afkomst dan de Chandala langs die de koning om drinken vroeg, omdat hij erge dorst had. De edele koning die zag dat de man door de dorst volledig was uitgeput, sprak hem vriendelijk toe: 'Ik verlang van de Heer niet de grootheid die bereikt wordt door het verwerklijken van de achtvoudige machten; evenmin bid ik Hem niet meer geboren te worden; mijn enige bede is dat ik het lijden van anderen mag blijven voelen als ware ik in hun lichaam aanwezig en dat ik dan de macht mag hebben om hun pijn te verlichten en hen gelukkig te maken.' Terwijl hij dat zei, gaf de koning de man te drinken en onmiddellijk bemerkte hij dat zijn eigen uitputting, honger, dorst en zwakheid van geest verdwenen. Door zich volledig toe te leggen op het lenigen van de nood in anderen, had hij zichzelf ook gevoed.

Toen verschenen alle heersers over de verschillende

regionen van de schepping, zij die macht en rijkdom konden verschaffen aan hen die hen vereerden. In hun gezelschap bevond zich ook de grootste van hen allen, Maya, de scheppende macht van Vishnu zelf en de heerseres van het universum. Zij geboden de koning om hen allen te aanbidden teneinde de rijkdommen van de wereld te verwerven en aldus voor immer bevrijd te zijn van de kwellingen die hij had moeten ondergaan. De koning begroette hen allen als de verschillende manifestaties van de Heer zelf, zijn enige Geliefde, maar hij weigerde ook maar iets te vragen, want hij koesterde geen verlangen naar de dingen van de wereld, zelfs niet nu hij door gebrek eraan zoveel ontbering had moeten doorstaan. Hij stelde al zijn vertrouwen louter en alleen op de Heer en beminde en vereerde Hem zonder enige zelfzuchtige gedachte. Toen Maya, de koningin van de wereld, zag dat hij zo vastbesloten was in zijn verering en dat hij weigerde haar eer te bewijzen, verdween zij samen met haar volgelingen zoals een droom verdwijnt.

Door zijn grote naastenliefde werd deze edele koning, Rantideva genaamd, een yogi en hij vond de Heer in zijn eigen hart, de onuitputtelijke en ondeelbare zee van kennis, bewustzijn en geluk, de Ziel van alle zielen. Wanneer men Die kent, bereikt men eeuwigdurende gelukzaligheid en wordt men bevrijd van alle wensen en twijfel. Als gevolg van het grote voorbeeld van deze koning, legden ook zijn volgelingen zich toe op het vereren van Narayana, de Heer, en tenslotte werden ook zij heilige yogi's.

Woordenlijst

AGNI

1. Vuur. 2. Vuurgod. 3. Een van de Goden die heer is over de zintuigen, vnl. het gezichtsvermogen.

AJNA

Het centrum van spiritueel bewustzijn achter de ruimte tussen de wenkbrauwen.

ANAHATA

Het centrum van spiritueel bewustzijn in het hart.

ASRAMA

1. Een plaats voor spirituele retraite.
2. Een levensfase - van leerling, huisvader, kluizenaar en van monnik.

ASHTANGA YOGA

Het pad van rajayoga, bestaande uit acht stappen:

1. Het beoefenen van de vijf deugden: niet liegen, niet doden, niet vervalsen, niet vergaren en niet stelen;
2. Regulerend gedrag van uiterlijke en innerlijke zuiverheid, tevredenheid, soberheid, studie en overgave aan God;
3. Houding;
4. Beheersing van de levensenergie en ademhalings-oefeningen;
5. Het terugtrekken van de zintuigen van de zintuiglijke objecten;
6. Concentratie;
7. Meditatie;
8. Opgaan in het bewustzijn van God.

ASURA'S

Demonen, die in voortdurende vijandschap leven met de Goden, de deva's.

ATHARVA

Een van de vier Veda's, bevat o.a. magische spreuken.

ATMAN

Het Zelf van de mens, zijn diepste wezen, dat een is met God.

AVADHUTA

Bedelend.

AVATARA

Een manifestatie van God als mens - bijvoorbeeld Rama, Krishna, Christus.

AVIDYA

De sluier van onwetendheid, die het innerlijke Zelf verborgen houdt.

AVIDYA-MAYA

De kracht van onwetendheid, zie avidya en maya. Het universum in zijn ongemanifesteerde staat - d.w.z. de materiele oorzaak van het universum, bestaande uit drie krachten, guna's genaamd.

BHAGAVAN

1. God. 2. Naam voor een avatara.

BHAKTI

Liefde, devotie.

BHAKTI-YOGA

De weg van devotie.

BHARATAVARSHA

Het land ten zuiden van de Himalaya, India. Zie ook varsha.

BHU

De aarde.

BHUVA

De atmosfeer.

BRAHMA

De Schepper, samen met Vishnu en Siva de drie grote Goden van het Hinduïsme vormend.

BRAHMALOKA

De hemel van Brahma.

BRAHMAN

God in zijn onpersoonlijke, absolute aspect.

BRAHMAAN, BRAHMIN

1. De hoogste der vier varna's (kasten) van de Hindu's. 2. Een lid van deze kaste, zie varna.

DEVA'S

Goden, hemelse wezens.

DHARMA

1. Plicht, taak, rol. 2. Deugde, moraal. 3. Wet, leefregel.

DVIJA

Een 'tweemaal-geborene'. Iemand van de hoogste drie kasten, die het upanayana-ritueel heeft ondergaan.

GANDHARVA'S

Hemelse zangers en musici, die in Indra's hemel wonen.

GAYATRI MANTRA

Heilig vers uit de Rigveda, een geliefd gebed van vele Hindu's:

Tat savitur varenyam

Bhargo devasya dhimahi

Dhiyo yo nah prachodayat

(Rigveda III, 62, vs 10).

Zoals de zon nog voor zonsopgang

Verlangt haar stralen uit te zenden

Laat ons zo onze geest doen rusten

Op het goddelijke licht der waarheid

Moge dat onze intelligentie tot leven wekken.

GOPI

Herderinnetje. In vrindavana waren de gopi's de speelgenoten van Krishna.

GUNA

Er zijn drie guna's: sattva, rajas en tamas. Dit zijn krachten of substanties, die prakriti of avyakta vormen, de materiele oorzaak van dit universum van geest en materie. De guna's zijn daarom de samenstellende factoren van ieder voorwerp, inclusief de menselijke geest. Psychologisch komt sattva tot uitdrukking als kalmte, zuiverheid en rust; rajas als hartstocht, rusteloosheid en agressieve activiteit; tamas als domheid, luiheid, tegenzin. Soms is de ene guna overheersend, dan weer een andere. Een mens is welwillend of kwaadwillend, rustig of rusteloos, actief of lui, heilig of kwaadaardig, afhankelijk van de guna, die overheerst. Maar hij kan door zijn daden en gedachten elk van de guna's doen groeien. Er wordt gezegd dat tamas te boven gekomen kan worden door het cultiveren van rajas en dat rajas te boven gekomen kan worden door het cultiveren van sattva. Het uiteindelijke doel is boven de sattva uit te stijgen en de Atman te bereiken, die los staat van de guna's en er boven staat.

GURU

Geestelijke leraar, die de techniek van meditatie leert en haar geheimen.

HAMSA

1. Zwaan of gans, symbool van zuiverheid en van:
2. Het Zelf.

HARA

Naam voor Siva als vernietiger.

HARI

Naam voor Vishnu, Krishna: Hij die de harten van de mensheid steelt.

INDRA

De koning onder de Goden.

ISHTAM

De vorm die een toegewijde van de Heer zich kiest om de Heer te dienen.

JANA LOKA

Een van de zeven werelden, die waar de zonen van Brahma en andere heiligen leven.

JAPAM

Het herhalen van een heilige syllabe (een naam van God), zoals geleerd van een guru.

JATISMARA

Iemand die geboren is met de herinnering aan vorige belichamingen.

JINA

Iemand die zijn geest in bedwang heeft en dus beheersing over zichzelf heeft.

JIVA

Een individu - het Zelf in verbinding met geest, zintuigen en lichaam.

KARMA

1. Handeling, daad. 2. Resultaat van een handeling.
3. De wet van oorzaak en gevolg, werkend op het mentale en morele niveau.

KESAVA

Krishna.

KINNARA

Een halfgod met een menselijk lichaam en een paardenhoofd, in dienst van Kubera als hemelse koorzanger en musicus.

KRITA YUGA

Gouden Tijdperk.

KSHATRIYA

1. Kaste van de krijgslieden. 2. Een lid van deze kaste.

KUSA

Heilig gedroogd gras.

LOKA

1. Een deel van het universum. Volgens de Hindu's is het universum samengesteld uit verschillende loka's, waarvan elk door een andere orde van schepselen wordt bevolkt. 2. Gezichtspunt, standpunt.

MAHAT

Kosmische intelligentie, een product van de guna's.

MANIPURA

Het centrum van spiritueel bewustzijn gelegen in de solar plexua (bij de navel).

MANTRAM

Een heilige naam van God om op te mediteren.

MANU

1. Mens, man. 2. De eerste mens in een nieuw tijdperk. 3. Samensteller van de dharma (wetgever).

MANVANTARA

Tijdperk van 306.720.000 jaar, de laatste beginnend na de zondvloed.

MAYA

1. De kracht van God, die de schepping voortbrengt, in stand houdt en weer oplost. 2. Spirituele onwetendheid, die overheerst. Alleen de verlichte zielen zijn hier bovenuit gestegen. 3. Dat wat vergankelijk is.

MUNI

1. Ziener. 2. Denker, wijze.

NARA-NARAYANA

Krishna, de incarnatie van Vishnu.

NIYAMA

Tweede voorbereidende stap van raja-yoga, zie ashtanga-yoga.

PITRI'S

De zielen van de voorouders en de vergoddelijkte aartsvaders van de mensheid, die een bepaald deel van de hemel bewonen, of volgens andere bronnen, de sfeer van de maan.

PRAKRITI

De eerste natuur, zie guna.

PRANA

Levensenergie.

PRANAYAMA

De beheersing van de vitale energie d.m.v. ademhalingstechniek, zoals geleerd in de yoga-filosofie.

PRARABDHA

Dat deel van de indrukken, opgedaan door handelingen in vorige belichamingen, die hun uitwerking beginnen te hebben op de omstandigheden in het huidige leven.

PRATYAHARA

Het terugtrekken van de geest van de zintuiglijke objecten.

PURA

1. Stad. 2. Lichaam.

PURUSHA

Het Zelf, hij die in dit lichaam woont.

RAJAS

De kwaliteit van actie, zie guna.

RAJASA

Met de aard van rajas.

RAJASIKA

Met de aard van rajas ('rajasisch').

RAKSHASA

Demon.

RIK

1. Hymne. 2. Een van de vier Veda's, bevat hymnen.

RISHI

Ziener.

SAHASRARA

Het centrum van spiritueel bewustzijn bovenin het hoofd.

SAMA

Een van de vier Veda's, bevat zanginstructies.

SAMADHI

Transcendentale bewustzijnstoestand.

SAMKHYA

1. Spirituele kennis. 2. Naam van een van de zes orthodoxe filosofische systemen van India.

SANNYASA

1. De eed van volledige verzaking. 2. De vierde levensfase, zie asrama.

SANNYASIN

Iemand die in een stadium van volledige onthechting verkeert.

SATTVA

De kwaliteit van helderheid, zie guna.

SATTVIKA

Met de aard van sattva ('sattvisch').

SATYA LOKA

De verblijfplaats van Brahma - de hoogste der werelden.

SATCHIDANANDA

Absoluut bestaan, absolute kennis en absolute vreugde - betrekking hebbend op God in zijn absolute, onpersoonlijke aspect.

SAKTI

1. De kracht van God. 2. De goddelijke Moeder.

SIVA

1. Het absolute Goede. 2. Een van de Goden van de Hindu drieenheid. God als wet en als de grote Oplosser, zie Brahma en Vishnu.

SUDRA

1. De laagste der vier Hindu varna's (kasten).
2. Iemand uit deze kaste.

SIDDHA'S

Halfgoden, die de streek tussen de aard en de zon bewonen.

SPHOTA

Logos.

SRIMAD

Vol van de Heerlijkheid en Glorie van God.

SUSHUMNA

Het kanaal in het centrum van de ruggesgraad, waar in een toestand van extase de spirituele energie doorheen vloeit.

SVA

Ruimte - het deel van het universum tussen de zon en de poolster.

TAMAS

De kwaliteit van duisternis, zie guna.

TAMASA

Met de aard van tamas.

TAMASIKA

Met de aard van tamas ('tamasisch').

TAPAS

Onthouding, meditatie.

TURIYA

Transcendentiaal bewustzijn.

VAIKUNTHA

Hemel - de verblijfplaats van Vishnu.

VAISYA

1. De kaste der handelaren.
2. Iemand uit deze kaste.

VARNA

Kaste. De vier afdelingen van de maatschappij, bestaande uit brahmanen, de priesters en leraren, kshatriya's, de strijders en landsbestuurders, de raisya's, de boeren en handelaren en de sudra's, de dienaren.

VARSHA

Land, landstreek. De landen Ketumala, Harivarsha, Bhadrasva, Ramyaka, Hiranmaya, Kimpurusha, Uttarakuru en Bharatavarsha liggen door gebergten gescheiden rondom de hoogvlakte van Tibet, Ilavrita.

VIDYADHARA'S

Halfgoden, belichaamd in Lucht.

VIDYA MAYA

De kracht van het Goede, die de mens tot bevrijding leidt.

VINA

Een muziekinstrument met stalen snaren, die gespannen staan over een lange greeplank op twee kalebassen.

VISHNU

God in Zijn aspect van Heerser en Onderhouder van het universum, zie ook Brahma en Siva.

VISUDDHA

Het centrum van spiritueel bewustzijn, gelegen achter de strot, keelcentrum genoemd.

UPANAYANA

Inwijdingsceremonie, waarbij het kind binnentreedt in een van de drie hoogste kasten, de heilige draad en een mantra ontvangt. Het betekent geleid worden tot het Zelf en geldt als een wedergeboorte, zie dvija.

YAJUR

Een van de vier Veda's, bevat offerspreuken.

YAMA

De praktijk van de deugden: geweldloosheid, waarheidsgetrouwheid, niet-stelen, zelfbeheersing en vrijheid van begeerte; zie ashtangayoga.

YOGA

1. Vereniging met God. 2. Weg tot vereniging met God. 3. Klassieke Indiase filosofische school volgens het systeem van Patanjali, zie ashtangayoga.

YOGA-MACHT

Occulte vermogens. (Boek II, hfst. 9).

YOGI, YOGIN

Iemand die de weg van yoga volgt.

YUGA

Tijdperk. Er zijn vier Yuga-tijdperken die elkaar opvolgen. In elk volgend tijdperk is het bewustzijn van de mens met een kwart afgenomen. We leven nu in het laatste tijdperk, de kali yuga of het ijzeren tijdperk. (Boek I, hfst. 3).